

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Lęborka dla obszaru Lębork-Północ

Autorzy opracowania:

PZR Consulting Sp. z o.o.:

- Wojciech Kłosowski
- Paweł Kołacz
- Joanna Suchomska
- Piotr Wielgus

Lębork, 30 listopada 2016 r.

Preambuła

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Łęborka jest strategicznym programem rozwojowym dla najbardziej zdegradowanego obszaru miasta na najbliższe 9 lat z perspektywą na lata kolejne, wypracowanym i przyjętym przez samorząd miasta. Jak wskazuje Krajowa Polityka Miejska:

„(...) problem degradacji dotyczy istotnej części terenów zurbanizowanych w polskich miastach, a miasta z enklawami biedy i wykluczenia, o substandardowych warunkach życia, nie mają szans, by być konkurencyjnymi i dynamicznymi. Ich potencjał rozwojowy pozostaje niewykorzystany. Czynnikiem degradacji są najczęściej negatywne zjawiska społeczno-gospodarcze skutkujące segregacją społeczną i dziedziczeniem biedy, oraz niekorzystne zmiany infrastrukturalno-przestrzenne (dekapitalizacja tkanki miejskiej, ułomna struktura urbanistyczna), występujące najczęściej w historycznych śródmieściach.”

Wszystkie opisane w Krajowej Polityce Miejskiej problemy dotyczą także Łęborka: koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, ułomna struktura urbanistyczna i degradacja techniczna infrastruktury miejskiej obniżają szanse rozwojowe Łęborka, osłabiają jego konkurencyjność. W czerwcu 2016 r. Rada Miejska na wniosek Burmistrza wyznaczyła obszar zdegradowany, dając początek strategicznemu procesowi przezwyciężenia kryzysu na wskazanych obszarach. Zadaniem miasta Łęborka – jego mieszkańców i władz – jest odbudowanie spójności społecznej w tych częściach miasta, gdzie została ona naruszona, dostarczenie bodźców rozwojowych lokalnej gospodarce, poprawa ładu funkcjonalno-przestrzennego i poprawa technicznych warunków życia. Wszystkie te zadania zostały ujęte w sposób spójny i komplementarny w niniejszym Gminnym Programie Rewitalizacji dla obszaru Łębork – Północ – spójny plan działań na najbliższe 9 lat, służących nadaniu zdegradowanej części miasta nowej dynamiki rozwojowej i sprawieniu, że mieszkańcy będą chcieli tam zamieszkać.

Spis treści

Wykaz użytych skrótów.....	3
1. Wprowadzenie.....	4
1.1 Struktura Gminnego Programu Rewitalizacji	4
1.2 Obszar rewitalizacji objęty Programem.....	5
1.3 Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi Łęborka.....	6
1.3.1 Usytuowanie GPR w systemie planowania strategicznego Łębork.....	6
1.3.2 Spójność ze strategią rozwoju miasta	6
1.3.3 Powiązania GPR ze strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	7
1.3.4 Powiązania GPR ze Strategią Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.....	8
1.3.5 Powiązania GPR ze Strategią Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łęborka.....	8
1.3.6 Powiązania GPR ze Studium uwarunkowania i kierunków zagospodarowania przestrzennego.....	9
1.3.7 Zgodność z wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji.....	9
1.3.8 Zgodność z Zasadami Wdrażania RPO WP	10
1.3.9 Zgodność GPR z planem gospodarki niskoemisyjnej.....	11
1.3.10 Zgodność GPR z Programem Ochrony Środowiska dla miasta Łęborka na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020.....	11
2. Część diagnostyczna.....	11
2.1. Wprowadzenie metodyczne do diagnozy.....	11
2.1.1 Przyjęty cel diagnozy.....	11
2.1.2 Przyjęta struktura diagnozy.....	12
2.2. Diagnoza negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarze rewitalizacji.....	13
2.2.1 Zestawienie wskaźników wykorzystywanych na potrzeby identyfikacji obszarów kryzysowych.....	13
2.2.2 Identyfikacja zróżnicowania wewnątrzmijskiego w jednostkach urbanistycznych.....	16
2.2.3 Obszary kryzysowe w Łęborku.....	32
2.2.4 Jednostka urbanistyczna rekomendowana do objęcia procesem rewitalizacji..	36
2.2.5 Analiza problemów obszaru rewitalizacji według podsystemów.....	38
2.2.6 Przestrzenne rozmieszczenie negatywnych zjawisk	47
2.3 Skrót analizy głównych problemów z obszaru rewitalizacji i ich przyczyn.....	55
3. Część planistyczna.....	57
3.1 Wizja i cele rewitalizacji.....	57
3.1.1 Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	58
3.1.2 Misja Gminnego Programu Rewitalizacji	58
3.1.3 Struktura celów rewitalizacji.....	59
3.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne- przyjęte kierunki działań odpowiadające celom rewitalizacji oraz lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	60
3.3 Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	75

3.4 Sposób włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji.....	79
3.5 Mechanizm integrowania działań.....	79
3.6. Zarządzanie procesem rewitalizacji.....	79
3.7. System monitorowania.....	80
3.8. Harmonogram działań podejmowanych w ramach wdrażania programu rewitalizacji.....	81
3.9. Ramy finansowe.....	82
3.10. Wytyczne dla projektów przestrzennych i inwestycji drogowych.....	84

WYKAZ UŻYTYCH SKRÓTÓW:

EFS Europejski Fundusz Społeczny
EFRR Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
FS Fundusz Spójności
GPR Gminny Program Rewitalizacji
GUS Główny Urząd Statystyczny
IZ Instytucja Zarządzająca
KE Komisja Europejska
KPO Krajowy Program Operacyjny
LPR Lokalny Program Rewitalizacji
MIR Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MOF Miejski Obszar Funkcjonalny
NFOŚiGW Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
NGO, Non Governmental Organisation, organizacje pozarządowe
OZ obszar zdegradowany
PI Priorytet inwestycyjny
PO IŚ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PO IR Program Operacyjny Innowacyjny Rozwój
PO WER Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
RPO WP Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020
SRWP Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020
UE Unia Europejska
UML Urząd Miasta Lęborka
ZIT Zintegrowane inwestycje terytorialne
ZPT Zintegrowane porozumienia terytorialne

1. Wprowadzenie

1.1 Struktura Gminnego Programu Rewitalizacji

Niniejszy **Gminny Program Rewitalizacji Miasta Lęborka dla obszaru Lębork-Północ** (zwany dalej GPR) jest *gminnym programem rewitalizacji* w rozumieniu przepisów ustawy z 9 października 2015 r. o rewitalizacji, (Dz. U z 2015, poz. 1777 z późn. zm., zwanej dalej Ustawą) i obejmuje swym zakresem całość zamierzeń rewitalizacyjnych dla najbardziej zdegradowanego obszaru Lębork Północ na lata 2017-2025 z perspektywą oddziaływań do 2030 roku.

Ustawa w art. 15 ust. 1 wskazuje wymagany zakres zawartości gminnego program rewitalizacji. Program taki zawiera w szczególności:

1. szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji: zjawisk negatywnych i lokalnych potencjałów;
2. opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy (SUiKZP) oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych;
3. opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
4. cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań;
5. opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym:
 - a. listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi każdorazowo: nazwę i podmiot realizujący, zakres zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny;
 - b. charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
6. mechanizmy integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
7. szacunkowe ramy finansowe GPR wraz z oszacowaniem środków publicznych i prywatnych;
8. opis struktury zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu;
9. system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji;
10. określenie niezbędnych zmian w uchwałach dotyczących gospodarki mieszkaniowej gminy;

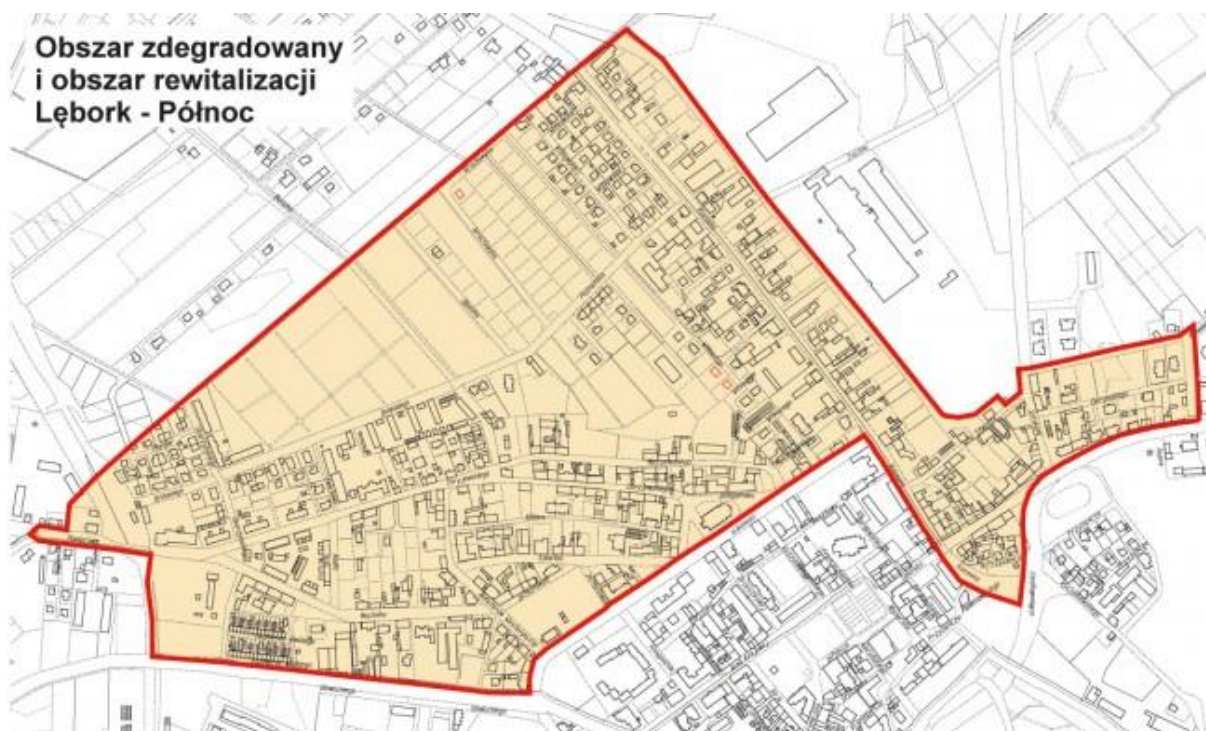
11. określenie niezbędnych zmian w uchwale, o Komitecie Rewitalizacji, o ile była podjęta;
12. wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona Specjalna Strefa Rewitalizacji, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania;
13. wskazanie sposobu realizacji GPR w zakresie zagospodarowania przestrzennego, w tym:
 - a. wskazanie zakresu niezbędnych zmian w SUIKZP,
 - b. wskazanie miejscowych planów koniecznych do uchwalenia albo zmiany,
 - c. w przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie jego ustaleń;
14. załącznik graficzny przedstawiający ustalenia GPR na mapie w skali co najmniej 1:5000.

1.2 Obszar rewitalizacji objęty Programem

Ustawa w art. 14. ust. 2 stanowi, że gminny program rewitalizacji jest sporządzany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze odrębnej uchwały rady gminy, o której mowa w art. 8. Ustawy. W odniesieniu do Łęborka aktem wyznaczającym te obszary jest:

UCHWAŁA NR XVIII-249/2016 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 9 czerwca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Łęborku. Uchwała ta wyznacza dla Łęborka obszar rewitalizacji o granicach tożsamych z granicami obszaru zdegradowanego, zgodnie z poniższą mapą (ryc. 1).

Ryc. 1. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla miasta Łęborka

Źródło: UCHWAŁA NR XVIII-249/2016 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 9 czerwca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Łęborku

Zgodnie z uchwałą, obszar rewitalizacji (stan na koniec roku 2012) obejmuje 15,2% ludności miasta (5.245 osób) oraz 4,75 % powierzchni terenów zurbanizowanych miasta (70,9 ha).

W celu ułatwienia działań rewitalizacyjnych, w §2 niniejszej uchwały, na podstawie art. 11 ust. 5 pkt 1 ustawy o rewitalizacji ustanowiono na rzecz Gminy Miasta Łęborka **prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji.**

W praktyce oznacza to, że od czerwca 2016 bez zgody łęborskiego samorządu nie można sprzedać na wolnym rynku nieruchomości znajdujących się na terenie wyznaczonym do rewitalizacji.

1.3 Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi Łęborka

1.3.1 Usytuowanie GPR w systemie planowania strategicznego Łęborka

Ze względu na swój, wskazany Ustawą, interdyscyplinarny charakter, GPR nie jest jedną z polityk branżowych Łęborka, ale stanowi płaszczyznę integracji działań należących merytorycznie do różnych polityk branżowych miasta: społecznej, przestrzennej, inwestycyjnej, mieszkaniowej itd. W sensie realizacyjnym, GPR jest wspólną ramą operacyjną służącą spójnemu zarządzaniu działaniami należącymi do różnych branż a prowadzonymi równolegle na obszarze rewitalizacji.

1.3.2 Spójność ze strategią rozwoju miasta

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji zachowuje spójność z założeniami strategii rozwoju miasta. Z powodu odmiennej od GPR konstrukcji strategii, nie można określić jednego celu bądź celów, na które wprost odpowiadałby GPR, jednak jest on generalnie zbieżny z zaplanowanymi przedsięwzięciami, a działania opisane w GPR znajdują odzwierciedlenie jednocześnie w kilku miejscach strategii rozwoju Łęborka.

Warto w tym miejscu zauważyć, że rewitalizacja społeczna, zapisana w Strategii Rozwoju Miasta jako jeden z celów operacyjnych, nie odpowiada zakresowi rewitalizacji, jaki zgodnie z wymaganiami Ustawy, powinien przybrać Gminny Program Rewitalizacji. Rewitalizacja jest procesem znacznie szerszym, obejmującym także pozostałe działania społeczne (w rozumieniu strategii), jak również gospodarcze i przestrzenne.

Obszar społeczno-gospodarczy w Strategii Rozwoju Łęborka podzielono na umowne trzy obszary: **nowoczesną gospodarkę, aktywne społeczeństwo, atrakcyjną przestrzeń.**

Dla każdego z tych obszarów wyznaczono trzy niezbędne cele, bez których dany obszar życia społeczno-gospodarczego nie ma możliwości dalszego rozwoju. Na podstawie tak zhierarchizowanych celów określono priorytety w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego.

Strategia Rozwoju Miasta Łęborka: cele i kierunki działania Łęborka.

CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

I Nowoczesna Gospodarka	II Aktywne Społeczeństwo	III Atrakcyjna Przestrzeń
1.1. Wzrost przedsiębiorczości	2.1. Wzrost zatrudnienia i aktywności społecznej mieszkańców Łęborka	3.1. Sprawny system transportowy
1.2. Wykwalifikowane kadry	2.2. Wzrost efektywności systemu edukacyjnego i zdrowotnego	3.2. Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna
1.3. Wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej miasta	2.3. Społeczna rewitalizacja	3.3. Efektywne zarządzanie środowiskiem

Analiza Strategii Rozwoju Łęborka wskazuje na zbieżność z Gminnym Programem Rewitalizacji szczególnie w zakresie celu strategicznego II - Aktywne społeczeństwo i celu III - Atrakcyjna przestrzeń.

Cel II – Aktywne społeczeństwo

Priorytetem miasta jest stworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy i niwelowania skutków bezrobocia oraz podejmowanie działań dla wzmacniania istniejących

placówek oświatowych i rozszerzania oferty edukacyjnej a także poprawy bezpieczeństwa publicznego.

Cel III - Atrakcyjna przestrzeń

Cel ten zakłada m.in. stworzenie warunków do powstania zachęcającej oferty, która skłoniłaby do osiedlenia się nowych mieszkańców. Działania te będą wsparte stworzeniem warunków umożliwiających renowację zabytków i poprawę architektury istniejących obiektów, co wpłynie na poprawę wizerunku miasta. Priorytetem w obszarze infrastruktury są także działania w kierunku rozwoju sieci drogowej i kolejowej oraz przedsięwzięcia na rzecz rozwoju infrastruktury.

1.3.3. Powiązania GPR ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Obecnie w Lęborku obowiązuje Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016- 2020. Strategia adresowana jest do wszystkich obecnych jak i potencjalnych mieszkańców Miasta Lęborka, których warunki i poziom życia odbiegają od przeciętnego. Jednym z głównych celów jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Niniejszy GPR jest ściśle powiązany ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych zachowuje pełną spójność z założeniami realizacji celów tej strategii. Jej zdefiniowanym celem głównym jest:

„POPRAWA JAKOŚCI I WARUNKÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW MIASTA LĘBORKA ZAGROŻONYCH Z RÓŻNYCH PRZYCZYN WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.”

Gminny Program Rewitalizacji realizuje wprost ten cel, jest też zbieżny ze wszystkimi celami strategicznymi:

Cel strategiczny 1. Umacnianie rodzin z terenu Lęborka w ich prawidłowym funkcjonowaniu.

Cel strategiczny 2. Łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Miasta Lęborka.

Cel strategiczny 3. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Miasta Lęborka dotkniętych ubóstwem.

Cel strategiczny 4. Poprawa warunków społecznego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.

Cel strategiczny 5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i łagodzenie jego skutków.

Cel strategiczny 6. Zahamowanie zjawiska uzależnień wszelkiego rodzaju oraz łagodzenie ich skutków.

Cel strategiczny 7. Zapewnienie wsparcia dla osób starszych i ich aktywizacja.

Cel strategiczny 8. Wspieranie integracji społecznej mieszkańców Lęborka.

1.3.4. Powiązania GPR z Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

GPR jest zgodny także z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar na lata 2016 – 2020. Celem głównym jest zwiększenie skuteczności pomocy osobom uwięzianym w przemoc oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Lęborka.

1.3.5. Powiązania GPR ze Strategią Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka

Niniejszy GPR jest zgodny w swoich zapisach ze Strategią Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka (MOF), uchwaloną przez Radę Miejską w Lęborku w dnia 30 marca 2015 r.

Strategia Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Lęborka wyznacza *Cel operacyjny 1. Zwiększenie spójności MOF*, w ramach którego wskazuje m.in. *działanie 1.2. Społeczna integracja – Rozwój obszarów zmarginalizowanych*.

Z tym właśnie elementem Strategii MOF jest ściśle powiązany niniejszy GPR. W opisie działania 1.2. czytamy:

Jednym z narzędzi realizacji kierunku działań 1.2 Społeczna integracja będzie rewitalizacja. Kompleksowe działania twarde i miękkie (w wymiarze infrastrukturalnym i społecznym) nakierowane będą na nadawanie nowych funkcji oraz zmianę dotychczasowych funkcji na obszarach MOF.

Inwestycje „twarde” przygotują zaplecze potrzebne do realizacji lub wzmocnienia działań miękkich. Ze względu na wielowymiarowe oddziaływanie tego narzędzia, projekty rewitalizacyjne w MOF będą wpływać także na realizację drugiego celu Strategii, tj. do poprawy konkurencyjności gospodarczej.

1.3.6. Powiązania GPR ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Lębork posiada uchwalone Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Niniejszy program jest zasadniczo zgodny ze studium obowiązującym dotychczas.

1.3.7. Zgodność z wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji

GPR jest zgodny z wytycznymi Ministerstwa Rozwoju pt. „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”. Wytyczne Ministra Rozwoju określają zasady wsparcia projektów rewitalizacyjnych w ramach RPO i KPO. Zapisy niniejszych wytycznych określają również obligatoryjne cechy i elementy programów rewitalizacji, na podstawie których samorządy miast będą ubiegać się o wsparcie projektów rewitalizacyjnych.

Gminny Program Rewitalizacji dla Lęborka jest zgodny z następującymi zasadami, określonymi w wytycznych:

- Kompleksowość programu rewitalizacji
 - Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz

innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. W trakcie opracowywania i wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

- Program rewitalizacji złożony jest z wielu różnorodnych projektów jako konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Projekty rewitalizacyjne są ze sobą wzajemnie powiązane.
- Koncentracja programu rewitalizacji
 - Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powodują, że programy rewitalizacji dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Działania rewitalizacyjne z definicji skierowane są na określony i zidentyfikowany dzięki diagnozie obszar rewitalizacji, przy założeniu zastosowania adekwatnych narzędzi oraz możliwości finansowania rewitalizacji.
 - Co do zasady projekty rewitalizacyjne realizowane są na obszarach rewitalizacji. Do objęcia wsparciem można jednak dopuszczać także projekty rewitalizacyjne zlokalizowane poza tym obszarem, jeśli służą one realizacji celów wynikających z programu rewitalizacji. Zwłaszcza dotyczy to inicjatyw społecznych nakierowanych np. na aktywizację zawodową mieszkańców obszarów rewitalizacji, gdzie rozwiązania dedykowane ludności z obszaru rewitalizacji mogą być podejmowane poza obszarem rewitalizacji.

Jednocześnie wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych (a także szerzej: przedsięwzięć) m.in. w ramach RPO WP jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Gminny Program Rewitalizacji dla obszaru Łębork-Północ jest komplementarny we wszystkich oczekiwanych wymiarach.

1.3.8. Zgodność z Wytycznymi dotyczącymi programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

GPR jest w pełni zgodny z Wytycznymi dotyczącymi programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

1.3.9. Zgodność GPR z planem gospodarki niskoemisyjnej

GPR jest zgodny z planem gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Miasta Łęborka.

W Planie teren obejmujący obszar zdegradowany został wskazany jako jeden z fragmentów miasta o najwyższej emisji dwutlenku węgla. Emisję tego gazu generuje głównie budownictwo mieszkaniowe. GPR wprost pokrywa się z zadaniem „Poprawa efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych” i swoimi przedsięwzięciami wspiera cele określone w planie.

1.3.10. Zgodność GPR z Programem Ochrony Środowiska dla miasta Łęborka na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020

GPR jest zgodny z Programem Ochrony Środowiska dla miasta Łęborka na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020, uchwalonym w dniu 13.09.2013 r. uchwałą Nr XXVIII-488/2013 Rady Miejskiej w Łęborku. Program przewiduje zadania skutkujące eliminacją niskiej emisji do powietrza, w tym sukcesywną wymianę starych systemów grzewczych na proekologiczne oraz OZE, co jest zgodne z zapisanym w GPR celem operacyjnym 3.1. Eliminacja źródeł energii cieplnej generujących niską emisję.

2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Niniejsza szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji odnosi się do obszaru wyznaczonego Uchwałą nr **XXVIII-249/2016 Rady Miejskiej w Łęborku z dnia 9 czerwca 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Łęborku**. Składa się ona z trzech rozdziałów:

W rozdziale 2.1. przedstawiono wprowadzenie metodyczne do diagnozy;

W rozdziale 2.2. przedstawiono analizę negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji;

W rozdziale 2.3. przedstawiono skrót analizy głównych problemów z obszaru rewitalizacji i ich przyczyn.

Pierwszą część diagnozy, wraz z delimitacją jednostek urbanistycznych i obszaru zdegradowanego (2.1- 2.2.4) sporządziło Biuro Planistyczne PPP Sp. z o.o.

Druga część diagnozy (2.2.5 - 2.3) jest autorstwa PZR Consulting Sp. z o.o.

2.1 Wprowadzenie metodyczne do diagnozy

2.1.1 Przyjęty cel diagnozy

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji podstawowa diagnoza problemów została wykonana odrębnie: poprzedziła ona wytyczenie obszaru rewitalizacji. Dla tak wyznaczonego (a więc także wstępnie zdiagnozowanego) obszaru rewitalizacji sporządza się niniejszy Gminny Program Rewitalizacji.

Jednak Ustawa w artykule 15 ust. 1 p. 1) wskazuje jako obowiązkowy element GPR-u „szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji (...) obejmującą analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru”.

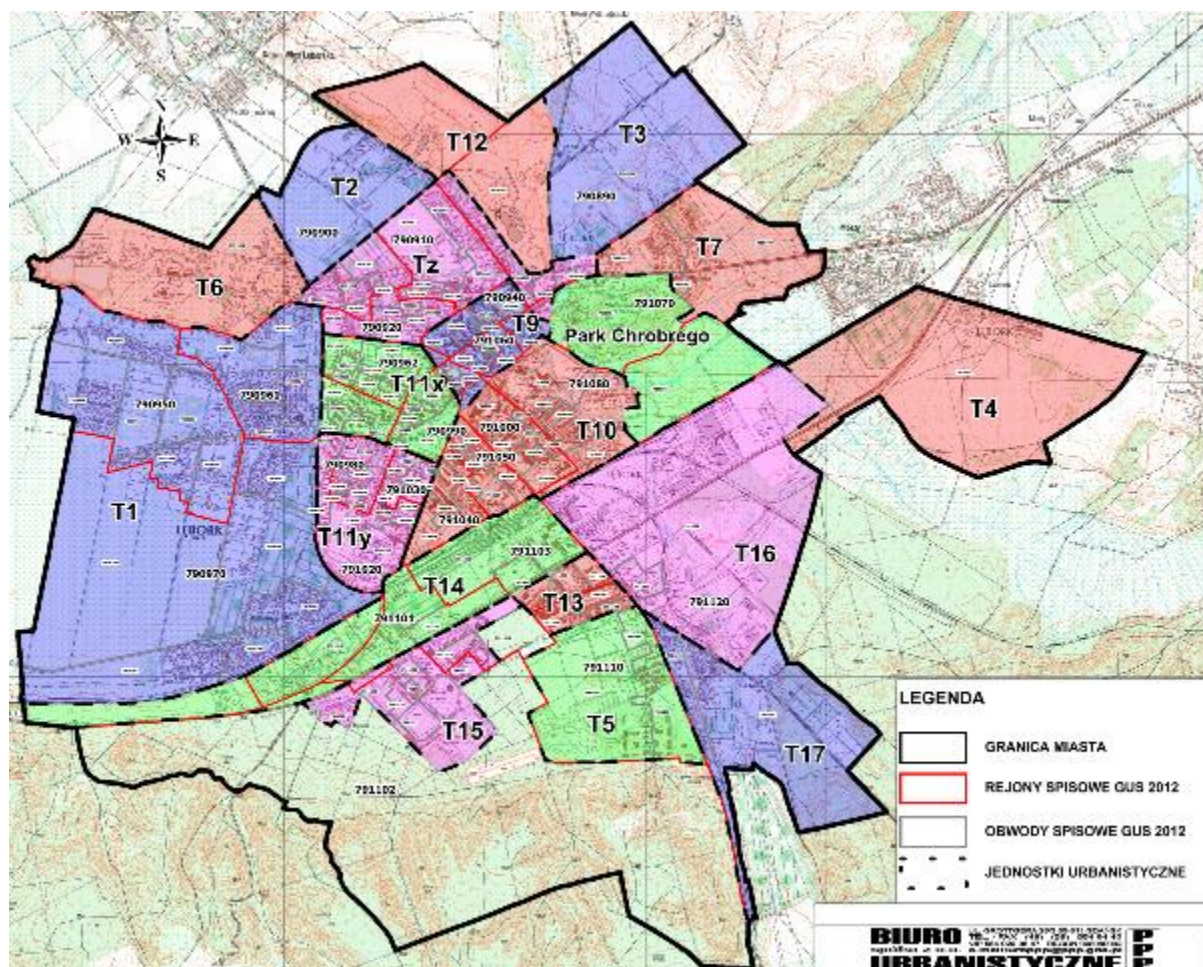
Celem niniejszej diagnozy jest więc zestawienie przestrzennego rozkładu negatywnych zjawisk (społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, funkcjonalno-przestrzennych lub technicznych) ze zdiagnozowanymi na tym etapie potencjałami występującymi w obszarze rewitalizacji.

2.1.2 Przyjęta struktura diagnozy

Ustawa w art. 9 wskazuje minimalny zakres danych, który należało objąć diagnozą. Analiza negatywnych zjawisk musi objąć teren całego miasta. Struktura diagnozy wynikająca z treści art. 9 ust 1 ustawy przedstawia się następująco:

1. Diagnoza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w tym w szczególności:
 - a. bezrobocia,
 - b. ubóstwa,
 - c. przestępczości,
 - d. niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego,
 - e. niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.
2. Diagnoza współwystępowania przestrzennego pozostałych negatywnych zjawisk:
 - a. środowiskowych,
 - b. przestrzenno-funkcjonalnych,
 - c. technicznych.

Diagnoza wyznaczenia obszaru zdegradowanego została oparta na analizie stanu jednostek urbanistycznych. Analiza była podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego przez Radę Miejską w Łęborku w maju 2016 roku.

SCHEMAT – PODZIAŁ MIASTA NA JEDNOSTKI URBANISTYCZNE

Analizę stopnia degradacji poszczególnych jednostek urbanistycznych przeprowadzono za pomocą wskaźników obowiązkowych (odnoszonych zarówno do średniej wartości w mieście, jak i w województwie) oraz fakultatywnych, wybranych z katalogu zaproponowanego w ww. dokumencie przez Instytucję Zarządzającą Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Na podstawie „Założeń do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć Rewitalizacyjnych...” dla każdego z wymienionych podsystemów zbadano wskaźniki obowiązkowe, w ramach których porównano sytuację na danym obszarze z wartościami referencyjnymi dla całego województwa. Zdefiniowano także wskaźniki fakultatywne, porównujące sytuację na danym obszarze do średniej wartości w mieście. Analiza obejmuje trzy podsystemy:

- podsystem społeczny,
- podsystem gospodarczy,
- podsystem przestrzenny.

2.2 Diagnoza negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych na obszarze rewitalizacji

2.2.1 Zestawienie wskaźników wykorzystywanych na potrzeby identyfikacji obszarów kryzysowych

PODSYSTEM SPOŁECZNY

Ocena stopnia degradacji w podsystemie społecznym dla poszczególnych jednostek urbanistycznych przeprowadzona została poprzez ocenę wskaźników obowiązkowych, gdzie za obszary kwalifikujące się do wsparcia należy uznać te, dla których wartości wskaźników są wyższe niż wartość referencyjna dla województwa oraz nie mniej niż trzech wskaźników fakultatywnych, które odniesiono do średniej wartości w całym mieście.

A.1. Wskaźniki obowiązkowe:

1. liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności,
2. udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym [%],
3. liczba przestępstw na 1 tys. ludności,
4. liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności.

A.2. Wskaźniki fakultatywne:

1. wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodzinę,
2. wielkość zaległości czynszowych,
3. odsetek dzieci i młodzieży nie otrzymujących promocji do następnej klasy w szkołach podstawowych i gimnazjach,
4. wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych w odniesieniu do średniej w mieście,
5. wyniki egzaminów państwowych w gimnazjach w odniesieniu do średniej w mieście,
6. liczba ofiar przemocy na 1 tys. ludności,
7. czyny karalne nieletnich na 1 tys. ludności,
8. liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych (NGO) na 100 osób.

A.3. Wskaźniki dodatkowe:

Ocenę sytuacji kryzysowej w podsystemie społecznym uzupełniono analizą trzech dodatkowych wskaźników:

1. Udział mieszkań socjalnych w ogólnej ich liczbie, obrazujący rozmieszczenie zasobu gminnych mieszkań socjalnych w mieście, w podziale na wyróżnione jednostki urbanistyczne. Zważywszy na to, że mieszkania socjalne są formą wsparcia dla osób w

- trudnej a nawet krytycznej sytuacji, wskaźnik ten uzupełnia obraz problemów społecznych w poszczególnych jednostkach.
2. Powierzchnia mieszkań komunalnych i socjalnych w stosunku do ogólnej powierzchni mieszkań. Mieszkania komunalne (w tym socjalne) są mieszkaniami o czynszu regulowanym (nie rynkowym), gdzie zasady najmu (gospodarowania gminnym zasobem mieszkaniowym) regulują odpowiednie uchwały Rady Miejskiej ustalające kryteria dostępu do tych mieszkań, umożliwiające zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych najuboższych ekonomicznie osób i rodzin. Wskaźnik ten uzupełnia obraz rozmieszczenia wspieranych przez miasto grup mieszkańców.
 3. Liczba Niebieskich Kart na 1 tys. ludności – wskaźnik uzupełnia obraz problemów przemocy w rodzinie.

PODSYSTEM GOSPODARCZY

Ocena stopnia degradacji w podsystemie gospodarczym dla poszczególnych jednostek urbanistycznych, przeprowadzona została poprzez ocenę wskaźników obowiązkowych (gdzie za obszary kwalifikujące się do wsparcia należy uznać te, dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w województwie) oraz przynajmniej jednego wskaźnika fakultatywnego, który odniesiono do średniej wartości w całym mieście.

B.1. Wskaźniki obowiązkowe:

1. odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
2. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób,
3. odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.

B.2. Wskaźniki fakultatywne:

1. Średnia wartość gruntu, średnia wartość lokalu - Jednostki urbanistyczne, analizowane pod kątem sytuacji kryzysowej, kwalifikującej się do wsparcia w ramach procesu rewitalizacji, to obszary w większości zabudowane, gdzie w zasadzie nie występują wolne działki budowlane. Dlatego dodatkowo analizie poddano średnie ceny lokali mieszkalnych, jako wskaźnik rynkowej oceny atrakcyjności poszczególnych obszarów w mieście. Regułą jest, że ceny lokali w dzielnicach cieszących się gorszą opinią są niższe, niż w miejscach atrakcyjnych dla poszukujących mieszkań. Analizę średnich wartości gruntów i lokali w Łęborku opracowano na podstawie Rejestru transakcji dot. nieruchomości (dane z 2012 r, pochodzą ze Starostwa)
2. Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca.
3. Poziom dochodów ludności określany poprzez wielkość podatku dochodowego od osób fizycznych w odniesieniu do średniej miasta.

PODSYSTEM PRZESTRZENNY

Ocena stopnia degradacji w podsystemie przestrzennym dla poszczególnych jednostek urbanistycznych, przeprowadzona została poprzez ocenę wskaźników obowiązkowych (gdzie za obszary kwalifikujące się do wsparcia należy uznać te, dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w województwie pomorskim) oraz nie mniej niż dwóch wskaźników fakultatywnych, które odniesiono do średniej wartości w całym mieście.

C.1. Wskaźniki przestrzenne obowiązkowe:

1. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 w ogólnej ich liczbie (%).
2. Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m²).

C.2. Wskaźniki przestrzenne fakultatywne:

1. Udział procentowy budynków generujących emisje niskie (%).
2. Udział procentowy budynków wymagających remontu.

C.3. Wskaźniki przestrzenne dodatkowe:

Ocenę sytuacji kryzysowej w podsystemie przestrzennym uzupełniono analizą trzech dodatkowych wskaźników:

1. Udział procentowy budynków komunalnych wymagających remontu – wskaźnik uwidacznia potrzeby remontowe budynków komunalnych w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. Zdecydowana większość budynków komunalnych pochodzi z przełomu XIX i XX wieku. Wszystkie te około 100-letnie budynki są ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków. Zły stan budynków komunalnych ma wpływ także na jakość przestrzeni publicznych i ład przestrzenny w poszczególnych jednostkach.
2. Liczba budynków o wartościach kulturowych na 1 tys. ludności obrazuje ograniczenia ruchu budowlanego i dodatkowe koszty związane z remontami budynków, wynikające z nadzoru konserwatora zabytków nad częścią budynków.

2.2.2 Identyfikacja zróżnicowania wewnątrzmijskiego w jednostkach urbanistycznych

A. PODSYSTEM SPOŁECZNY

Z uwagi na kluczowe znaczenie problemów społecznych w kontekście planowanych działań rewitalizacyjnych, analizę obszarów w podsystemie społecznym dokonano w sposób maksymalnie rozszerzony. Uwzględnione i zbadane zostały wszystkie 4 wskaźniki, wskazane w wytycznych jako obowiązkowe. Jednocześnie przebadano 11 wskaźników fakultatywnych. Dane niezbędne do określenia wartości wskaźników uzyskano dzięki współpracy z Urzędem Miejskim w Lęborku,

Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lęborku, Powiatowym Urzędem Pracy w Lęborku, Komendą Powiatową Policji w Lęborku. A.1. PODSYSTEM SPOŁECZNY - wskaźniki obowiązkowe

Tabela : Analiza wskaźników obowiązkowych w podsystemie społecznym, w odniesieniu do średniej dla województwa pomorskiego

		Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym [%]	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności
Źródło informacji		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej 2012	Urząd Pracy / Urząd Miasta Lęborka 2012	Komenda Powiatowa Policji w Lęborku 2012	Komenda Powiatowa Policji w Lęborku 2012
Wartość średnia wskaźnika dla woj. pomor.		52,9	2,4	27,7	6,3
Wartość średnia wskaźnika dla miasta Lęborka		97,05	5,81	16,4	18,8
Jednostki urbanistyczne	Wskaźniki obowiązkowe w podsystemie społecznym				
1	T 1	Lp.	4,32	10,5	11,8
2	T 3	8,1	6,93	16,2	0
3	T 5	23	3,35	6,3	0
4	T 7	124,5	8,16	20	12,9
5	T z	119,8	5,88	12,6	19,37
6	T 9	123	7,74	22,4	56,26
7	T 10	133,8	5,76	13,5	21,4
8	T 11x	51,2	6,17	14,6	17,8
9	T 11y	49,1	5,37	28,1	30,7
10	T 13	111,9	6,65	13	12,3
11	T 14	153,9	1,58	89,7	11,33
12	T 15	51,2	4,46	10,8	10,44
13	T 17	75	6,16	32,8	31,25

Oznaczenia kolorystyczne:

Przekroczenia wskaźnika w jednostkowym

Przekroczenie krytycznej liczby wskaźników w jednostce

źródło: Raport dotyczący obszarów zdegradowanych, część II.

W powyższej tabeli kolorowym tłem oznaczono jednostki urbanistyczne, w których wystąpiły negatywne zjawiska na poziomie przekraczającym średnią dla województwa pomorskiego. Ocenę wskaźników przeprowadzono pod kątem wymaganych kryteriów analizowane w odniesieniu do średniej dla województwa pomorskiego, tj. przekroczenie obu wymaganych wskaźników kluczowych, jakimi są:

- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności,
- udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (%)

oraz co najmniej jednego z dwóch pozostałych wskaźników obowiązkowych w podsystemie społecznym.

Analiza wskaźników obowiązkowych w podsystemie społecznym, w odniesieniu do średniej dla województwa pomorskiego wykazała, że negatywne zjawiska na poziomie przekraczającym średnią dla województwa pomorskiego w zakresie, co najmniej 3 wskaźników obowiązkowych ma miejsce w siedmiu jednostkach urbanistycznych: T.1 – DZIELNICA ZACHODNIA, T.7 – REJON UL. GDAŃSKIEJ I UL. PUŁASKIEGO, T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC MOSTNIKA, STRYJEWSKIEGO, KOSSAKA I GDAŃSKIEJ, T.9 – STARE MIASTO – CENTRUM, T.10 – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ, T.13 - OSIEDLE STARE ZATORZE, T.17 - DZIELNICA POŁUDNIOWA, REJON UL. KASZUBSKIEJ I KRZYWOUSTEGO;

Porównując średnie wskaźniki dla miasta Łęborka i dla województwa pomorskiego, zauważyć należy, że trzy spośród czterech wskaźników są znacząco wyższe w mieście, co może oznaczać, że w Łęborku mamy do czynienia z poważniejszą sytuacją kryzysową niż średnio w województwie pomorskim. Liczba przestępstw przeciwko opiece i rodzinie – 65 (dane z Komendy Powiatowej Policji w Łęborku), co daje wskaźnik dla miasta Łęborka na 10 tys. ludności w wysokości 18,81 - prawie trzykrotnie większy niż średnia dla województwa pomorskiego.

Tabela : Analiza wskaźników obowiązkowych w podsystemie społecznym, w odniesieniu do średniej dla miasta Łęborka

Lp.		Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym [%]	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności
	Źródło informacji	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej 2012	Urząd Pracy / Urząd Miasta Łęborka 2012	Komenda Powiatowa Policji w Łęborku 2012	Komenda Powiatowa Policji w Łęborku 2012
	Wartość średnia wskaźnika dla woj. Pomorskiego	52,9	2,4	27,7	6,3
	Wartość średnia wskaźnika dla miasta Łęborka	97,05	5,81	16,4	18,81
	Jednostki urbanistyczne	Wskaźniki obowiązkowe w podsystemie społecznym			
1	T 1	69,7	4,32	10,5	11,8
2	T 3	8,1	6,93	16,2	0
3	T 5	23	3,35	6,3	0
4	T 7	124,5	8,16	20,0	12,9
5	T z	119,8	5,88	12,6	19,37

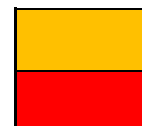
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

6	T 9	123	7,74	22,4	56,26
7	T 10	133,8	5,76	13,5	21,4
8	T 11x	51,2	6,17	14,6	17,8
9	T 11y	49,1	5,37	28,1	30,7
10	T 13	111,9	6,65	13,0	12,3
11	T 14	153,9	1,58	89,7	11,33
12	T 15	51,2	4,46	10,8	10,44
13	T 17	75	6,16	32,8	31,25

Oznaczenia kolorystyczne:

Przekroczenia wskaźnika jednostkowego

Przekroczenie krytycznej liczby wskaźników w jednostce

W powyższej tabeli pomarańczowym tłem oznaczono jednostki urbanistyczne, w których wystąpiły negatywne zjawiska na poziomie przekraczającym średnią dla miasta Łęborka. Jednostki, które spełniają wymagane kryteria, analizowane w odniesieniu do średniej dla miasta Łęborka, tj. przekroczenie obu wymaganych wskaźników kluczowych, jakimi są:

- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności;
- udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym [%];

oraz co najmniej jednego z dwóch pozostałych wskaźników obowiązkowych w podsystemie społecznym.

Przekroczenie wskaźników obowiązkowych w podsystemie społecznym, analizowanych w odniesieniu do średniej dla miasta Łęborka wskazuje na zaostrzoną sytuację kryzysową w trzech jednostkach urbanistycznych: T.7 – REJON UL. GDAŃSKIEJ I UL. PUŁASKIEGO, T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC MOSTNIKA, STRYJEWSKIEGO, KOSSAKA I GDAŃSKIEJ, T.9 – STARE MIASTO – CENTRUM.

A.2. PODSYSTEM SPOŁECZNY -Wskaźniki fakultatywne

Tabela: Zestawienie wskaźników fakultatywnych w podsystemie społecznym
Tabela : Zestawienie wskaźników fakultatywnych w podsystemie społecznym

	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu	Wielkość zaległości czynszowych	Odsetek dzieci i młodzieży nieotrzymujących	Wyniki egzaminów państwowych	Wyniki egzaminów państwowych	Liczba ofiar	Czyny karalne nieletnich	Liczba fundacji, stowarzyszeń,
--	--	---------------------------------------	---	------------------------------------	------------------------------------	-----------------	--------------------------------	--------------------------------------

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

		na rodzinę [zł]	[zł]	promocji do następnej klasy w szkołach podstawowych i gimnazjach (%)	w szkołach podstawowych w odniesieniu do średniej w mieście [pkt]	w gimnazjach w odniesieniu do średniej w mieście [pkt]	przemocy na 1 tys. ludności	na 1 tys. ludności	organizacji społecznych na 100 osób
Symbol źródła informacji		A	B	C	D	E	F	G	H
średnia dla miasta Łęborka		4352	-7 962,98	0,027	22	52	2,17	3,53	0,29
Jednostki urbanistyczne		Wskaźniki fakultatywne w podsystemie społecznym							
		1	2	3	4		5	6	7
1	T 1	3 587	-199,72	0,013	25	60	2,51	5,71	0,09
2	T 3	4 631	/	0,111	30	30	2,7	0	0,27
3	T 5	3550	/	0,037	22	60	1,05	0	0
4	T 7	3 936	-15389,68	0,037	20	41	6,92	0,77	0,08
5	T z	4 486	7555,45	0,036	20,9	48	3,65	4,72	0,32
6	T 9	4 373	-8857,49	0,031	20	43	2,96	0,99	0,66
7	T 10	4 275	-9776,12	0,042	22	48	4,12	3,92	0,29
8	T 11x	5 123	-3456	0,021	23	55	0,73	2,21	0,24

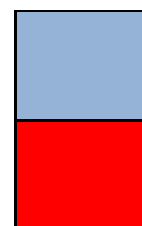
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

9	T 11y	5 345	2734	0,024	25	59	0,64	1,97	0,21
10	T 13	3 428	-9549,87	0,036	19	51	6,8	2,47	0
11	T 14	5 403	/	0	18	60	4,27	14,96	0,64
12	T 15	3 360	-179,83	0,008	23	59	0,35	4,18	0,14
13	T 17	2 514	/	0,012	22	47	1,56	1,56	0

Oznaczenia
kolorystyczne:

Przekroczenia wskaźnika jednostkowego

Przekroczenie krytycznej liczby wskaźników w jednostce

Źródło: Dane za rok 2012 do obliczenia wskaźników fakultatywnych w podsystemie społecznym oznaczonych w powyższej tabeli odpowiednio od A do H udostępniły następujące instytucje odpowiednio od A do K udostępniły następujące instytucje:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęborku
2. Miejski Zarząd Gospodarki Komunalnej w Łęborku
3. Referat Oświaty; Urząd Miejski w Łęborku;
4. Referat Oświaty Urząd Miejski w Łęborku ;
5. Referat Oświaty Urząd Miejski w Łęborku;
6. Komenda Powiatowa Policji w Łęborku;
7. Komenda Powiatowa Policji w Łęborku ;
8. Urząd Miejski w Łęborku.

Analizie poddano siedem z ośmiu wskaźników fakultatywnych wskazanych w „Założeniach do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach regionalnego programu operacyjnego województwa pomorskiego na lata 2014-2020”. W tabeli „Zestawienie wskaźników fakultatywnych w podsystemie społecznym” na niebieskim tle odznaczono wartości wskaźników w poszczególnych jednostkach urbanistycznych, przekraczające średnią dla miasta Łęborka.

Wskaźnik dotyczący zdawalności egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i w gimnazjach został opracowany oddzielnie dla tych dwóch typów szkół. Na podstawie danych z Referatu Oświaty Urzędu Miejskiego – określono wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych i gimnazjach w odniesieniu do średniej w mieście. Im wskaźnik niższy, tym obszar atrakcyjniejszy.

Średnia dla miasta Łęborka wyniosła odpowiednio dla szkół podstawowych 22 pkt (na 40 pkt), a dla gimnazjów 52 pkt (na 100 pkt). W czterech jednostkach T.7, T.z, T.9 i T.13 odnotowano zarówno w szkołach podstawowych jak i w gimnazjach niższe wyniki egzaminów niż wynosi średnia dla miasta. Zauważyć należy słabe wyniki egzaminów w gimnazjach - **52 pkt** na tle średnich wyników w województwie pomorskim - **62,34** pkt. Dodatkowo wyniki słabsze niż średnia w mieście osiągają gimnazjaliści zamieszkali w aż siedmiu jednostkach urbanistycznych na trzynaście badanych. Jest to wysoce niepokojące zjawisko w mieście, obrazujące trudną sytuację Łęborka, jeśli chodzi o kształcenie młodzieży na poziomie gimnazjalnym. Wskaźniki uzyskano dzięki ogromnemu zaangażowaniu pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęborku oraz pracowników Referatu Oświaty Urzędu Miejskiego.

Analiza wskaźników fakultatywnych w podsystemie społecznym, wskazuje na to, że zdecydowanie najtrudniejsza sytuacja kryzysowa, charakteryzująca się przekroczeniem 4, a nawet 5 wskaźników fakultatywnych w podsystemie społecznym występuje **w siedmiu jednostkach:**

1. Jednostka T.3 – DZIELNICA PÓŁNOCNOSCHODNIA, REJON UL.SYROKOMLI I UL. PUŁASKIEGO,
2. Jednostka T.7 – REJON UL GDAŃSKIEJ I UL. PUŁASKIEGO,
3. Jednostka T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC MOSTNIKA, STRYJEWSKIEGO, KOSSAKA I GDAŃSKIEJ,
4. Jednostka T.9 – STARE MIASTO – CENTRUM,
5. Jednostka T.10 – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ,
6. Jednostka T.13 - OSIEDLE STARE ZATORZE,
7. Jednostka T.14 – DZIELNICA PRZEMYSŁOWA, TERENY KOLEJOWE, REJON AL. JANA PAWŁA II.

A.3. PODSYSTEM SPOŁECZNY - Wskaźniki dodatkowe

Tabela : Zestawienie wskaźników dodatkowych w podsystemie społecznym
Tabela : Zestawienie wskaźników dodatkowych w podsystemie społecznym

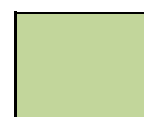
Lp.		Udział mieszkań socjalnych w ogólnej ich liczbie[%]	Powierzchnia mieszkań komunalnych i socjalnych w stosunku do ogólnej powierzchni mieszkań [%]	Liczba niebieskich kart na 1 tys. ludności
Symbol źródła informacji		I	J	K
Wartość średnia wskaźnika dla miasta Łęborka		5,5	3,76	2,92

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

		Wskaźniki dodatkowe		
1	T 1	/	0,8	2,51
2	T 3	0,6	2,5	2,7
3	T 5	/	0	1,05
4	T 7	19,8	3,6	6,92
5	T 2	17,01	10,42	3,6
6	T 9	5,0	1,5	2,96
7	T 10	24,5	14,2	4,12
8	T 11x	1,8	0,6	0,89
9	T 11y	2,3	0,6	0,79
10	T 13	8,8	14,3	6,8
11	T 14	/	0	4,27
12	T 15	/	2,7	0,35
13	T 17	/	0	1,56

Oznaczenia

Przekroczenia wskaźnika jednostkowego

kolorystyczne:

Przekroczenie krytycznej liczby wskaźników w jednostce

Źródło: Dane za rok 2012 do obliczenia wskaźników dodatkowych w podsystemie społecznym oznaczonych w powyższej tabeli odpowiednio od I do K udostępniły następujące instytucje:

I. Miejski Zarząd Gospodarki Komunalnej w Łęborku;

J. Miejski Zarząd Gospodarki Komunalnej w Łęborku / Starostwo Powiatowe w Łęborku;

K. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęborku.

Analiza dodatkowych wskaźników w podsystemie społecznym wskazuje na najtrudniejszą sytuację w 3 jednostkach:

1. Jednostka T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC MOSTNIKA, STRYJEWSKIEGO, KOSSAKA I GDAŃSKIEJ,
2. Jednostka T.10 – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ,
3. Jednostka T.13 - OSIEDLE STARE ZATORZE,

w których zostały przekroczone wartości wszystkich trzech analizowanych wskaźników dodatkowych.

PODSUMOWANIE SYTUACJI W PODSYSTEMIE SPOŁECZNYM

Analiza wskaźnikowa obszarów dla podsystemie społecznego wykazała, że problemy społeczne występują praktycznie we wszystkich jednostkach urbanistycznych miasta Łęborka. Poszczególne obszary charakteryzują się występowaniem różnych problemów społecznych. Natomiast dość ciekawa może być analiza natężenia występowania poszczególnych problemów w poszczególnych jednostkach. Wśród wskaźników obowiązkowych najwięcej wskazań przekraczających wartości średnie odnotowano w jednostkach: T.10 – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ, T.17 - DZIELNICA POŁUDNIOWA, REJON UL. KASZUBSKIEJ I KRZYWOUSTEGO oraz T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ.

Warto przy tym zauważyć jednak, że choć dla jednostki T.17 przekroczenia uzyskano we wszystkich wskaźnikach obowiązkowych, to jednak w przypadku jednostki T.z. wartości przekroczeń są niemal dwukrotnie wyższe w odniesieniu do wartości średniej. Na uwagę zasługuje też fakt, na brak przekroczenia w tej jednostce wskaźnika ukazującego poziom przestępczości, co może z jednej strony wynikać z braku zgłoszeń takich sytuacji przez mieszkańców, którzy albo wykazują się swoistą solidarnością z współobywatelami wchodzącymi na drogę przestępstw albo czują się bezradni wobec niskiej skuteczności działań organów porządkowych. Oba zjawiska są typowe dla obszarów kryzysowych. Po części brak ten może wynikać z zastraszenia ubogiej, ale uczciwej części ludności przez osoby wchodzące w konflikt z prawem. Patrząc ponadto na liczbę zasiłków, które są pobierane przez mieszkańców tej dzielnicy, można wywnioskować, że w tym obszarze najpewniej nie wiele jest wartościowego mienia, które można by przywłaszczyć, co również może być powodem zaskakująco niskiej liczby odnotowanych przestępstw. W przypadku obszaru T.z. sytuacja kryzysowa jest bardzo wyraźnie zarysowana poprzez wskaźniki fakultatywne, wśród których aż 8 na 11 wykazuje wysoki poziom przekroczeń wskaźnika referencyjnego, ogólnomiejskiego. Bardzo symptomatyczne są wskazania w zakresie wyraźnie niskiego poziomu edukacji, który dość dobitnie wskazuje na duże zagrożenie występowania zjawisk dziedziczenia biedy. Odnosząc się do przypadku jednostki T.17,

warto zauważyć że w jej przypadku sytuacje kryzysowe wykazywane są jedynie w odniesieniu do dwóch wskaźników fakultatywnych, na zbadanych 11.

W wyniku analizy łącznej wskaźników obowiązkowych i fakultatywnych wskazać należy dwa obszary, na których przekroczona wartość referencyjna dla największej liczby wskaźników – T.z. i T.10 w obydwu przypadkach w zakresie wskaźników obowiązkowych widać przekroczenia w 3 na 4 wskaźniki. W odniesieniu do wskaźników fakultatywnych w przypadku T.10 przekroczenia odnotowano w 9 na 11 wskaźników. Co ciekawe wskaźnik pt.: Wyniki egzaminów państwowych w szkołach podstawowych w odniesieniu do średniej w mieście jest na równi ze średnią miejską. Na obu tych obszarach zidentyfikowano największą koncentrację problemów związanych z bezrobociem i patologiami społecznymi, takimi jak alkoholizm czy przemoc w rodzinie, przy jednoczesnej niskiej aktywności organizacji społecznych. Analiza wskaźnikowa pokrywa się z wywiadami indywidualnymi z przedstawicielami poszczególnych jednostek organizacyjnych UML oraz z uwagami i wnioskami zgłaszanymi przez członków Horyzontalnego Zespołu Zadaniowego Ds. Rewitalizacji Miasta Łęborka w trakcie konsultacji warsztatowych.

Podsumowanie: najwyższy poziom degradacji w podsystemie społecznym stwierdzono w obszarach:

- **T.z.** – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ,
- **T.10** – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ,
- **T.13** – OSIEDLE STARE ZATORZE,

w których przekroczone zostały co najmniej 3 wskaźniki obowiązkowe, 3 wskaźniki fakultatywne i wszystkie analizowane wskaźniki dodatkowe oraz w jednostkach:

- **T.7** – REJON UL. GDAŃSKIEJ I UL. PUŁASKIEGO
- **T.9** – STARE MIASTO – CENTRUM, gdzie nie wszystkie wskaźniki dodatkowe zostały przekroczone.

B. PODSYSTEM GOSPODARCZY

Tabela : Zestawienie wskaźników obowiązkowych i fakultatywnych w podsystemie gospodarczym

Tabela : Zestawienie wskaźników obowiązkowych i fakultatywnych w podsystemie gospodarczym

		Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych	Średnia wartość gruntu [zł/m ²]	Średnia cena 1 m ² mieszkania [zł/m ²]	Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca [zł]	Poziom dochodów ludności określany poprzez wielkość podatku dochodowego od osób fizycznych w odniesieniu do średniej miasta
--	--	--	---	--	--	--	--	--

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

	Symbol źródła informacji	L	M	N	O	P	R	S
LP.	Wartość średnia wskaźnika dla woj. Pomorskiego	16,4	11,6	0,283				
	Wartość średnia wskaźnika dla miasta Łęborka	17,98	12,0	0,254	65,5	2470	435,2	1351
	Jednostki urbanistyczne	Gospodarcze obowiązkowe			Gospodarcze fakultatywne			
1	T 1	13,14	13,6	0,186	98,6	/	348,5	1369
2	T 3	9,43	10	0,136	/	/	307,3	1412
3	T 5	25,13	9,2	0,117	146,8	3081	183,7	1713
4	T 7	14,53	10,4	0,278	/	2038	273,9	968
5	T z	16,23	8,8	0,2907	121,2	2107	308,8	640
6	T 9	15,98	15,8	0,274	/	2538	213,7	1018
7	T 10	17,1	14,3	0,262	237,2	1745	365,1	788
8	T 11x	23,7	12,8	0,211	120,8	3071	150,7	913

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

9	T 11y	25,08	8,2	0,232	96,8	2292	180,7	722
10	T 13	17,31	11,9	0,297	/	2042	257,9	704
11	T 14	23,93	18,4	0,194	162,6	1675	3663	1381
12	T 16	9,73	16,1	0,375	/	/	10 049,30	962
13	T 17	15,47	11,3	0,304	/	2365	245,30	1071

Oznaczenia
kolorystyczne:

Przekroczenia wskaźnika jednostkowego obowiązkowego

Przekroczenia wskaźnika jednostkowego fakultatywnego

Przekroczenie krytycznej liczby wskaźników w jednostce wliczając wskaźniki dodatkowe

Przekroczenie krytycznej liczby wskaźników w jednostce

Źródło: Dane za rok 2012 do obliczenia wskaźników w podsystemie gospodarczym, oznaczonych w powyższej tabeli literami od L do S udostępniły odpowiednio następujące instytucje:

L. Urząd Miejski w Łęborku;

M. Bank danych GUS / Urząd Miejski w Łęborku;

N. Powiatowy Urząd Pracy w Łęborku;

O. Rejestr transakcji dot. nieruchomości – 2012r., Starostwo Powiatowe w Łęborku;

P. Rejestr transakcji dot. nieruchomości – 2012r., Starostwo Powiatowe w Łęborku;

R. Urząd Miejski w Łęborku;

S. Izba Skarbowa w Gdańsku/ Urząd Skarbowy w Łęborku.

Analizując wskaźniki obowiązkowe w podsystemie gospodarczym, uwagę zwraca fakt, że wartości średnie wskaźników dla województwa pomorskiego i wartości średnie tych samych wskaźników dla miasta Łęborka, w odróżnieniu do wskaźników obowiązkowych dla podsystemu społecznego, nie różnią się znacząco. Warto również zwrócić uwagę na jednostkę T.13, w której, jako jedynej, zostały przekroczone średnie dla dwóch obowiązkowych dla podsystemu gospodarczego wskaźników, obrazujących zjawiska wrażliwe społecznie, t.j.:

- odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
- odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Analiza zebranych wskaźników gospodarczych wykazuje, że miasto odznacza się widocznym stopniem degradacji w odniesieniu do aspektów gospodarczych. Wartość poszczególnych wskaźników dla większości obszarów, kształtuje się na poziomie przekraczającym średnią dla województwa pomorskiego. Wśród wskaźników obowiązkowych najwięcej wskazań poniżej wartości referencyjnej dla województwa pomorskiego (2 na 3 wskaźniki) odnotowano w jednostkach: T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ, T.11y – OSIEDLE I ARMII WOJSKA POLSKIEGO, REJON ULIC ZAWISZY CZARNEGO, KILIŃSKIEGO, LEGIONÓW POLSKICH I T.7 - REJON UL. PUŁASKIEGO. Podobny poziom degradacji wykazują trzy obszary południowe: T.5 – JEDNOSTKA WOJSKOWA, T.13 - OSIEDLE STARE ZATORZE i T.17 - DZIELNICA POŁUDNIOWA, REJON UL. KASZUBSKIEJ I KRZYWOUSTEGO.

O ile wskaźnik ukazujący „Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności”, jedynie sygnalizuje pogarszającą się sytuację wynikającą zapewne z faktu powszechnego starzenia się społeczeństwa, a wskaźnik *„Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób”*, choć nie jest zbyt miarodajny, jednak sygnalizuje narastające problemy gospodarcze, to na największą uwagę zasługują dwa, choć fakultatywne, to bardzo miarodajne dla zobrazowania rzeczywistej skali problemów i realnej sytuacji gospodarczej: *„Wielkość dochodów gminy z tytułu podatku od nieruchomości w przeliczeniu na 1 mieszkańca”* oraz *„Poziom dochodów ludności określany poprzez wielkość podatku dochodowego od osób fizycznych w odniesieniu do średniej miasta”*. Kluczowy wydaje się szczególnie poziom dochodów ludności, który został zmierzony wysokością średniego PIT na mieszkańca, wyrażonego poprzez podanie średniej wysokości podatku od osób fizycznych po odliczeniach, wskazanego w formularza zeznań rocznych PIT-36, PIT-36L, PIT-37, PIT-38, PIT-39 i PIT-40. Dane te uzyskano dzięki dużemu zaangażowaniu Urzędu Skarbowego w Łęborku i wydatnej pomocy Izby Skarbowej w Gdańsku.

Analizując ten wskaźnik, należy zauważyć, że zwłaszcza obszary centralne ukazują bardzo wysoki stopień ubóstwa, a wartość wskaźnika oscyluje nawet w okolicach połowy, średniej wartości dla całego miasta! Najwyraźniej, bardziej zasobni mieszkańcy wyprowadzili się już na obrzeża miasta, do bardziej wygodnych i bezpiecznych dzielnic. Natomiast w centrum następuje kumulacja problemów społecznych wynikająca w dużej mierze ze słabej kondycji ekonomicznej społeczności lokalnej. Podsumowując, można zatem stwierdzić, że wskaźnik fakultatywny Poziom dochodów ludności określany poprzez wielkość podatku dochodowego od osób fizycznych w odniesieniu do średniej miasta, wskazuje na stosunkowo niski poziom dochodów mieszkańców na niemalże wszystkich analizowanych obszarach, co podkreśla negatywną sytuację gospodarczą w centrum miasta Łęborka.

Średnia cena gruntu na terenie miasta Łęborka za rok 2012 wynosi ok. 65,5 zł. W sześciu spośród 13 analizowanych jednostek nie udało się ustalić średniej ceny gruntu (T3, T7, T9, T13, T16 i T17), ze względu na brak odnotowanych transakcji w sprzedaży/zakupu gruntu. Wszystkie transakcje, które

miały miejsce w jednostkach T.1, T.5, T.z, T.10, T.11x, T.11.y, T.14 wykazały cenę wyższą niż średnia w mieście.

Jednostki urbanistyczne, analizowane pod kątem sytuacji kryzysowej, kwalifikującej się do wsparcia w ramach procesu rewitalizacji, to obszary w większości zabudowane, gdzie w zasadzie nie występują wolne działki budowlane. Dlatego dodatkowo analizie poddano średnie ceny lokali mieszkalnych, jako wskaźnik rynkowej oceny atrakcyjności poszczególnych obszarów w mieście. Regułą jest, że ceny lokali w dzielnicach cieszących się gorszą opinią są niższe, niż w miejscach atrakcyjnych dla poszukujących mieszkań.

Średnia cena lokalu na terenie miasta Łęborka na podstawie transakcji zawartych w roku 2012 wynosi ok. 2470zł. W trzech jednostkach (T1, T3, i T16) spośród 13 badanych, nie odnotowano transakcji w sprzedaży/zakupu lokalu. Są to jednostki peryferyjnie położone w stosunku do centrum miasta, z dużym udziałem domów jednorodzinnych lub z dużym udziałem innych funkcji niż mieszkaniowa. Najtańsze lokale w roku 2012 można było zakupić w jednostkach: T.10 – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ (1745zł/m²) i w jednostce T.14 – DZIELNICA PRZEMYSŁOWA, TERENY KOLEJOWE, REJON AL. JANA PAWŁA I (1645 zł/m²). Znacznie poniżej średniej w mieście kształtowały się ceny w jednostkach: T.7 – REJON UL GDAŃSKIEJ I UL. PUŁASKIEGO (2038zł/m²), T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC MOSTNIKA, STRYJEWSKIEGO, KOSSAKA I GDAŃSKIEJ (2107zł/m²), T.13 - OSIEDLE STARE ZATORZE (2042zł/m²). Jednostki T.10 i T.z są to atrakcyjnie położone obszary, w pełni wyposażone we wszystkie usługi, gdzie niskie ceny lokali mogą wynikać ze stanu technicznego budynków i mieszkań, a także „złej” opinii dzielnicy. (Analizę średnich wartości gruntów i lokali w Łęborku w 2012 roku opracowano na podstawie Rejestru transakcji dot. nieruchomości, ze Starostwa, w 2012 r.)

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w „Założeniach do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach regionalnego programu operacyjnego województwa pomorskiego na lata 2014-2020”, za obszary kryzysowe kwalifikujące się do wsparcia należy uznać te, dla których wartości wskaźników prezentują sytuację gorszą niż w województwie (co najmniej 2 wskaźniki) oraz przynajmniej jednego wskaźnika fakultatywnego (tj. odniesionego do średniej wartości w mieście). Analiza wskaźników obowiązkowych i fakultatywnych w Łęborku w podsystemie gospodarczym wskazuje na sytuację kryzysową w jednostkach urbanistycznych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie centrum miasta:

- Jednostka T.5 – JEDNOSTKA WOJSKOWA,
- Jednostka T.7 – REJON UL GDAŃSKIEJ I UL. PUŁASKIEGO,
- Jednostka T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC MOSTNIKA, STRYJEWSKIEGO, KOSSAKA I GDAŃSKIEJ
- Jednostka T.11y – OSIEDLE I ARMII WOJSKA POLSKIEGO,
- Jednostka T.13 - OSIEDLE STARE ZATORZE
- Jednostka T.14 – DZIELNICA PRZEMYSŁOWA, TERENY KOLEJOWE, REJON AL. JANA PAWŁA II,
- Jednostka T.17 - DZIELNICA POŁUDNIOWA, REJON UL. KASZUBSKIEJ I KRZYWOUSTEGO.

Analiza sześciu wskaźników w podsystemie gospodarczym, tj. 3 wskaźników obowiązkowych i trzech wskaźników fakultatywnych wskazuje na szczególne zagrożenie degradacją (przekroczone 5 wskaźników) szczególnie ważnych dla miasta jednostek urbanistycznych, otaczających historyczne centrum miasta, tj. w jednostce T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ oraz w jednostce T.10 – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ. W jednostkach T.7 – REJON UL GDAŃSKIEJ I UL. PUŁASKIEGO i T.13 - OSIEDLE STARE ZATORZE analiza wskaźników wykazała zjawisko degradacji tych dzielnic w sferze gospodarczej na takim samym poziomie jak w jednostkach Tz i T.10, jednakże sytuacja w jednostkach T.7 i T.13 nie ma aż tak dużego wpływu na sytuację w mieście. Jednostka T.13 jest stosunkowo mała pod względem powierzchni i ludności, natomiast jednostka T.7 ma dość duże możliwości rozwojowe, które mogą znacząco wpłynąć na jej wizerunek.

C. PODSYSTEM PRZESTRZENNY, WSKAŹNIKI OBOWIĄZKOWE, FAKULTATYWNE I DODATKOWE

Tabela : Zestawienie wskaźników w podsystemie przestrzennym , obowiązkowych, fakultatywnych i dodatkowych

		Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 w ogólnej liczbie [%]	Przeciętna powierzchnia a użytkowa lokalu na osobę [m2]	Udział procentowy budynków generujących emisje niskie [%]	Udział procentowy budynków wymagających remontu [%]	Udział procentowy budynków komunalnych wymagających remontu w stosunku do ogólnej liczby budynków w jednostce (%)	Liczba budynków o wartościach kulturowych na 1 tys. ludności
Lp.	Wartość średnia wskaźnika dla woj. pom.	42,3	23,0				
	Wartość średnia dla miasta	41,8 GUS	21,85 GUS-BDL	62	37,19	3	7,9
		1	2	3	4	5	6
	Jednostki urbanistyczne	Przestrzenne obowiązkowe		Przestrzenne fakultatywne		Przestrzenne dodatkowe	
1	T 1	28	34,67	70	22,37	0,3	0

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

2	T 3	27,3	23,8	97	21,82	4,55	0
3	T 5	28,6	22,52	34	22,86	0	26,1
4	T 7	42,8	18,3	65	24,38	2,07	0
5	T z	47,46	20,21	66	60,61	5,52	9,1
6	T 9	60,9	23,5	14	48,74	5,75	25,3
7	T 10	57,1	19,31	53	52,55	4,91	14,3
8	T 11x	43,1	19,01	27	46,78	3,11	2,15
9	T 11y	62,6	20,36	31	46,61	2,72	5,5
10	T 13	66,0	18,67	76	77,6	6	0
11	T 14	47,4	21,33	48	37,89	0	44,8
12	T 15	1,2	20,77	7	0,93	0	0
13	T 17	48,1	29,09	74	38,47	0	3,1

Oznaczenia
kolorystyczne:

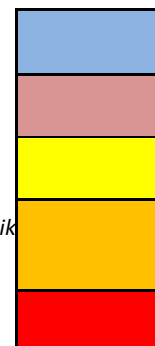
Przekroczenia wskaźnika jednostkowego obowiązkowego

Przekroczenia wskaźnika jednostkowego fakultatywnego

Przekroczenia wskaźnika jednostkowego dodatkowego

Przekroczenie krytycznej liczby wskaźników w jednostce wliczając wskaźniki dodatkowe

Przekroczenie krytycznej liczby wskaźników w jednostce

Analiza wskaźników wskazuje sytuację kryzysową w podsystemie przestrzennym, w tym na stosunkowo zły stan budynków na siedmiu obszarach: T.7 – REJON UL GDAŃSKIEJ I UL. PUŁASKIEGO, T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ; T.9 – STARE MIASTO – CENTRUM, T.10 – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ, T.13 - OSIEDLE STARE ZATORZE oraz w nieco mniejszym stopniu Jednostka T.11y – OSIEDLE I ARMII WOJSKA POLSKIEGO, REJON ULIC ZAWISZY CZARNEGO, KILIŃSKIEGO, LEGIONÓW POLSKICH, T.14 – DZIELNICA PRZEMYSŁOWA, TERENY KOLEJOWE, REJON AL. JANA PAWŁA II. W jednostkach tych odnotowano przekroczenie trzech z czterech badanych wskaźników obowiązkowych i fakultatywnych.

Jednakże analiza wskaźników w podsystemie przestrzennym pogłębiona o dwa dodatkowe wskaźniki, ukazuje wyraźną degradację prawie całego centralnego obszaru miasta i jednostek urbanistycznych usytuowanych w wokół historycznego centrum miasta. Jednostki te charakteryzują się największym udziałem budynków wybudowanych przed rokiem 1970, co wynika z uwarunkowań historycznych.

Sytuacja kryzysowa, charakteryzująca się przekroczeniem pięciu na sześć badanych wskaźników widoczna jest na pięciu obszarach, tj. w następujących jednostkach: T.7 – REJON UL. GDAŃSKIEJ I UL. PUŁASKIEGO, T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC MOSTNIKA, STRYJEWSKIEGO, KOSSAKA I GDAŃSKIEJ, T.9 – STARE MIASTO – CENTRUM, T.10 – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ I T.13 - OSIEDLE STARE ZATORZE.

Liczba budynków objętych ochroną konserwatorską w stosunku do całkowitej ich liczby na terenie miasta wskazuje, że na trzech obszarach: położonych wokół centrum historycznego występują znaczne ograniczenia ruchu budowlanego związane z nadzorem konserwatora zabytków nad częścią budynków. Do budynków tych zaliczają się obiekty wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Pomorskiego, Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków oraz Gminnej Ewidencji Zabytków. Powyższy fakt oznacza też zwiększone koszty remontu i modernizacji tych budynków, w porównaniu z budynkami nieobjętymi ochroną konserwatorską. Znacząca część budynków objętych ochroną konserwatorską tworzy gminny zasób mieszkaniowy. W zasobie mieszkaniowym Gminy Miejskiej w Lęborku jest 75 budynków komunalnych, z czego aż 70 wymaga remontu. Najwięcej zlokalizowanych jest w jednostce Tz – 20 budynków oraz T10 – 19 budynków. Problem remontów budynków komunalnych wykazuje dodatkowy wskaźnik odnoszący się do udziału budynków komunalnych wymagających remontu w poszczególnych jednostkach urbanistycznych. Zdecydowana większość budynków komunalnych pochodzi z przełomu wieków XIX/XX i liczy ponad 100 lat. Wszystkie te budynki są budynkami zabytkowymi ujętymi w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w „*Założeniach do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach regionalnego programu operacyjnego województwa pomorskiego na lata 2014-2020*”, jednostki urbanistyczne kwalifikujące się do wsparcia winny charakteryzować się sytuacją kryzysową w pod systemie przestrzennym uzasadnioną przekroczeniem, co najmniej jednego wskaźnika obowiązkowego i dwóch wskaźników fakultatywnych. Jak wynika z powyższej tabeli „Zestawienie wskaźników w podsystemie przestrzennym, obowiązkowych i fakultatywnych” sytuacja taka występuje w dwóch jednostkach:

- T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC MOSTNIKA, STRYJEWSKIEGO, KOSSAKA I GDAŃSKIEJ
- T.13 - OSIEDLE STARE ZATORZE.

Biorąc pod uwagę również wskaźniki dodatkowe (oprócz fakultatywnych), należy stwierdzić, że najtrudniejsza sytuacja w podsystemie przestrzennym występuje na trzech najważniejszych dla miasta obszarach, jakimi są:

- **Jednostka T.z.** – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ,
- **Jednostka T.9** – STARE MIASTO – CENTRUM
- **Jednostka T.10** – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ,

oraz w :

- **Jednostce T.13** - OSIEDLE STARE ZATORZE, położonej poza ścisłym centrum miasta.

2.2.3. Obszary kryzysowe w Łęborku

Wyniki delimitacji obszarów problemowych na terenie Miasta będą stanowiły podstawę programowania procesów rewitalizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Łęborka. Przeprowadzona analiza wskaźnikowa jednoznacznie wskazała obszary miasta, w których najbardziej widoczne są zjawiska degradacji, zarówno w ujęciu społecznym, gospodarczym, jak i przestrzennym.

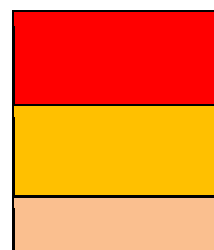
Tabela – zestawienie obszarów kryzysowych w poszczególnych podsystemach, zgodnie z kryteriami zawartymi w „Założeniach do projektu wytycznych dotyczących programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020”,

Jednostka urbanistyczna	Podsystem społeczny	Podsystem gospodarczy	Podsystem przestrzenny
T.1	T.1	T.1	T.1
T.3	T.3	T.3	T.3
T.5	T.5	T.5	T.5
T.7	T.7	T.7	T.7
T.z	T.z	T.z	T.z
T.9	T.9	T.9	T.9
T.10	T.10	T.10	T.10
T.11x	T.11x	T.11x	T.11x
T.11y	T.11y	T.11y	T.11y
T.13	T.13	T.13	T.13
T.14	T.14	T.14	T.14
T.15	T.15	T.15	T.15
T.17	T.17	T.17	T.17

Oznaczenia kolorystyczne: Przekroczenie krytycznej liczby wskaźników w podsystemie w danej jednostki

Przekroczenie krytycznej liczby wskaźników w podsystemie dla danej jednostki **uwzględniając wskaźniki dodatkowe**

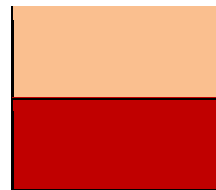
Przekroczenie wymaganej, krytycznej liczby spośród

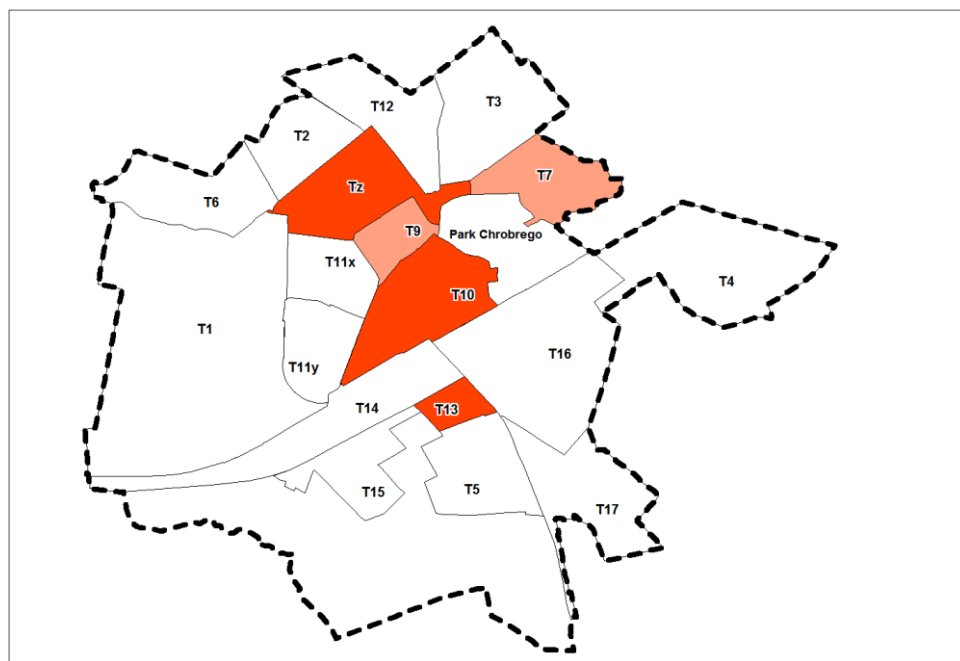
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

wskaźników dla danej jednostki **uwzględniając wskaźniki dodatkowe**

Przekroczenie wymaganej, krytycznej liczby spośród wskaźników dla danej jednostki

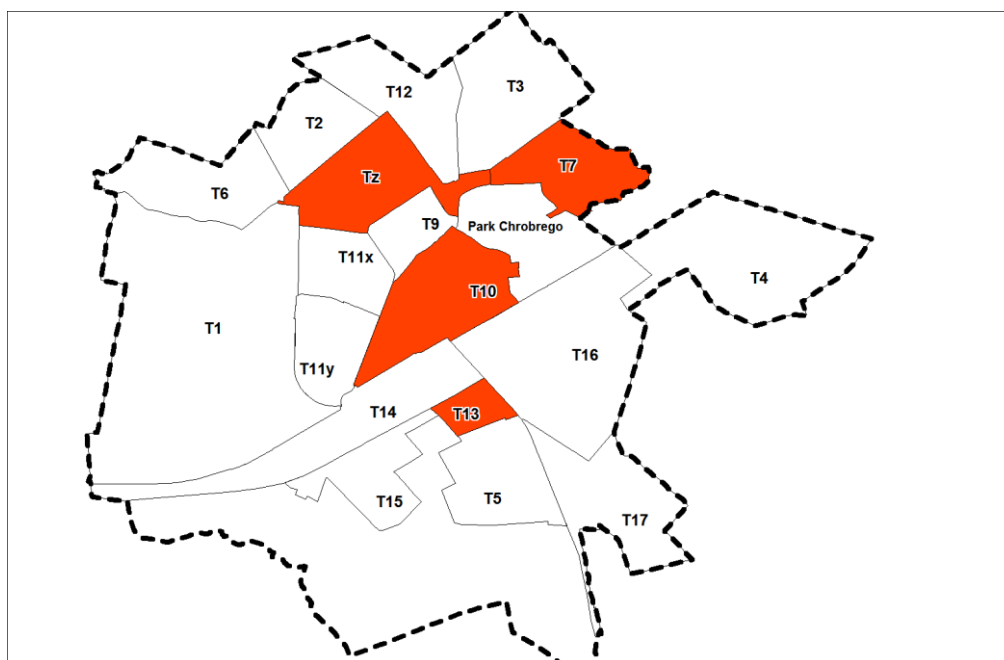

SCHEMAT: OBSZARY KRYZYSOWE W ŁĘBORKU - PODSYSTEM SPOŁECZNY

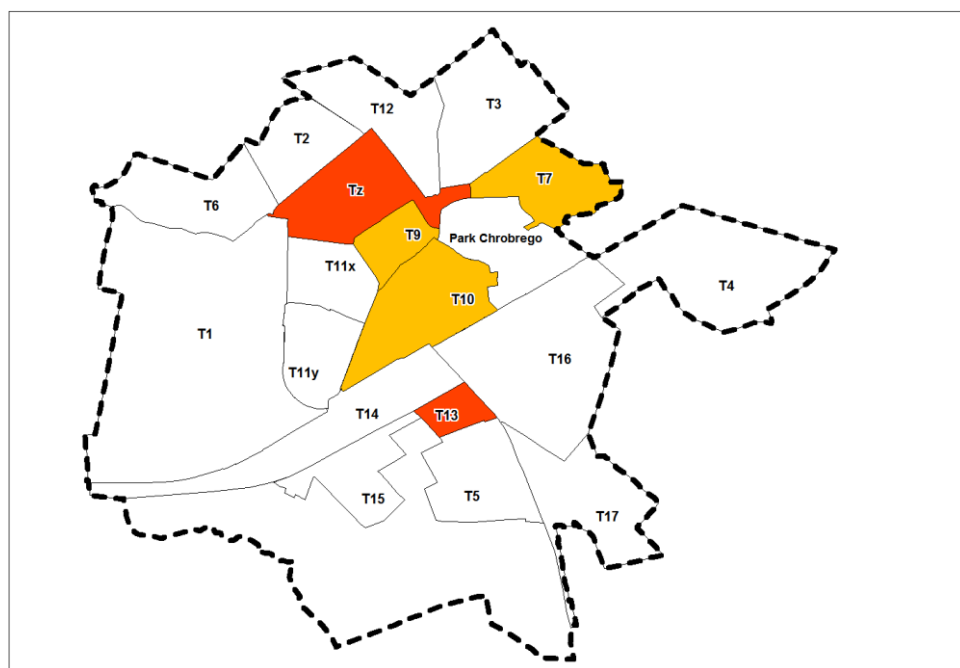

SCHEMAT : OBSZARY KRYZYSOWE W ŁĘBORKU - PODSYSTEM GOSPODARCZY

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

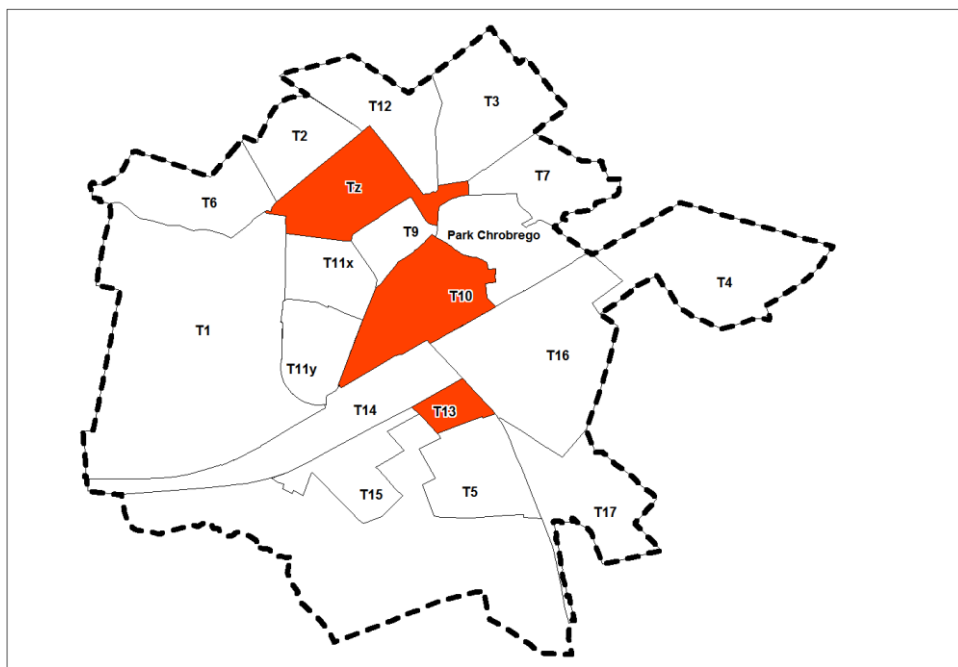
SCHEMAT: OBSZARY KRYZYSOWE W ŁĘBORKU - PODSYSTEM PRZESTRZENNY

Zestawienie wskaźników w odniesieniu do poszczególnych podsystemów, przy uwzględnieniu znaczenia obszarów dla dalszego rozwoju miasta oraz realizowanych w latach ubiegłych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazuje, że obszarem, wymagającym pilnej interwencji jest jednostka T.z - NOWY ŚWIAT; REJON ULIC KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ. Należy zauważyć, że obszar T.10 – ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ również wykazuje znaczny, a nawet niepokojący stopień degradacji, szczególnie, że jednostka T.10 sąsiaduje z obszarem historycznego śródmieścia, stanowiącego centrum Łęborka i wykazuje silne powiązania przestrzenne i funkcjonalne z tą najważniejszą częścią miasta. Jest to zarówno szansa do wykorzystania dla poprawy ich sytuacji, ale jednocześnie zagrożenie dla samego Śródmieścia, które już w chwili obecnej jest dotknięte zjawiskiem uciezki, bardziej zamożnych mieszkańców do nowych osiedli na pobrzeżach miasta. Trzecią jednostką, w której, jak wykazała analiza wskaźników, zachodzą intensywne procesy degradacji to jednostka T.13 – OSIEDLE STARE ZATORZE.

Dogłębna analiza wskaźników wykazuje, że w kolejnych latach priorytetem powinno być rozpoczęcie działań rewitalizacyjnych w jednostce T.13 OSIEDLE STARE ZATORZE, a także objęcie interwencją w ramach LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI obszaru T.10. ŚRÓDMIEŚCIE, REJON ULIC SIENKIEWICZA I TARGOWEJ, który stanowi fragment centrum miasta i jest zabudowany typowo śródmiejską zabudową.

SCHEMAT: JEDNOSTKI URBANISTYCZNE WYMAGAJĄCE REWITALIZACJI

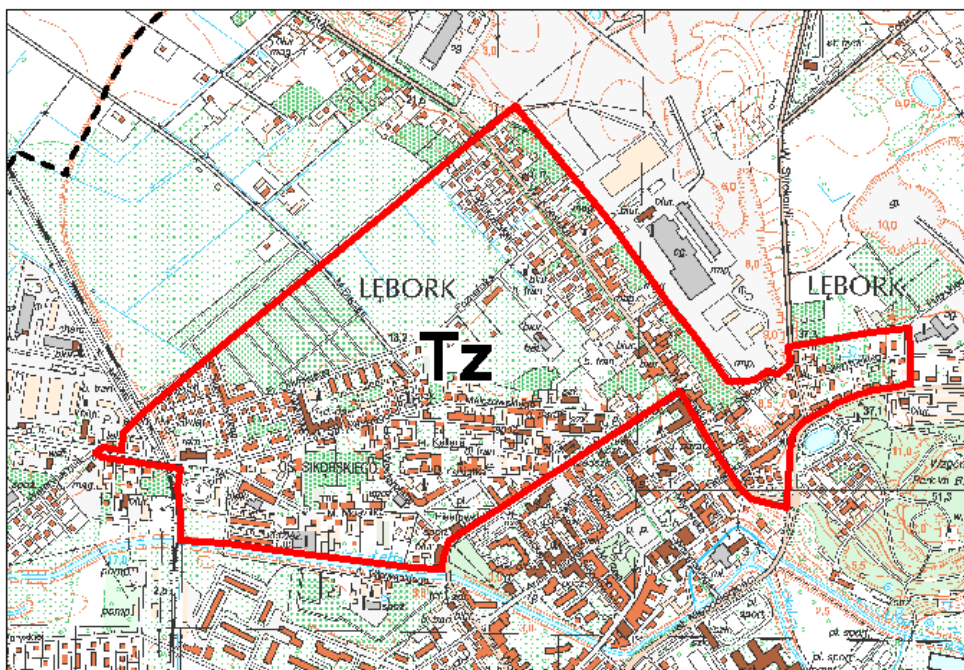
Ponadto, w analizach dość zdecydowane symptomy degradacji wykazuje też obszar T.7 REJON UL. GDAŃSKIEJ I UL. PUŁASKIEGO. Obszar ten stanowi jednak typowe przedmieście, a jego zainwestowanie ma charakter ekstensywny i jest on zamieszkały przez zaledwie 2,2% populacji mieszkańców miasta Łęborka. W przypadku tego obszaru prawdopodobnie najlepszym rozwiązaniem będzie stymulowanie procesów urbanizacyjnych, które zmienia obraz dzielnicy w sposób definitywny.

Nie oznacza to jednak, że nie należy planować na tym obszarze działań aktywizujących lokalną, rdzenną społeczność, mających na celu zmniejszenie poziomu bezrobocia i obniżenie konieczności świadczenia różnorodnej pomocy społecznej a także integrację z nowymi mieszkańcami.

2.2.4. Jednostka urbanistyczna rekomendowana do objęcia procesem rewitalizacji

Jednostka **T.z - NOWY ŚWIAT; REJON ULIC KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ**, to obszar silnie dotknięty zjawiskami skumulowanej degradacji. Powyższe jest najbardziej czytelne w podsystemie społecznym. Widoczny problem stanowi wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym, związany ze starzeniem się społeczeństwa i odpływem młodych osób, najczęściej poszukujących lepszych warunków życia. Na skutek zmian demograficznych powodujących starzenie się społeczeństwa na danym obszarze pojawiać się będą coraz większe potrzeby związane z opieką nad seniorami oraz stworzenia szerokiego katalogu usług społecznych. Istotnym wyzwaniem powinno być wdrożenie działań aktywizacyjnych, pozwalających osobom starszym jak najdłużej aktywnie funkcjonować w społeczeństwie. Osobną być może nawet istotniejszą grupę problemową stanowią ludzie młodzi, przerywający naukę, słabo wykształceni, niejednokrotnie powielający niekorzystne wzorce wyniesione ze swojego środowiska.

SCHEMAT – JEDNOSTKA T.z - NOWY ŚWIAT; REJON ULIC: KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ

Przeprowadzona analiza w oparciu o dość dużą liczbę wskaźników, wykazała, że na obszarze występuje wysoki poziom bezrobocia, często długotrwałego, ubóstwa i patologii społecznych wynikający z wieloaspektowych problemów społecznych. Taka sytuacja, bez podjęcia kroków w celu jej rozwiązania, najprawdopodobniej będzie się utrzymywać i pogłębiać. Dziedziczone bezrobocie, częste

w wielu rodzinach, powoduje narastanie kolejnych problemów, takich jak: przemoc, alkoholizm czy wzrost przestępczości. Brak środków finansowych niezbędnych do normalnego funkcjonowania przekłada się bezpośrednio na wzrost liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

Degradacja na obszarze jednostki T.z. występuje również w podsystemach gospodarczym i przestrzennym. Na obszarze ponadto dominuje stara zabudowa, również infrastruktura znajduje się w złym stanie technicznym. Ze względu na zidentyfikowane problemy na obszarze jednostki T.z. oraz ich bardzo duże znaczenie dla funkcjonowania całego miasta wskazana jest kompleksowa rewitalizacja.

Pożądane są zwłaszcza działania w zakresie:

- likwidacja lub zmniejszenie zjawiska dziedziczenia biedy,
- poprawa jakości kształcenia dzieci i młodzieży i ułatwienie jej startu na rynku pracy po zakończeniu edukacji,
- zwiększenia oferty usług społecznych - głównie dla osób bezrobotnych i wchodzących na rynek pracy,
- rozbudowę infrastruktury społecznej,
- modernizacja infrastruktury technicznej i budynków, w tym budowa spójnego pomocowego programu remontowego dla wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych,
- poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych, w tym tworzenie integracyjnych przestrzeni otwartych przeznaczonych do wypoczynku, sportu i rekreacji.

Kompleksowa rewitalizacja obszaru T.z. jest priorytetem władz samorządowych miasta Łęborka. Przywrócenie funkcji społecznych, gospodarczych i przestrzennych obszaru w najistotniejszy sposób przełoży się na poprawę sytuacji w całym Mieście.

Rekomendowany do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi obszar zdegradowany T.z. – NOWY ŚWIAT; REJON ULIC: KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ, wykazuje występowanie sytuacji kryzysowej w siedmiu na dziewięć wskaźników obowiązkowych. Warto zauważyć, że w przypadku jednego wskaźnika, który bardzo nieznacznie przekroczył wartość referencyjną – średnią (Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób) przekroczenie wyniosło zaledwie jedną dziesiątą procenta, co oznacza, że także i ten wskaźnik wskazuje na trudną sytuację w zakresie przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej.

Występowanie sytuacji kryzysowej w jednostce T.z - NOWY ŚWIAT; REJON ULIC: KOSSAKA, STRYJEWSKIEGO I GDAŃSKIEJ potwierdza 20 z przebadanych 26 wskaźników, co oznacza że przedmiotowy obszar powinien być objęty kompleksowymi działaniami rewitalizacyjnymi.

W latach 2008 - 2014 saldo migracji dla Miasta Łęborka (różnica między liczbą osób, które zameldowały się na terenie Miasta a liczbą osób, które się z niej wymeldowały w danym roku) było ujemne. W analizowanym okresie liczba wymeldowań do miast i na tereny wiejskie poza Miastem Łęborkiem, znacznie przewyższała liczbę zameldowań w Mieście przez mieszkańców innych

miejsowości. Dokumenty strategiczne gminy szacują, że niekorzystny trend w ciągu najbliższych 15 lat nie zmieni się.

Prognoza demograficzna zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych zakłada, że do minimum 2020 roku Łębork będzie miał **stałe ujemny przyrost naturalny**.

2.2.5. Analiza problemów obszaru rewitalizacji według podsystemów

Uzupełnieniem zebranych danych statystycznych dotyczących obszaru rewitalizacji w Łęborku było przeprowadzenie badań społecznych z mieszkańcami Łęborka - mieszkańcami obszaru zdegradowanego, liderami społecznymi, przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz instytucji publicznych prowadzących działania w obszarze. W ramach badań społecznych przeprowadzono 168 sondaży ulicznych w obszarze zdegradowanym oraz 14 wywiadów indywidualnych. Badania te uzupełniono obserwacją w terenie. Wykorzystano również rozkład przestrzenny występowania poszczególnych zjawisk negatywnych, które były podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego.

PODSYSTEM SPOŁECZNY

- CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI

Główny obszar zdegradowany Łęborka (obszar w okolicach ul. Stryjewskiego i Malczewskiego) jest rozpoznawalny wśród mieszkańców i nie cieszy się dobrym wizerunkiem. Zwyczajowo zwany jest „trójkątem bermudzkim”. Mieszkańcy wskazują, że jest to obszar Łęborka najbardziej zdegradowany społecznie i infrastrukturalnie. Ulice Stryjewskiego, Malczewskiego, Kellera wskazywane są jako epicentrum potrzebujące wsparcia.

Zamieszkują go ludzie przeważnie borykający się z różnymi problemami: alkoholizm, nikotynizm, przemoc (...) obszar najpilniej potrzebujący wsparcia.

Zawsze tak to było, że te ulice Stryjewskiego, Malczewskiego to taki trójkąt, u nas się mawiało i nawet sama zabudowa jest dosyć charakterystyczna.

Mamy więc do czynienia z dużym natężeniem problemów społecznych, a ponadto z dużym problemem wizerunkowym tego obszaru.

Osoby badane, które brały udział w przeprowadzonym przez nas sondażu ulicznym, niemieszkające w obszarze zdegradowanym, odwiedzają tę okolicę Łęborka tylko ze ściśle określonych powodów: odwiedzają bliskich (17% wskazań) albo pracują w tym miejscu (83% wskazań). Na 168 przebadanych osób tylko 11 nie było mieszkańcami tej części Łęborka. Podsumowując: nie ma powodu, aby przychodzić w te okolice. Nie ma tu terenów spacerowych ani rekreacyjnych. Mieszkańcy przychodzą jedynie

do Łęborskiego Centrum Kultury Fregata lub na pobliski orlik mieszczących się na obrzeżach obszaru.

Tam się po prostu nie chodzi, bo nie ma po co (...) peryferia.

Według mnie, to jak nie przechodzą przypadkiem, no to raczej tędy nie chodzą.

Pod względem problemów społecznych występujących w obszarze również dalsza część obszaru, w okolicach ulicy Kossaka czy Syrokomli, boryka się z ich podobną skalą.

I na Gdańskiej ten Big Brother (...) to był pomysł miasta, żeby tam wsadzić ludzi problemowych, no i zrobili getto i teraz jest problem.

Mamy tu i fajne domki jednorodzinne i piękne działki, nowe osiedla, ludzie raczej majątni (...) i mamy końcówkę Gdańskiej – skrajność całkowita.

Duża część mieszkańców obszaru zdegradowanego korzysta z pomocy społecznej. Jak wskazują przedstawiciele ośrodka pomocy, mieszkańcy są aktywni, sami zgłaszają się po pomoc, wiedzą, co się zmienia w przepisach. Pod tym względem wykazują się zaradnością.

To jest grupa, która co miesiąc dostaje pomoc od nas, a jak nie dostaną to przychodzą i mówią „jedna wypłata mi przepadła za miesiąc”

W obszarze przeznaczonym do rewitalizacji w Łęborku funkcjonuje Zespół Szkół nr 3. Z przeprowadzonych wywiadów i rozmów wynika, że w powszechnej opinii funkcjonuje jako szkoła niezbyt dobra.

Wśród ludzi jest taka opinia, że tam chodzi patologia, ale prawda jest taka, że tam jest mały odsetek tej patologii.

Szkoła normalna, jak każda, ale z tego, co ja wiem, to nie ma wielkich osiągnięć (...), bo tam chodzą dzieci, których rodzice nie przypilnują, nie posiedzą z nimi przy lekcjach.

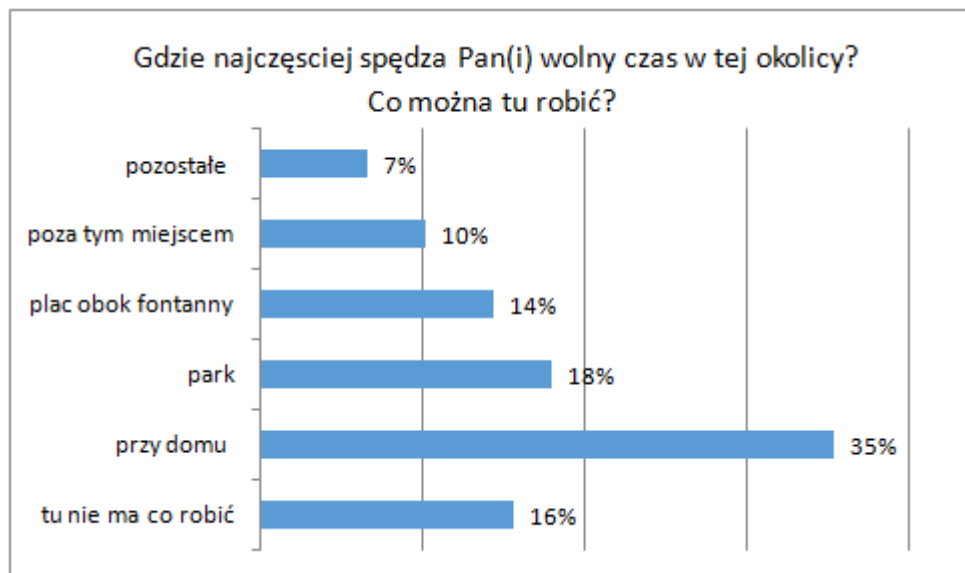
Osoby biorące udział w wywiadach podkreślają, że w okolicy nie funkcjonuje żadna forma edukacji pozaformalnej, że od kilku lat nie ma świetlicy środowiskowej, a działania skierowane do dzieci i młodzieży oferują jedynie streetworkerzy.

Deficyty w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży również potwierdzają wyniki przeprowadzonych sondaży.

Mieszkańcy pytani o to, gdzie najczęściej spędzają czas wolny, wskazali na najbliższe otoczenie: „przy domu” - 35% odpowiedzi, „w parku” - 18% (mowa o parku im. Michalskiego) czy „na placu obok fontanny” - 14% (mowa o fontannie na Placu Pokoju).

Jednocześnie 16% badanych wskazało, że niczego tu nie można robić, a 10% respondentów nie spędza w ogóle wolnego czasu w tej okolicy. Z przeprowadzonych rozmów wiemy także, że tutejsze dzieci bawią się po prostu na ulicy, a młodzi ludzie przesiadują na klatkach schodowych.

Nie ma nic dla dzieci, aby spędziły czas, siedzą pod tymi blokami i na klatkach teraz w roku szkolnym to jest szkoła, a w wakacje to dzieci wokół siebie się kręcą.

Osoby badane zwracają uwagę, że teren przeznaczony do rewitalizacji znajduje się blisko centrum miasta, gdzie jest duży dostęp do różnych obiektów spędzania czasu wolnego, np. do domu kultury, biblioteki czy orlika. Podkreślają jednak, że wśród mieszkańców tej okolicy Łęborka nie ma “zwyczaju” uczestnictwa w zorganizowanych zajęciach. Tutejsze dzieci i młodzież same również nie wychodzą poza swoje najbliższe otoczenie, a jest to konieczne, jak sugerują respondenci, aby pokazać młodym ludziom inne wzorce kulturowe.

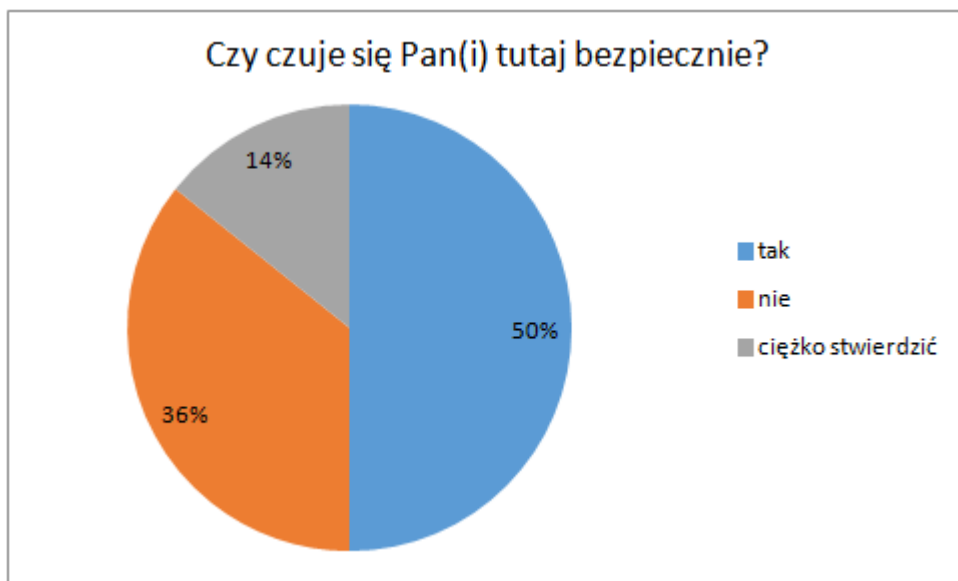
No tutaj nie ma nic, jest beznadziejnie, są same stare kamienice, czasem jeszcze ze wspólną łazienką(...). Nie ma podwórek, jest jedno podwórko dla dzieci. Tam na Łokietka, na Kossaka chyba w ogóle nie ma podwórek dla dzieci.

Nie mają co robić tylko to piwo chłają, żal mi ich.

Biedne rodziny bardziej liczą na pomoc ratusza, 500+ i inne dotacje (...) gdyby tak bardziej wyciągnąć młodzież z tego rejonu.

● BEZPIECZEŃSTWO

Na pytanie dotyczące bezpieczeństwa w badanym obszarze tylko połowa ankietowanych wskazała, że czuje się w najbliższej okolicy bezpiecznie. Warto zwrócić uwagę, że ponad 90% osób, które wzięły udział w sondażu to mieszkańcy badanego obszaru. Ponad ⅓ badanych jasno deklaruje, że nie czuje się bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania. Osoby wskazujące, że czują się bezpiecznie dodawały, że to dzięki znajomości najbliższego otoczenia i jego mieszkańców.

Badani wskazują, że obszar nie jest bezpieczny ze względu na jego mieszkańców, którzy często są pod wpływem alkoholu i wielu z nich było już karanych. Wśród mieszkańców mówi się, że lepiej nie chodzić w tamte okolice wieczorami. Z drugiej strony badani wskazują, że ta okolica Łęborka ma opinię miejsca niebezpiecznego, ale nie mogą potwierdzić tego żadnymi statystykami ani własnymi doświadczeniami.

Dzielnica, gdzie strach iść wieczorem (...) Ci co tu mieszkają, nie boją się niczego.

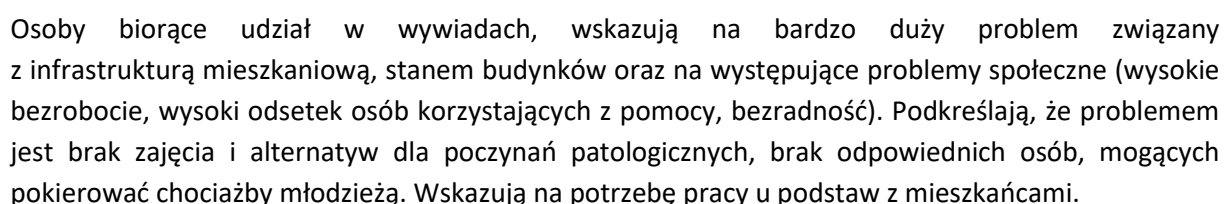
Miejsce owiane złą sławą (...), najtrudniejszy obszar, najmniej bezpieczny.

Jeśli chodzi o bezpieczeństwo, to nawet policja boi się tam jeździć

W mieście ten teren nie jest postrzegany za bezpieczny, myślę, że mało osób odważyłoby się tam iść wieczorem (...) nawet w samochodzie przejeżdżając, nie czuję się tam bezpiecznie.

Osoby uczestniczące w sondażu wskazały, że największym problemem obszaru zdegradowanego jest alkoholizm (28% odpowiedzi), wandalizm (24%), brud (15%), narkomania i używki (11%) oraz hałas (8%) (chodzi o hałas na ulicy Mostnika, który spowodowany jest jeżdżącymi do hurtowni samochodami ciężarowymi oraz samochodami jadącymi w kierunku ul. Pilotów).

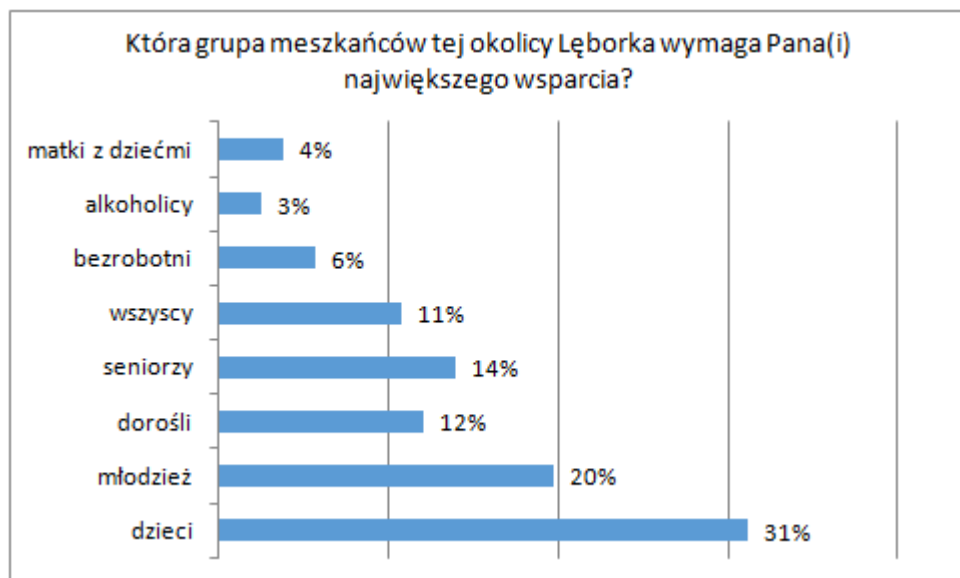
Co jest największym problemem tej okolicy?

Dla mnie jest właśnie takie skomasowanie poszczególnych grup społecznych w jednym miejscu, tak, dużo osób wykluczonych, dużo osób nie pracuje.

Nagromadzenie tej młodzieży, jeden drugiego mobilizuje do przestępczości.

Zdaniem osób biorących udział w sondażu, grupami mieszkańców, którzy najbardziej wymagają wsparcia, są dzieci i młodzież (wskazania odpowiednio 31% i 20%).

Potwierdzają to także osoby, z którymi przeprowadzaliśmy wywiady. Podkreślają, że w tym obszarze mieszka dużo rodzin wielodzietnych i wielopokoleniowych, wielu bezrobotnych i samotnych matek z dziećmi, a także osób starszych.

Badani podkreślają, że konieczne jest zaplanowanie działań, które zmobilizują mieszkańców do wyjścia ze swoich domów

Przekrój społeczeństwa, to nie tylko dzielnica dla odrzutków

Profilaktyka i praca z tymi ludźmi; nie tylko z dziećmi i młodzieżą (...) dzieci i młodzież, które otrzymają wsparcie, w przyszłości nie będą dziedziczyć biedy i patologii.

Istniały problemy społeczne w dawnych czasach (...) Tu ludzie przechodzą przyspieszony kurs starzenia się.

- LOKALNI LIDERZY

Badani wskazują, że „wielu próbowało pracować w tym obszarze”. „Obecnie jednak wiele działań zostało zawieszonych, wcześniej działała świetlica, Caritas i ochronki dla dzieci najmłodszych”. Badani podkreślają, że organizowane wcześniej działania nie cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców.

Obecnie na terenie pracują streetworkerzy, a dzieci i młodzież najczęściej zachęcana jest do uczestnictwa w działaniach skierowanych do ich grupy wiekowej z całego miasta:

Jeśli kierujemy działania do trudnej młodzieży, to wiemy, że 80,90% będzie właśnie stamtąd.

Osoby badane nie potrafiły także zidentyfikować liderów społecznych, jedynymi osobami, które zostały wskazane, byli wspomniani już wcześniej streetworkerzy.

Badani wskazują na dużą potrzebę wzmocnienia działań streetworkerów, którzy ze względu na brak możliwości korzystania z jakiegoś pomieszczenia, pracują z dziećmi i młodzieżą na zewnątrz, czyli tylko w czasie sprzyjających warunków atmosferycznych. Wskazują także na konieczność bezpośredniej i konsekwentnie prowadzonej pracy z mieszkańcami, jako jedyną możliwość zmiany sytuacji tych osób.

PODSYSTEM GOSPODARCZY

Mieszkańcy wskazują, że w badanym obszarze Łęborka przeważają małe sklepy osiedlowe, które zaspokajają podstawowe potrzeby mieszkańców. Większe sklepy znajdują się poza analizowanym obszarem, jednak wystarczająco niedaleko, aby bez przeszkód z nich korzystać.

Teren blisko centrum, wydaje się, że nie ma większego problemu, można dojść pieszo.

Badani zwracają uwagę na pewne trudności związane z dotarciem do sklepów czy miejsc usług zlokalizowanych przy ulicy Kossaka. Ze względu na duży ruch samochodów oraz zajmowanie przez nich przestrzeni np. na chodnikach, utrudnione jest poruszanie się pieszo. Ten sam problem dotyczy dostępności kina Fregata, również zlokalizowanego w granicach obszaru zdegradowanego.

Lokalne sklepy i ich okolice często stają się miejscem spotkań mieszkańców, nierzadko połączonych ze spożywaniem alkoholu.

30 m od kina mam Żabkę, ja widzę, co tam się dzieje. Wieczorem staje się centrum rozrywki.

PODSYSTEM PRZESTRZENNY

Badane osoby zwracają uwagę na bardzo duże zaniedbanie infrastrukturalne analizowanego terenu, zarówno jeżeli chodzi o stan budynków jak i ich najbliższe otoczenie.

Estetyka - jak biedne dzielnice w każdym mieście, zapuszczone kamienice, gdzie strach chodzić.

Badani zwracają uwagę, że sami mieszkańcy okolicy nie dbają o swoje otoczenie. Twierdzą, że bardzo często to właśnie mieszkańcy przyczyniają się do takiego, a nie innego wyglądu tej części miasta. Nie czują się współodpowiedzialni za najbliższą przestrzeń.

Mieszkańcy nie dbają o to co mają, dlatego tereny wyglądają skandalicznie.

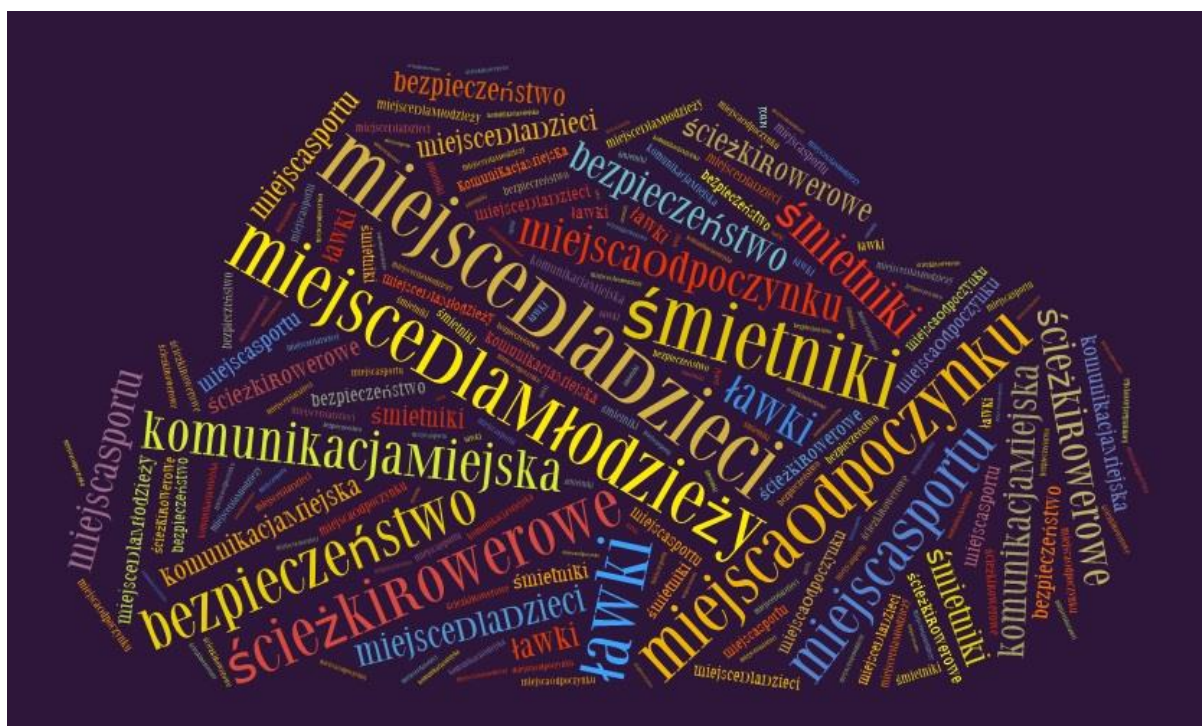
Bardzo duże deficyty dostrzegane są także w obszarze przestrzeni publicznej. Wiele placów między budynkami wymaga zagospodarowania, uporządkowania wymaga dzika zieleń oraz podwórka między kamienicami.

Są też tereny zielone, ale takie dzikie. Są to olbrzymie działki wymagające zagospodarowania.

Potwierdzają to wyniki sondaży przeprowadzonych z mieszkańcami. Dużym deficytem jest brak miejsc do zabaw dla dzieci - 29% osób biorących udział w sondażu wskazuje, że w najbliższej okolicy brakuje placu zabaw.

Kolejne odpowiedzi potwierdzają, że przestrzeń publiczna w tej części Łęborka nie jest dostosowana do spędzania czasu. Brakuje miejsc do odpoczynku (9% odpowiedzi), ławek (13% odpowiedzi), miejsc dla młodzieży (16% odpowiedzi) oraz ścieżek rowerowych (8% odpowiedzi).

Czego tutaj najbardziej brakuje?

Odpowiedzi z sondaży potwierdzają wskazanie na problem zaniedbania i dużego zanieczyszczenia okolicy. 18% osób biorących udział w sondażu ulicznym wskazało, że w okolicy brakuje śmietników. Zmiana wyglądu tej okolicy postrzegana jest jako duża szansa na zmianę wizerunku całego obszaru.

Dużym problemem jest także infrastruktura do poruszania się w okolicy. Chodniki są w złym stanie, brakuje ścieżek rowerowych (na co wskazało 8% osób biorących udział w sondażu). Mieszkańcy obszaru wskazują także, że na ulicach jest niebezpiecznie - samochody jeżdżą szybko, brakuje rozwiązań spowalniających ruch, a nawet przejść dla pieszych.

- KIERUNKI ZMIAN

Mieszkańcy zapytani w sondażu, co powinno zmienić się w pierwszej kolejności w ich okolicy wskazali na konieczność zadbania o wygląd i czystość otoczenia (35% odpowiedzi) oraz stworzenie miejsca umożliwiającego spędzanie czasu przez dzieci (21%). Kolejne odpowiedzi odnoszą się do wyposażenia przestrzeni publicznej w ławki (17%) i wyremontowanie kamienic (14%). Mieszkańcy zwracają też uwagę na potrzebę zwiększenia bezpieczeństwa (8%), poprawę oświetlenia (3%) i chodników (2%).

Co należy zrobić w pierwszej kolejności, aby szybko i tanio poprawić to miejsce?

Jednym z miejsc, które Urząd Miejski chce przeznaczyć na działania rewitalizacyjne jest zajezdnia Zakładu Komunikacji Miejskiej przy ul. Łokietka 5. Zajezdnia ZKM nadal pełni swą funkcję. Zgodnie z harmonogramem, od roku 2019 ma być już gotowa na przyjęcie mieszkańców do planowanego Klubu Osiedlowego Baza.

Teren zajezdni leży w samym środku obszaru zdegradowanego, ma świetną lokalizację i dużą niezabudowaną działkę. Jest idealnym miejscem na zintegrowane działania rewitalizacyjne.

Mieszkańcy po raz kolejny w swoich odpowiedziach podkreślają silną potrzebę stworzenia miejsc spotkań w przestrzeni publicznej.

Osoby, z którymi przeprowadzaliśmy wywiady, również podkreślają potrzebę stworzenia miejsc spotkań dla mieszkańców.

Zagospodarowanie przestrzeni w formie podwórek, jakichś placów zabaw, miejsca spotkań.

Może coś takiego żeby mogli demolować, legalnie (...) ring jakiś taki, żeby mogli się wyżyć.

Badani podkreślają, że w planowaniu działań w obszarze zdegradowanym należy pamiętać o dwóch kwestiach: aby nowe miejsca powstawały przy współudziale mieszkańców oraz żeby były dostępne także dla mieszkańców z innych części miasta. Powinny wręcz zachęcać innych mieszkańców do odwiedzin analizowanego obszaru, korzystania z powstałych rozwiązań, co w dłuższej perspektywie może przyczynić się do zróżnicowania mieszkańców oraz zmiany wizerunku samego obszaru.

Miejsce spotkań dla mieszkańców, infrastruktura sportowa, może park, forma aktywności i wsparcia. Ważne, żeby to było otwarte na innych mieszkańców.

Fajnie było by ich zaangażować, żeby oni coś zrobili dla siebie, czy nawet jakieś miejsce grillowe, czy plac zabaw dla dzieci, ale żeby to oni zrobili i tego pilnowali.

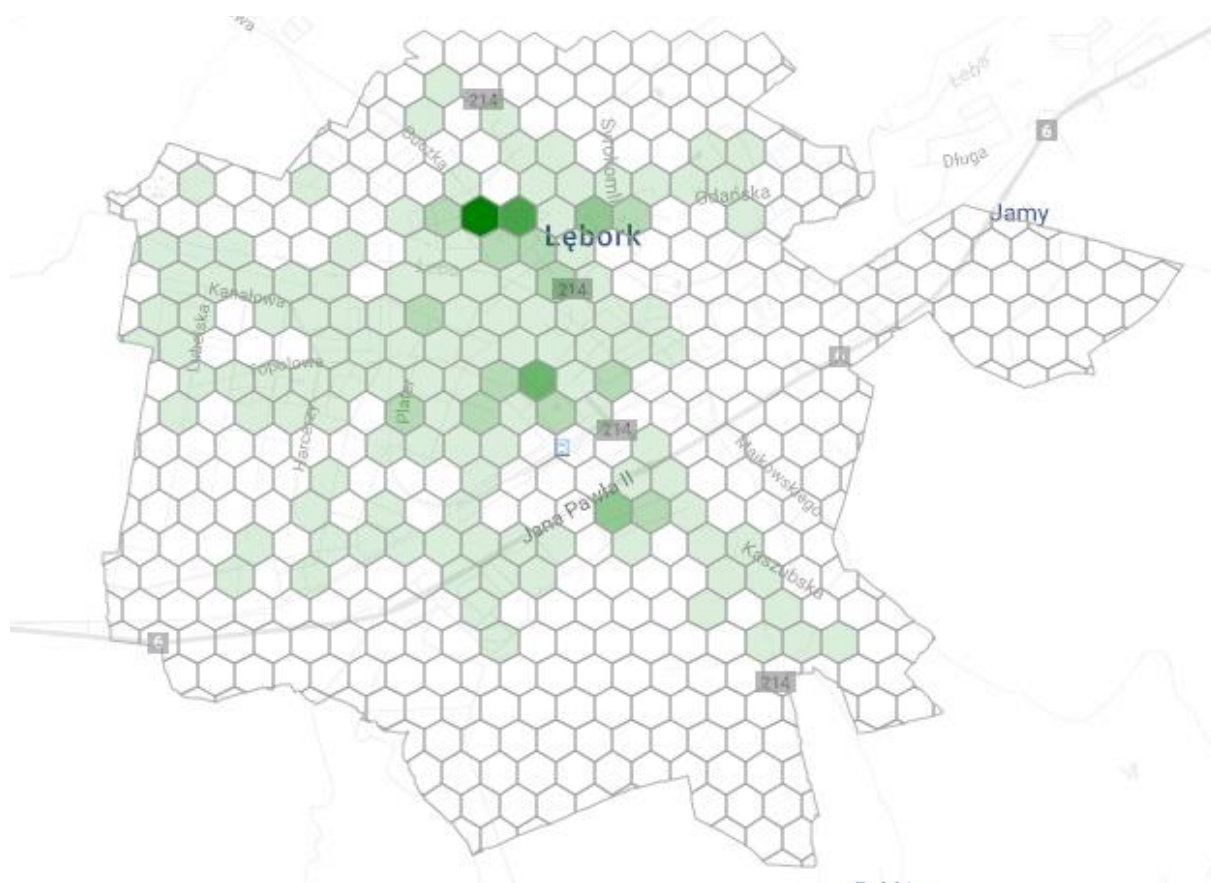
2.2.6. Przestrzenne rozmieszczenie negatywnych zjawisk

Koncentracje negatywnych zjawisk poddano analizie przestrzennej. Na obszar całego miasta została nałożona siatka badawcza. Natężenie analizowanych zjawisk obrazuje intensywność koloru oczek siatki. Natężenie koloru odpowiada skali 1 - 5, gdzie jeden oznacza najniższe natężenie wskaźnika

(analizowanego zjawiska), a 5 najwyższe. W używanym przez nas programie wielkość pola można dowolnie ustalać, dopasowując się do uwarunkowań obszaru.

Analiza przestrzenna została przeprowadzona na wybranych wskaźnikach z podsystemu społecznego:

1. Liczba świadczeń pomocy społecznej
2. Liczba świadczeń na dożywianie dzieci
3. Liczba długotrwale bezrobotnych
4. Liczba przestępstw

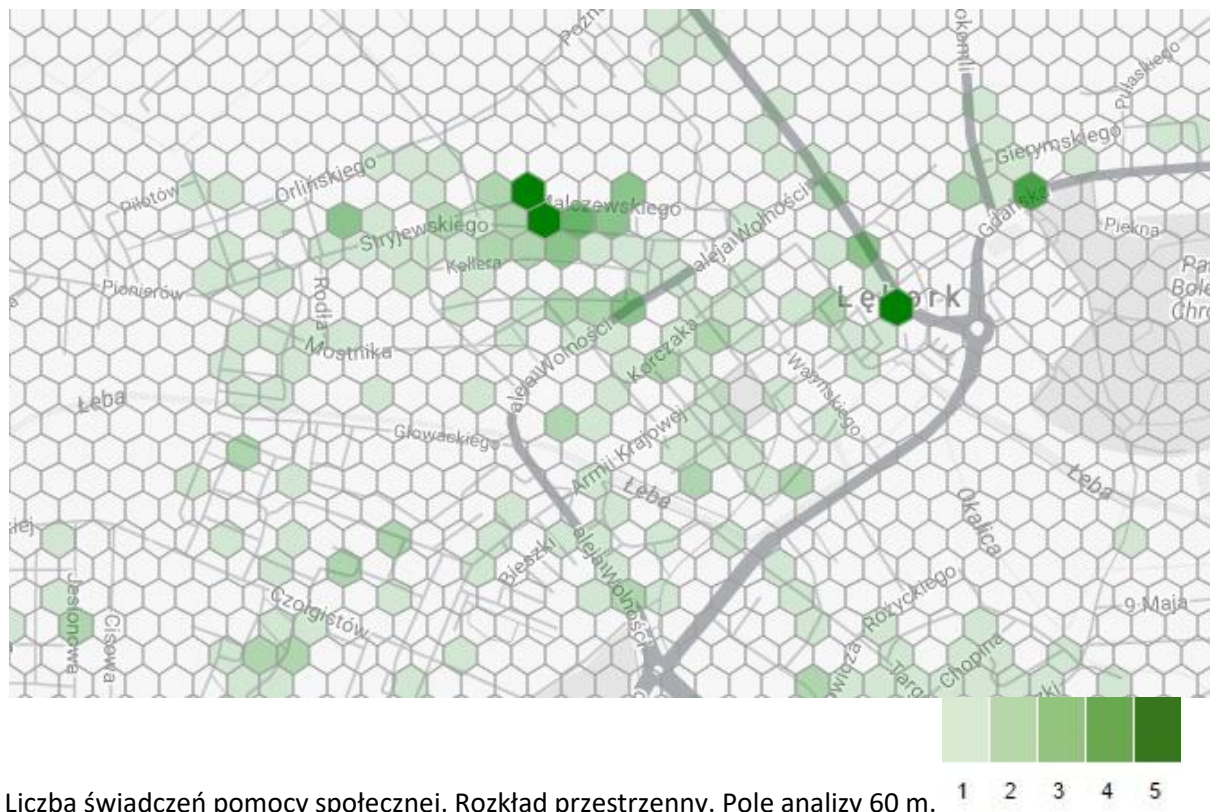

Liczba świadczeń pomocy społecznej. Rozkład przestrzenny. Pole analizy 250 m.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznych rozkłada się po całym mieście w miarę równomiernie. Wyraźnie wyróżnia się jeden obszar gdzie mieszka proporcjonalnie najwięcej osób korzystających ze wsparcia. Jest to rejon ulic Stryjewskiego i Malczewskiego. Widać także koncentracje w rejonie ulicy Syrokomli.

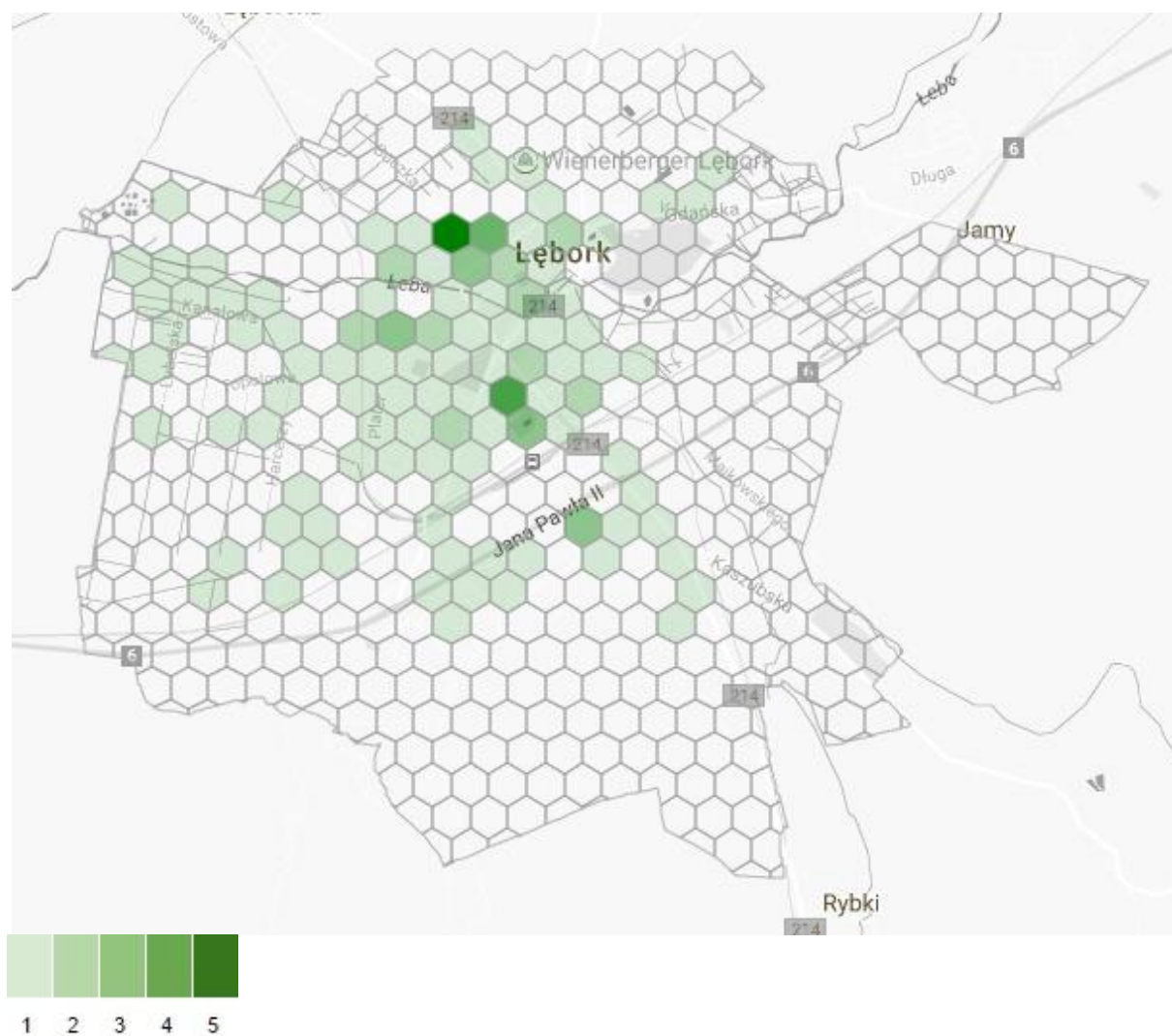
Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborga dla obszaru Łęborg-Północ

Obszar na południu, gdzie także występuje nasycenie świadczeń to kwartał ulic Sienkiewicza, Grunwaldzka i Jedności Robotniczej, jest to teren poza wyznaczonym obszarem zdegradowanym.

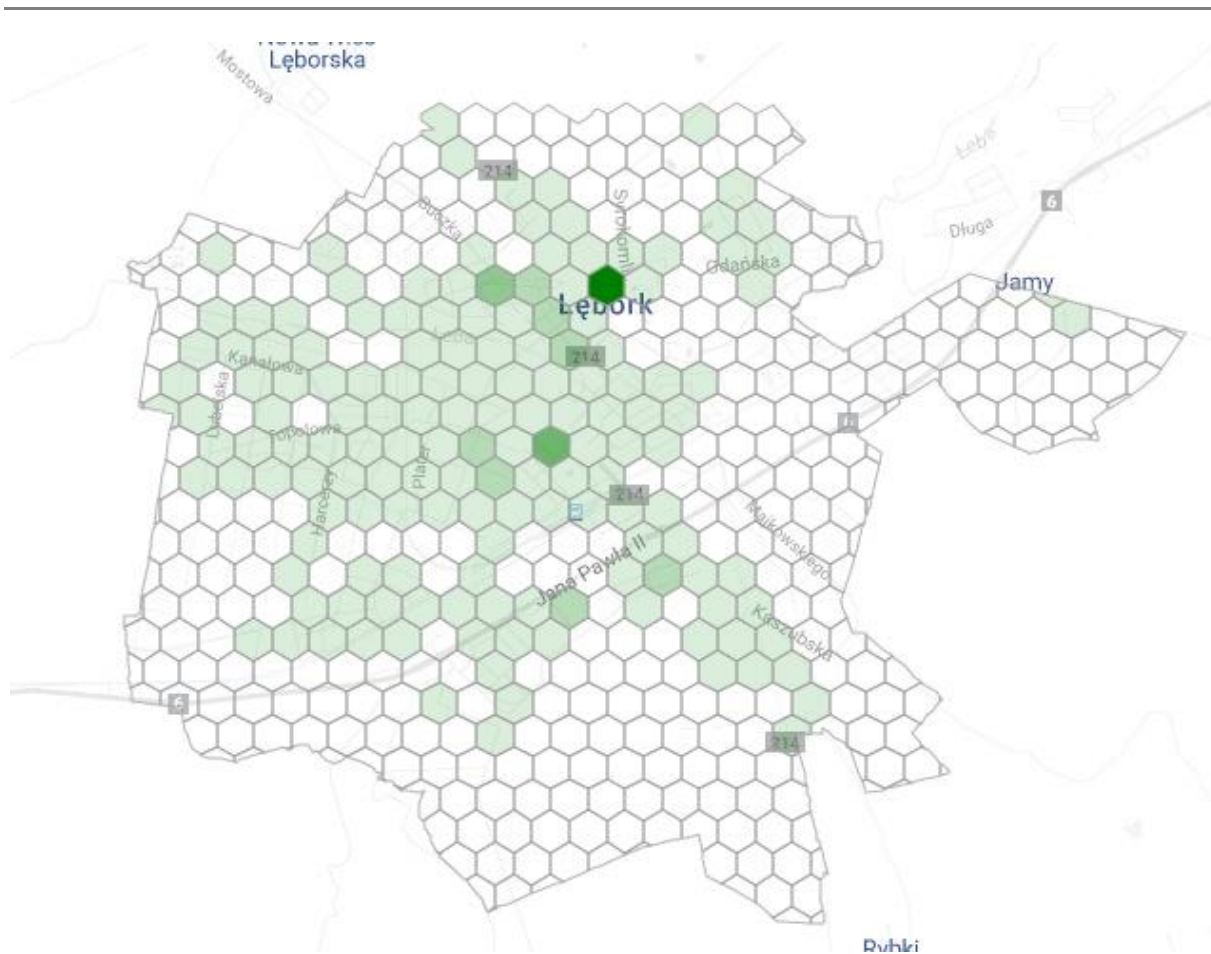
Na zbliżeniu wykorzystaniu mniejszych oczek siatki wyraźnie widać, że miejscami gdzie występuje najwyższa liczba przyznawanych świadczeń są ponownie teren ulicy Stryjewskiego i Malczewskiego, wraz z ulicami sąsiednimi. Dwa kolejne miejsca koncentracji znajdują się przy ul. Kossaka i Gdańskiej.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

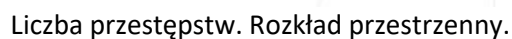
Liczba świadczeń na dożywianie dzieci w Łęborku . Rozkład przestrzenny. Pole analizy 250 m.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

Liczba osób długotrwale bezrobotnych. Rozkład przestrzenny.

Analiza rozkładu bezrobocia pokazuje, że koncentracja bezrobocia jest największa w okolicy ul. Gdańskiej. Wskazane są także okolice ul. Stryjowskiego i Malczewskiego oraz kwartał przy ul. Grunwaldzkiej.

Analiza obszaru rewitalizacji ujawniła wiele deficytów tego obszaru. Szczególnie w jednostce T.z. (na północ od linii: rzeka Łeba - Al. Wolności - Kossaka). Na obszarze występuje silna koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, szczególnie ubóstwa i bezrobocia. Jednocześnie mamy tu do czynienia z wysokim poziomem przestępstw i niskim poziomem poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

Układ drogowy wewnątrz obszaru jest bardzo nieczytelny, mieszkańcy skarżą się na szybko jeżdżące samochody i brak bezpieczeństwa na ulicach.

Ponadto mamy do czynienia z dużą stygmatyzacją obszaru. Od lat teren wyznaczony do interwencji zmaga się z negatywną oceną mieszkańców z innych części miasta. Panuje powszechna opinia, że ten teren jest niebezpieczny.

Mieszkańcy innych części Lęborka w obszarze zdegradowanym pojawiają się sporadycznie, bo "nie ma po co tu przychodzić". Znamienne, że epicentrum obszaru kryzysowego (ulice Stryjewskiego, Malczewskiego) nazywane jest "trójkątem bermudzkim". Mieszkańcy nie darzą zaufaniem władz samorządu jak i innych instytucji państwowych (np. policji). Z badań jakościowych wynika, że wiele przestępstw i wykroczeń nie jest zgłaszanych. Z przeprowadzonych wywiadów wynika, że prawdopodobnie część ofiar przemocy (w tym zwłaszcza domowej) nie jest zewidencjonowana. Jednocześnie dane statystyczne nie potwierdzają, obiegowej opinii mieszkańców, że to właśnie "trójkąt bermudzki" jest obszarem o najniższym poziomie bezpieczeństwa. Postrzegany przez mieszkańców poziom bezpieczeństwa w tym miejscu jest zdecydowanie niższy niż pokazują to statystyki ewidencjonowanych przestępstw.

Widoczny brak zagospodarowania i zarządzania przestrzenią oraz brak mieszkańców przebywających w przestrzeni dodatkowo pogarsza obraz tego obszaru.

W ścisłym obszarze zdegradowanym funkcjonuje Szkoła Podstawowa nr 4 (przy Placu Kopernika), filia Zespołu Szkół nr 3. W związku z tym, że niski poziom edukacji jest dużym deficytem obszaru, szkoły, do których uczęszczają dzieci z obszaru, powinny zostać włączone w działania rewitalizacyjne.

Na diagnozowanym terenie samorząd skoncentrował kilka kluczowych instytucji dla polityki społecznej: placówki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w strukturach którego funkcjonuje Noclegownia, Schronisko dla Osób Bezdomnych, Dzienny Dom Pomocy i Środowiskowy Dom Samopomocy „Lwiątko” a także funkcjonuje powiatowy Dom Pomocy Społecznej nr 1 w Lęborku.

W obszarze zdegradowanym znajduje się także Lęborskie Centrum Kultury Fregata, prowadzące m.in. jedyne w Lęborku kino. Kino znajduje się we wschodniej części obszaru, blisko jednej z trzech koncentracji negatywnych zjawisk społecznych.

Szczegółowy rozkład przestrzenny negatywnych zjawisk potwierdza, że obszar zdegradowany zawiera ich największą koncentrację. Jednak ich rozkład nie jest równomierny. Szczególnie rejon ulic Stryjewskiego i Malczewskiego oraz ulica Gdańska to dwa kluczowe obszary koncentracji kryzysów społecznych. W pozostałych częściach zjawiska kryzysowe występują w porównywalnym natężeniu co w innych rejonach miasta. Obszary koncentracji mają dość precyzyjnie określone granice, dzięki temu wsparcie może być kierowane bardzo precyzyjnie.

2.3. Skrót analizy głównych problemów z obszaru rewitalizacji i ich przyczyn

	Problem	Przyczyna
1	Ubóstwo. Wiele osób korzysta z zasiłków	- praca niskopłatna - niskie wykształcenie - niewykwalifikowany pracownik - nieporadność życiowa
2	Edukacja. Słabsze wyniki dzieci, szczególnie młodzieży gimnazjalnej	- dzieci nie uczęszczają do przedszkola - brak presji rodziców - niskie wykształcenie rodziców - brak dobrych wzorców
3	Wysoka liczba ofiar przemocy, tym przemocy w rodzinie	- przyzwolenie na przemoc - brak wiedzy o swoich prawach - brak dobrych wzorców - złe wzorce - nadużywanie alkoholu - czynnik kulturowy
4	Wykluczenie	- stygmatyzacja mieszkańców obszaru - ubóstwo
5	Wysoki udział mieszkań socjalnych	- brak rozproszenia mieszkań socjalnych i skoncentrowanie mieszkań socjalnych w kilku obszarach miasta - brak atrakcyjności obszaru, w którym skoncentrowane są mieszkania socjalne dla mieszkańców - stereotypowe postrzeganie obszaru
6	Dziedziczenie systemu opartego o zasiłek	- brak dobrych wzorców, złe wzorce - brak impulsów do zmian - koncentracja rodzin wymagających wsparcia
7	Niski stopień przedsiębiorczości mieszkańców	- brak dobrych wzorców, złe wzorce - brak impulsów do zmian - przekazywanie wzorców związanych z dziedziczeniem biedy
8	Niski poziom dochodów mieszkańców	- niski poziom kompetencji zawodowych mieszkańców - wizerunek mieszkańców obszaru - brak wykształcenia

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

		- niskie wymagania mieszkańców
9	Niebezpieczeństwo, uzależnienia	- przyzwolenie na przemoc i wandalizm - brak zaufania do instytucji dbających o porządek publiczny - niezgłaszane akty przemocy
10	Wysoki udział budynków ogrzewanych węglem i wymagających termomodernizacji	- brak motywacji do wymiany pieców i instalacji - brak presji społecznej - brak środków finansowych, - brak zainteresowania mieszkańców alternatywnymi możliwościami ogrzewania - obawa przed wyższymi kosztami ogrzewania - brak świadomości mieszkańców na temat skutków, jakie niesie za sobą stosowanie paliw powodujących niską emisję
	Zaniedbanie przestrzeni, brud, wandalizm	- brak wzorców utrzymywania czystości i dbania o najbliższe otoczenie - brak angażowania mieszkańców w zagospodarowanie najbliższego otoczenia
11	Wysoki udział budynków wymagających remontu	- prywatni właściciele nie widzą potrzeby inwestycji w nieruchomości w celu podnoszenia ich wartości - źle zarządzane wspólnoty - zaniedbania sięgające okresu PRL-u - obszar o niepewnej przyszłości - brak dbałości o wspólne mienie ze strony mieszkańców - brak zainteresowania wymianą pokryć dachowych z azbestu
12	Problemy w poruszaniu się pieszo i na rowerze oraz samochodem, brak dobrej organizacji przestrzeni ulic	- brak standardów projektowania ciągów pieszych - projektowanie ulic bez uwzględnienia nowych standardów projektowania ulic w obszarach zabudowanych
13	Katastrofalna jakość przestrzeni publicznej brak ławek, miejsc spotkań, przeznaczonych dla różnych grup	- niedostateczny poziom kreatywności mieszkańców - brak zarządzania obszarem - brak obszaru dialogu, konsultacji

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

	szczególnie kobiet, dzieci i seniorów	- lata zaniedbań
14	Powszechnie obowiązujący wizerunek niebezpiecznej dzielnicy	- kiepska jakość przestrzeni publicznej - stereotypowe postrzeganie obszaru jako najbardziej niebezpiecznego w mieście - brak aktywności w przestrzeni między budynkami
15	Brak oferty kulturalnej i aktywnego spędzania czasu wolnego (szczególnie w kontekście dzieci i młodzieży)	- brak organizacji chcących realizować działania w obszarze - brak chętnych do prowadzenia działań - brak instytucji kultury w obszarze, z wyjątkiem Łęborskiego Centrum Kultury „Fregata”
16	Brak liderów	- brak programu wspierania aktywności - brak dobrych wzorców
17	Brak aktywności obywatelskiej	- brak zainteresowania mieszkańców dostępnymi narzędziami wzmacniającymi partycypację obywatelską
18	Przyzwolenie na przemoc	- zbyt mała społeczność, bez naturalnego dopływu świeżych idei i mieszkańców - niska skuteczność istniejących narzędzi

3. CZĘŚĆ PLANISTYCZNA

Część planistyczna programu rewitalizacji jest odpowiedzią na wyniki przeprowadzonej diagnozy. Nie jest ona jednak odpowiedzią bierną: w wielu aspektach nie ogranicza się do tego, co niejako automatycznie wynika z diagnozy problemów, lecz – opierając się o zdiagnozowany potencjał – wychodzi naprzeciw wyzwaniom, podejmując przedsięwzięcia prewencyjne i wyprzedzając powstawanie lub nasilanie się problemów możliwych do przewidzenia w przyszłości. **Niniejszy program ma więc za swe źródło, oprócz oparcia na diagnozie, zakotwiczoną w przyszłości wizję.**

3.1 Wizja i cele rewitalizacji

Ustawa w art. 15 ust 1 p. 3 i 4 stanowi, że Gminny Program Rewitalizacji zawiera w szczególności opis **wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji**, a także **cele rewitalizacji** oraz odpowiadające im **kierunki działań** służące eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych poprzednio negatywnych zjawisk społecznych i powiązanych z nimi problemów gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych.

Wizja i uporządkowany system celów rewitalizacji powinny stanowić spójną całość w tym sensie, że każdy z celów rewitalizacji musi w sposób czytelny i niebudzący wątpliwości przyczyniać się do realizacji określonego fragmentu wizji oraz wizji jako całości.

3.1.1 Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Za horyzont wizji przyjęto rok 2025.

WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI:

W roku 2025 Nowy Świat jest atrakcyjnym miejscem do mieszkania. Obszar jest estetyczny i zadbane, posiada zabudowę mieszkaniową o dobrym standardzie, wiele miejsc do spędzania wolnego czasu i rekreacji, jak również aktywności społecznej, kulturalnej oraz sportowej. Usługi publiczne charakteryzuje wysoki poziom. Mieszkańców wyróżnia aktywność obywatelska, przedsiębiorczość, coraz więcej z nich żyje na dobrym poziomie materialnym. To dobre miejsce szczególnie dla rodzin, z edukacją na wysokim poziomie i bogatą ofertą kulturalną dla dzieci i młodzieży. Łęborzanie traktują Nowy Świat jako jedno z najlepszych miejsc do mieszkania: blisko centrum, ładnie, bezpiecznie, przyjazna i zielona przestrzeń publiczna, dopasowana do różnych grup użytkowników. To cechy wyróżniające zrewitalizowany obszar.

3.1.2 Misja Gminnego Programu Rewitalizacji

Misja to generalna wartość, do której dążenie jest niezmiennym celem samorządu miasta Łęborka w perspektywie długoletniej. Misja rewitalizacji musi stanowić inspirującą odpowiedź na zdefiniowane problemy w długoterminowej perspektywie rozwoju, które będą rozwiązywane w procesie rewitalizacji.

Ożywić Nowy Świat

Rozumiemy tę misję następująco:

- Ożywić Nowy Świat, to przełamać w nim atmosferę marazmu społecznego i poczucie braku szans; sprawić, aby jego mieszkańcy poczuli się gospodarzami swego otoczenia i aktywnie wzięli się za jego poprawianie. Ożywić, to zaktywizować do współdziałania instytucje i ludzi.
- Ożywić Nowy Świat, to zaktywizować mieszkańców do rozwijania własnych biznesów.
- Ożywić Nowy Świat, to zacząć poprawiać zły stan budynków i nieestetyczne ulice. To upiększyć jego przestrzeń i poruszyć żywe emocje mieszkańców miasta: niech na nowo pokochają to miejsce.

Na potrzeby identyfikacji i spójności przekazu, obszar rewitalizacji będzie określany jako "Łębork Nowy Świat". Łębork Nowy Świat to nazwa przystanku kolejowego, który znajduje się na zachodnim skraju Obszaru Zdegradowanego. Nie jest to nazwa, którą powszechnie używają mieszkańcy tego terenu, ale symbolicznie odnosi się do całego kompleksowego planu zmian, czytelnie komunikuje skalę planowanych interwencji.

3.1.3 Struktura celów rewitalizacji

W myśl Ustawy (art. 15 ust 1 p. 4) **cele rewitalizacji** powinny być wybrane tak, aby implikowały następnie kierunki działań, służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk ujawnionych w pierwszej części diagnozy (negatywnych zjawisk społecznych i nakładających się na nie innych negatywnych zjawisk). Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom powinno z kolei polegać na wykorzystaniu potencjałów zidentyfikowanych w drugiej części diagnozy.

W niniejszym Programie definiuje się **trzy** podporządkowane misji cele strategiczne oraz cele operacyjne podporządkowane celom strategicznym. Struktura celów jest więc *de facto* trzystopniowa: misja – cele strategiczne – cele operacyjne.

Struktura przyjętych w niniejszym GPR **trzech celów strategicznych** i podporządkowanych im **szesnastu celów operacyjnych** przedstawia się następująco:

Cel strategiczny 1. NOWY ŚWIAT ZAPEWNIĄ SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNĄ

Cel operacyjny 1.1. Zmniejszenie liczby osób zmuszonych do korzystania z zasiłków.

Cel operacyjny 1.2. Dobre wyniki w nauce dzieci i młodzieży z obszaru.

Cel operacyjny 1.3. Zmniejszenie liczby ofiar przemocy i zwiększenie bezpieczeństwa.

Cel operacyjny 1.4. Zaangażowanie mieszkańców w proces rewitalizacji.

Cel operacyjny 1.5. Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru.

Cel operacyjny 1.6. Zmniejszenie problemu uzależnień wśród mieszkańców.

Cel operacyjny 1.7. Równomierne rozproszenie w mieście mieszkań socjalnych.

Cel operacyjny 1.8. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego.

Cel operacyjny 1.9. Zmiana wizerunku miejsca.

Cel strategiczny 2. WYSOKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW NOWEGO ŚWIATA

Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie liczby działalności gospodarczych zarejestrowanych lub prowadzących działalność w obszarze.

Cel operacyjny 2.2. Zwiększenie poziomu dochodów mieszkańców.

Cel strategiczny 3. NOWY ŚWIAT ZAPEWNIĄ DOBRE WARUNKI DO ŻYCIA.

Cel operacyjny 3.1. Eliminacja źródeł energii cieplnej generujących niską emisję.

Cel operacyjny 3.2. Przeprowadzenie remontów wszystkich budynków, które tego wymagają i zapewnienie dobrego stanu i estetyki zabudowań.

Cel operacyjny 3.3. Poprawa organizacji ruchu i zapewnienie dobrych warunków do bezpiecznego poruszania się pieszo i rowerem.

Cel operacyjny 3.4. Budowa przyjaznych i dopasowanych do różnych grup użytkowników miejsc w przestrzeni publicznej.

Układ misji i celów strategicznych Programu należy traktować jako stały w całym okresie jego obowiązywania. W miarę możliwości powinien on także być utrzymany w kolejnym programie opracowywanym na okres po 2025 roku.

3.2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne - przyjęte kierunki działań odpowiadające celom rewitalizacji oraz lista planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Ustawa, w art. 15 ust. 1 p. 4), jako obowiązkowy element programu rewitalizacji, wskazuje określenie **kierunków działań**, służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych wcześniej negatywnych zjawisk. Działania **ściśle odpowiadają przyjętym celom rewitalizacji**. Ustawa wskazuje także, że obowiązkowym elementem Gminnego Programu Rewitalizacji jest opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym, w tym:

- listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- charakterystykę pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zgodnie z zapisem Ustawy, powinna mieć formę opisów zawierających w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia **co najmniej**: nazwę, wskazanie realizatora, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Cel strategiczny 1. NOWY ŚWIAT ZAPEWNIĄ SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNĄ

W myśl definicji stosowanej przez Radę Europy, *spójność społeczna* to zdolność społeczeństwa do zapewnienia dobrobytu wszystkim swoim członkom, zminimalizowania różnic i uniknięcia społecznej polaryzacji. W praktyce istotą spójności społecznej jest budowanie takich relacji społecznych, aby naturalna różnorodność wzbogacająca społeczeństwo, nie przeradzała się w bolesne podziały, generujące nieufność i wrogość między grupami społecznymi, a nawet w segregację społeczną. Podstawą spójności społecznej jest sieć relacji zaufania budowana w nieustannym dialogu społecznym.

Cel operacyjny 1.1. Zmniejszenie liczby osób korzystających z zasiłków.

Kierunki działania:

Prowadzić kompleksowe działania, nastawione na zmianę dziedziczonego wzorca funkcjonowania, opartego na zasiłkach, w szczególności prowadzące do zwiększenia ambicji mieszkańców odnośnie standardu życia i samorealizacji oraz zaradności.

Rozwijać na obszarze rewitalizacji usługi społeczne, takie jak placówki wsparcia dziennego (opiekuńcze, specjalistyczne), świetlice środowiskowe, i inne formy pracy z dziećmi i młodzieżą, instrumenty wsparcia rodziny, w tym rodziny sprawującej stałą opiekę nad osobą od tej opieki zależną, usługi na rzecz seniorów.

Intensywnie wspierać wszelkie formy pracy z dziećmi i młodzieżą nakierowane na przerwanie cyklu dziedziczenia ubóstwa. Preferencją obejmuje także modele pracy środowiskowej z rodziną, w których obecne są nie tylko elementy interwencji w zastane problemy, ale i profilaktyka.

Przedsięwzięcie nr 1.: Nowi Mieszkańcy w obszarze rewitalizacji

Podstawowym warunkiem dla osiągnięcia niniejszego celu, a tym samym redukcji dziedziczonego wzorca życia opartego na świadczeniach socjalnych, jest zmiana tego wzorca i rozbudzenie większych ambicji odnośnie standardu życia w mieszkańcach. Zapewnienie odpowiedniej różnorodności społeczeństwa w obszarze poprzez zwiększenie liczby mieszkańców o nowych mieszczan ma więc kluczowe znaczenie. Przedsięwzięcie to złożone jest z wielu zadań:

- przeznaczenie niezagospodarowanych działek pod zabudowę wielorodzinną komercyjną,
- przeprowadzenie konkursów architektonicznych dla nowej zabudowy,

- zapewnienie budowy nowych mieszkań o wyższym standardzie,
- przygotowanie oferty nieodpłatnych lokali dla twórców i organizacji pozarządowych, w zamian za prowadzenie działań na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Realizacja tego przedsięwzięcia i zwiększenie liczby mieszkańców z klasy średniej lub z aspiracjami do klasy średniej powiązana jest z realizacją większości pozostałych celów, które zapewnią dobre warunki życia i wysoką jakość usług publicznych, w tym dobrej jakości ofertę edukacyjną i kulturalną, zmianę wizerunku miejsca, jak również realizacja celu strategicznego 3.

Przedsięwzięcie nr 2: KLUB OSIEDLOWY BAZA

Klub będzie funkcjonował w *bazie* lokalowej powstałej w oparciu o adaptację obecnej *bazy* Zakładu Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o., przy ul. Łokietka 5, mieszczącej się w obszarze rewitalizacji. Baza ZKM znajduje się w samym centrum obszaru zdegradowanego, oprócz budynków to także duży teren do zagospodarowania.

W skład BAZY będą wchodziły następujące **aktywności** na rzecz wsparcia mieszkańców obszaru rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem osób mających problemy społeczne oraz zagrożonych wykluczeniem:

- Biuro Rewitalizacji,
- Punkt Wsparcia Rodziny
- Ośrodek pracy z młodymi „Nasze Miejsce”,
- Punkt Wsparcia Seniorów,
- Środowiskowe Formy Wsparcia Rodziny
- ogólnodostępny teren rekreacyjny, którego główne funkcje zostaną określone po konsultacjach z mieszkańcami.

Celem działalności Klubu będzie rozwijanie zaradności, kreatywności, przedsiębiorczości, odnoszenie ambicji i wspieranie w osobistym rozwoju mieszkańców.

Projekt zakłada adaptację bazy ZKM do końca 2018 roku oraz prowadzenie działalności w kolejnych latach.

Przedsięwzięcie nr 3: Cykliczne działania dotyczące wsparcia społecznego w obszarze rewitalizacji

3.1 Cykliczne wspieranie form pracy z dziećmi i młodzieżą nakierowane na przerwanie cyklu dziedziczenia ubóstwa

Preferencja obejmuje także modele pracy środowiskowej z rodziną, w których obecne są nie tylko elementy interwencji w zastane problemy, ale i profilaktyka.

3.2. Cykliczne wspieranie mikroinicjatyw samopomocowych w celu budowania trwałej sieci wzajemnego wsparcia w środowiskach dotkniętych ubóstwem.

3.3 Coroczny konkurs dla organizacji pozarządowych na przedsięwzięcia animacyjno-artystyczne. Ich celem powinno być nie tylko prowadzenie działań artystycznych, ale także cykliczne wzmocnienie

uczestników-amatorów, ich wiary we własne siły. Zgłaszane projekty będą musiały zakładać rozwój sieci relacji (budowanie pomostowego kapitału społecznego).

Cel operacyjny 1.2. Dobre wyniki w nauce dzieci i młodzieży z obszaru.

Kierunki działania:

Wprowadzić działania motywujące dzieci i młodzież oraz podnoszące poziom nauczania w szkołach, oparte na wskaźnikach Edukacyjnej Wartości Dodanej. Dokonywać systematyczną analizę korzystających z proponowanej oferty oraz możliwości oferowanych przez szkołę jak również prowadzić działania zmierzające do rekrutacji uczniów niekorzystających z dodatkowej oferty szkół

Motywować nauczycieli do korzystania z możliwości, jakie dają m.in. wyodrębnione środki w budżecie placówki na doskonalenie zawodowe,.

Rozpoznać indywidualnie charakter problemów edukacyjnych w każdej ze szkół na obszarze rewitalizacji.

-Analizować rodzaj zajęć z których korzystają uczniowie z tego terenu i dostosowywać ofertę do rzeczywistych potrzeb wynikających z tych badań,

Analizować liczbę dzieci z obszaru rewitalizacji, , które korzystają z edukacji przedszkolnej i zachęcać do wykorzystywania proponowanej oferty edukacyjnej przedszkola w mieście.

Wspierać inicjatywy w zakresie edukacji pozaformalnej i nieformalnej, zwiększającej potencjał sukcesu osobistego.

Rozwijać kreatywność wśród dzieci i młodzieży - zaplanować i organizować stałą współpracę w zakresie współorganizowania życia uczniowskiego (wspólnie organizowanych wydarzeń i imprez, wzajemnej prezentacji dokonań uczniów, wymiany inspiracji, przedsięwzięć wspólnych na pograniczu sztuki i techniki, np. z zakresu nowych mediów, formuły wspólnych międzyszkolnych kół zainteresowań itp.).

Sprzysiężanie w tworzeniu szerokiej oferty edukacji artystycznej oraz zachęcanie uczniów do udziału w różnych projektach artystycznych.

Przedsięwzięcie nr 4: Program wyrównywania szans edukacyjnych

We współpracy ze szkołami, instytucjami kultury oraz organizacjami pozarządowymi, zostanie wypracowany **program wyrównywania szans edukacyjnych** uczniów, stosownie do charakteru problemów edukacyjnych w każdej ze szkół na obszarze rewitalizacji. Elementem programu będzie:

- Wykorzystywać wskaźnik EWD do ciągłego monitorowania postępów w uczeniu się uczniów jak również nauczaniu kadry oświatowej,

- Planowanie środków finansowych dla szkół, do których uczęszczają uczniowie z obszaru rewitalizacji – z przeznaczeniem na dodatkowe zajęcia wyrównawcze i koła zainteresowań, zatrudnienie dodatkowych pracowników, a także przeznaczenie środków na remonty oraz inwestycje.
- Organizacja zajęć artystycznych w ramach zajęć szkolnych i pozalekcyjnych.
- Klub Osiedlowy BAZA prowadzący działania i projekty wspierające dzieci i młodzież w nauce, zapewniający pomoc w odrabianiu lekcji oraz realizacja zajęć nakierowanych na rozwój kreatywności i zainteresowań.
- Fundusz na realizację projektów i inicjatyw w zakresie edukacji pozaformalnej i nieformalnej, zwiększającej potencjał sukcesu osobistego uczniów, w tym współpraca z wolontariatem uczniowskim i seniorskim.
- Działania nastawione na zwiększenie uczestnictwa dzieci z różnych formach edukacji przedszkolnej.

Przedsięwzięcie nr 5: Placówka Wsparcia Dziennego

Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci niepełnosprawnych z obszaru Łębork – Północ. Adresatami zajęć będą osoby wymagające wsparcia ze względu na:

- o zaburzenia zachowania i emocji,
- o dzieci i młodzież wychowująca się w warunkach niesprzyjających ich rozwojowi,
- o dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie, uczęszczające na co dzień do SOSW w Łęborku.

Adaptacja byłej kotłowni internatu SOSW na świetlicę środowiskową oraz siedzibę streetworkerów: remont z adaptacją kotłowni na pomieszczenia świetlicy ok. 85m², w tym wydzielenie z zaplecza internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, z odrębnym wyjazdem na ul. Łokietka

Cel operacyjny 1.3. Zmniejszenie liczby ofiar przemocy i zwiększenie bezpieczeństwa.

Kierunki działań:

Zwiększenie świadomości mieszkańców (aktualnych i przyszłych ofiar przemocy) dotyczących ich praw i możliwości uzyskania wsparcia.

Wsparcie finansowe (poprzez konkursy) dla organizacji pozarządowych na działania zwiększające poczucie własnej wartości i promowanie nowych wzorców zachowania.

Działania na poprawę "subiektywnego" poczucia bezpieczeństwa w przestrzeni, w tym widoczny monitoring, zwiększona ilość patroli, duża ilość kobiet, dzieci i seniorów w przestrzeni.

Infrastruktura do uprawiania sportów na zewnątrz: boiska, siłownie, skate parki oraz towarzyszący jej animatorzy aktywności

Działalność organizacji pozarządowych i LCK Fregata w zakresie rozwijania nowych zainteresowań, np. warsztaty artystyczne i kulturalne, teatr offowy, nowe media.

Przedsięwzięcie nr 6.: Budowa monitoringu na obszarze zdegradowanym

- 6 kamer zlokalizowanych w kwartałach Obszaru, gdzie występuje duże przemieszczanie osób, zwłaszcza w porze wieczornej i nocnej, miejsca handlu i spotkań (Stryjewskiego, Malczewskiego, Plac Piastowski, Kazimierza Wielkiego, Orlińskiego, Gdańska-Styki)
- rozbudowa sieci światłowodowej do centrum monitoringu przy Straży Miejskiej.

Cel operacyjny 1.4. Zaangażowanie mieszkańców w proces rewitalizacji.**Kierunki działania:**

Prowadzić szeroką kampanię informacyjną o planowanym przebiegu i realizowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, także z wykorzystaniem mediów.

Relacjonować przebieg prac, nagłaśniać sukcesy.

Przy realizacji inwestycji każdorazowo umieszczać w przestrzeni publicznej wizualizację stanu docelowego, jaki ma być osiągnięty poprzez tę inwestycję. Dotyczy to także etapów koncepcyjnych w procesie projektowania z udziałem mieszkańców.

Stworzyć szczegółowy program włączania mieszkańców w planowanie i realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych, uwzględniający aktywność animatorów społecznych.

Przyjąć zasadę, że mieszkańcy powinni czuć się współgospodarzami rewitalizacji.

Stworzyć i realizować program edukacji mieszkańców do uczestnictwa w procesach rewitalizacyjnych: projektowaniu uspołecznionym, inicjatywach obywatelskich, innych działaniach zbiorowych na rzecz rewitalizacji.

Poprzez Komitet Rewitalizacji stale zbierać opinie, uwagi i pomysły mieszkańców, budując bazę wiedzy do uwzględnienia przy aktualizacjach GPR.

Szeroko korzystać z mechanizmu konsultacji społecznych przy wszystkich znaczących przedsięwzięciach rewitalizacyjnych.

Przedsięwzięcie nr 7: Kampania informacyjna

Przedsięwzięcie dotyczy całości obszaru rewitalizacji.

W ramach przedsięwzięcia będzie prowadzona szeroka kampania informacyjna o każdym planowanym i realizowanym przedsięwzięciu rewitalizacyjnym, także z wykorzystaniem mediów (w tym społecznościowych). W ramach kampanii powstanie system identyfikacji wizualnej procesu rewitalizacji, każde przedsięwzięcie będzie zapowiadane i objaśniane, a następnie przebieg prac będzie relacjonowany etapami. Wszystkie informacje będzie można znaleźć na stronie internetowej poświęconej procesowi rewitalizacji.

Przy realizacji każdej inwestycji w przestrzeni publicznej będzie umieszczana wizualizacja stanu docelowego, jaki będzie osiągnięty dzięki tej inwestycji. Zasadą przetargów na projekty i wykonawstwo inwestycji będzie wpisywanie w zadania wykonawcy przygotowanie wizualizacji (projektant) i umieszczenia jej we wskazanym miejscu na swój koszt (wykonawca budowlany).

Przedsięwzięcie nr 8: Biuro Rewitalizacji

Działanie polega na powołaniu biura rewitalizacji, do wdrażania i zarządzania procesem rewitalizacji. Biuro rewitalizacji powinno znaleźć się w centrum zmienianego obszaru, rekomendujemy aby było to miejsce na parterze, ogólnodostępne dla mieszkańców. Powinno być czytelnie oznaczone (zgodnie z przyjętą identyfikacją całego procesu). Biuro powinno stać się „wizytówką” obszaru, pokazywać nowy model zarządzania.

Biuro rewitalizacji będzie także miejscem działań edukacyjnych, informacyjnych i partycypacyjnych.

Cel operacyjny 1.5. Zwiększenie zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców obszaru.

Kierunki działań:

Wprowadzić narzędzia zwiększające uczestnictwo mieszkańców w podejmowaniu decyzji odnośnie ich samych oraz ich otoczenia, poprzez:

- stworzenie regulaminu konsultacji,
- opracowanie standardów dialogu z mieszkańcami w zakresie budowy, przebudowy, modernizacji ulic,
- rozwinienia mechanizmu inicjatywy lokalnej,
- utrzymanie wysokości środków na budżet obywatelski,
- konkursy dla organizacji na rozwój aktywności społecznej i obywatelskiej,
- zajęcia w szkole z aktywności obywatelskiej,
- znalezienie lokalnych liderów i wsparcie ich poprzez stałą, indywidualną pracę z ekspertami (jak działać, jak animować do działania, gdzie szukać funduszy),
- stworzenie filii Centrum Wolontariatu na terenie obszaru,
- darmowe (lub za symboliczną opłatą) lokale na prowadzenie działań społecznych w obszarze rewitalizacji,
- wsparcie prawne i finansowe osób oraz organizacji działających społecznie.

Przedsięwzięcie 9. Nagroda burmistrza

Coroczny konkurs burmistrza miasta Łęborka dla liderów aktywności obywatelskiej.

Cel operacyjny 1.6. Równomierne rozproszenie w mieście mieszkań socjalnych.

W celu przeciwdziałania zjawisku dezintegracji społecznej, wdrażać działania uwzględniające dekoncentrację mieszkań socjalnych

Przedsięwzięcie 10: Program dekoncentracji mieszkań socjalnych

Lokowanie na terenie gminy mieszkań socjalnych, opierać na analizie sytuacji w gminie i doświadczeniach innych miast. Uwzględniający zasadę dekoncentracji zabudowy socjalnej.

Cel operacyjny 1.7. Wysokiej jakości oferta kulturalna oraz oferta spędzania czasu wolnego.

Kierunki działania:

Stworzyć szanse dla osobistych sukcesów artystycznych jako podstawy wiary we własne siły.

Szczególnie wspierać programy dla młodzieży, których celem jest prezentowanie własnych dokonań

artystycznych na zewnątrz i budowanie dzięki temu osobistej sieci kontaktów ponad barierami własnego środowiska oraz otwieranie się na wzory zachowania, normy i style życia spoza tego środowiska.

Wspierać wszelkie formy aktywizacji środowisk i osób w celu odkrywania i wzmacniania ich potencjałów z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do żywego uczestnictwa w kulturze poprzez pracę animatorów w terenie.

Przełamywać „efekt getta” (ograniczenia kręgu zaufania do osób z najbliższego środowiska) przez budowanie sieci relacji zaufania, lojalności i solidarności ponad barierami środowisk społecznych, pokoleń, klas i grup zawodowych czy dzielnic zamieszkania poprzez organizowanie przedsięwzięć kulturalnych, budujących otwartość i zaufanie.

Preferować mikrodziałania animacyjno-kulturalne na obrzeżach obszaru rewitalizacji „rozmywające granicę” tego obszaru poprzez włączanie bezpośredniego sąsiedztwa do działań rewitalizacyjnych i przeciwdziałanie „ucinaniu” działań na granicy wytyczonego formalnie obszaru.

Przedsięwzięcie nr 11: Festiwal uliczny

Konkurs trzyletni na organizację festiwalu, który z jednej strony włączy mieszkańców w działania kulturalne na wielu poziomach, a z drugiej stanie się marką Nowego Świata. Zgłaszane do konkursu projekty powinny odpowiadać na ustalone założenia w zakresie dostępności, miejsca, liczby zaangażowanych mieszkańców oraz uczestników. Festiwal powinien stać się nowym cyklicznym świętem osiedla, a także poprzez swoją skalę i program atrakcją o znaczeniu ponadlokalnym.

Przedsięwzięcie nr 12: Aktywne spędzanie czasu wolnego

Przedsięwzięcie zakłada przeprowadzenie zajęć angażujących mieszkańców do aktywnego spędzania czasu wolnego:

- Zajęcia grupowe i indywidualne dla dzieci, młodzieży i seniorów:
 - w oparciu o zagospodarowane podwórko integracyjno-kulturalne „Zakątek Kultury”, pod opieką LCK „Fregata” zajęcia warsztatowe z graffiti, breakdance, chodzenia na szczudłach, warsztaty taneczne dla młodzieży i dla seniorów,
 - w oparciu o zagospodarowanie terenu na cele zajęć sprawnościowo-edukacyjnych przy stacji Nowy Świat zajęcia edukacyjno-sportowe kształtujące postawy bezpieczeństwa, obronności i sprawności fizycznej, zorganizowane zajęcia tematyczne we współpracy z przedszkolami i szkołami obszaru objętego rewitalizacją, obejmujące elementy bezpieczeństwa oraz podnoszenie sprawności fizycznej a także podnoszenie świadomości w zakresie zagrożeń i zasad postępowania na wypadek zagrożenia z wykorzystaniem ścieżki edukacyjnej oraz toru do ćwiczeń dla młodzieżowych drużyn pożarniczych. Organizacja dni otwartych Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej połączonych z elementami

-
- preorientacji zawodowej oraz inspirowanie dzieci i młodzieży do zwiększenia aktywności poznawczej na wszystkich szczeblach edukacji,
 - zajęcia dla całych rodzin, gry zespołowe sportowe przy ul. Malczewskiego.
 - Indywidualne i rodzinne korzystanie ze ścieżki rowerowej, wyjazdy na trasy miejskie, krajowe i międzynarodowe, kontakt z turystami rowerowymi,
 - włączenie Obszaru w system miejskich i pozamiejskich ścieżek rowerowych, w tym połączenie z międzynarodowym szlakiem EuroVelo10 oraz Pomorską Drogą św. Jakuba,
 - możliwość włączenia się mieszkańców Obszaru w społeczność miejską oraz aktywnego spędzania czasu,
 - kontakt z turystami zagranicznymi i krajowymi - rozmowy, usługi, wzrost prestiżu,
 - poprawa mobilności,
 - poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu publicznego.
 - Wypoczynek na nowo utworzonych/zagospodarowanych terenach rekreacyjnych:
 - na terenie rekreacyjnym przy ul. Kazimierza Wielkiego,
 - na terenie rekreacyjnym na Placu Piastowskim,
 - na terenie rekreacyjnym na Placu Kopernika.
 - Spotkania i wypoczynek sąsiedzki na podwórkach integracyjnych.

Przedsięwzięcie nr 13: Przygotowanie infrastruktury umożliwiającej wartościowe wykorzystanie czasu wolnego

Aby umożliwić/ułatwić aktywne spędzanie wolnego czasu dla mieszkańców obszaru, planuje się przygotowanie następującej infrastruktury na terenie obszaru:

Zakątek Kultury - zagospodarowanie i udostępnienie na zajęcia warsztatowe i rekreację części działki miejskiej wraz z modernizacją miejsc parkingowych.

Obiekt wielofunkcyjny do prowadzenia zajęć edukacyjno-sportowych przy PSP

- minibieżnia z torem przeszkód,
- boisko wielofunkcyjne,
- stanowiska do ćwiczeń fizycznych,
- ścianka wspinaczkowa,
- ogrodzenie, oświetlenie i monitoring obiektu.

Teren sportowo - rekreacyjny przy ul. Malczewskiego

Stworzenie boiska wielofunkcyjnego do zajęć i gier zespołowych (koszykówka, siatkówka), wraz z zagospodarowaniem terenu na cele rekreacyjne na zapleczu budynków komunalnych.

Teren rekreacyjny na Placu Piastowskim

- budowa toru do jazdy na rolkach i miejsca zabaw dla dzieci

Cel operacyjny 1.8. Zmiana wizerunku miejsca.

Kierunki działań:

Wizerunek jest nie tylko sam w sobie istotnym czynnikiem rozwoju (może wspierać lub hamować rozwój), ale także wpływa decydująco na powodzenie pozostałych działań rewitalizacyjnych: spójność społeczna czy aktywizacja gospodarcza mają większe szanse na urzeczywistnienie się w obszarze, w który ludzie wierzą, który postrzegają jako obszar szans rozwojowych, a nie zapaści.

Wprowadzić system identyfikacji wizualnej w obszarze, odnoszący się zarówno do procesu rewitalizacji jak i miejsca jej prowadzenia. Konsekwentny system tablic z nazwami ulic i numerami budynków, drogowaskazy miejskie, tablice informacyjne o obiektach i zjawiskach. Korzystać z hasła promocyjnego i wizji zawartej w GPR.

Promocja procesu rewitalizacji i obszaru rewitalizacji poprzez nadanie mu nazwy.
Proponowana nazwa dla projektu i całego obszaru to „Nowy Świat”.

Przyjąć zasady regulujące ład wizualny i ochronę krajobrazu w obszarze rewitalizacji.

Inicjować i wspierać wzbogacanie przestrzeni miejskiej o dobrze zaprojektowany system szyldów i reklam, trafnie wkomponowany w krajobraz obszaru i Łęborka, tworzyć i publikować katalogi dobrych praktyk, budować wśród przedsiębiorców poczucie wspólnej odpowiedzialności za standard wizualny przestrzeni (system upowszechniania dobrych wzorów).

Przedsięwzięcie nr 14: Ład i estetyka

Przedsięwzięcie polega na wdrożeniu na terenie obszaru rewitalizacji zasad regulujących ład wizualny i ochronę krajobrazu .

Przedsięwzięcie nr 15: Standardy dobrej przestrzeni

Opracowanie i wdrożenie „katalogu dobrych praktyk w planowaniu przestrzeni publicznej”. Zbiór zasad regulujących minimalne wymagania dotyczące tworzenie przestrzeni, zawierający rekomendowane metody konsultacji z mieszkańcami a także zasady dialogu drogowego (konsultowania projektów drogowych).

Cel strategiczny 2. WYSOKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW NOWEGO ŚWIATA

Przez „przedsiębiorczość” rozumiemy tutaj nie tylko prowadzoną działalność gospodarczą: produkcję, handel czy usługi, ale także życiową postawę „bycia przedsiębiorczym”: samosterowność, aktywność i gotowość do podejmowania skalkulowanego ryzyka. Choć przedsiębiorczość rozumiana jako „bycie przedsiębiorcą” jest nadal rdzeniem celu strategicznego 2, to nie tracimy z pola uwagi cechy „bycia przedsiębiorczym”, ważnej także poza obszarem biznesu.

Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie liczby działalności gospodarczych zarejestrowanych lub prowadzących działalność w obszarze.**Kierunki działań:**

Wspierać aktywizację zawodową, poprzez zlecanie podmiotom ekonomii społecznej (organizacje pozarządowe i spółdzielnie) w trybie bezprzetargowym – zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, zadań powstających w procesie rewitalizacji, takich jak prace porządkowe, utrzymanie zieleni, prowadzenie jadłodajni itp.

Wspierać zlecanie podmiotom ekonomii społecznej niektórych zadań integrujących społeczność lokalną.

Szeroko wdrożyć w miejskich zamówieniach publicznych klauzule społeczne oraz instrumenty ustawy o rewitalizacji wspierające zatrudnienie lokalne u wykonawców przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Stosować kryterium podstawy zatrudnienia personelu w przetargach/konkursach na wykonawstwo zadań w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych, także w odniesieniu do organizacji pozarządowych jako wykonawców tych zadań.

Wynajem powierzchni użytkowych wraz z kształtowaniem odpowiedniej polityki zachęt i bodźców prorozwojowych dla gospodarki lokalnej, np. elastycznych czynszów (kroczących, zmiennych sezonowo itd.), wspólnych akcji promocyjnych.

Wspierać organizowanie inkubatorów przedsiębiorczości.

Kreować postawy przedsiębiorcze wśród dzieci i młodzieży poprzez programy aktywizacji i edukacji pozaszkolnej, nastawione na wzbudzanie i utrwalanie takiej postawy.

Wypracować model instytucjonalnej inkubacji młodzieżowych inicjatyw przedsiębiorczych, tym model wspierania ich niewielkimi mikrograntami, przydzielania im wsparcia mentorskiego oraz, w razie potrzeby, pomocy organizacyjnej i technicznej.

Przedsięwzięcie nr 16: Inkubator mikrobiznesów

Zostanie wypracowany model instytucjonalnej inkubacji inicjatyw przedsiębiorczych, w tym model finansowego wspierania "na start" oraz, przydzielania im wsparcia mentorskiego, a w razie potrzeby, pomocy organizacyjnej i technicznej.

Program powinien umożliwiać włączenie się szczególnie osób najmniej przedsiębiorczych i m.in. do minimum ograniczać wszelkie formalności.

Cel operacyjny 2.2. Zwiększenie poziomu dochodów mieszkańców.

Tworzyć bodźce dla wspólnot i właścicieli lokali mieszczących się na parterach do przeznaczania ich na cele użytkowe.

Zagospodarowywać na cele użytkowe w uzasadnionych przypadkach inne części budynków (piwnice, lokalne na pierwszym piętrze itd.).

Tworzyć warunki i bodźce dla ożywiania gospodarczego: wspierać ożywianie parterów w oficynach, innych powierzchni i obiektów.

Wspierać lokalnych przedsiębiorców, poprzez różnego rodzaju preferencje, ułatwienia i zachęty, w tym specjalną politykę czynszową adresowaną do działalności tego rodzaju.

Sformułować w tym zakresie oficjalną długoterminową politykę miejską.

Przedsięwzięcie nr 17: Ułatwienia dla handlu ulicznego

Zniesienie opłat i wymaganych zezwoleń dla mieszkańców obszaru na prowadzenia drobnego handlu przyulicznego. Uwzględniając nie tylko jego sens gospodarczy, ale także znaczenie socjalne oraz wartość, jaką jest współtworzenie przez drobny handel kolorytu miasta.

Cel strategiczny 3. NOWY ŚWIAT ZAPEWNIĄ DOBRE WARUNKI DO ŻYCIA.

Przez dobre warunki do życia rozumiemy nie tylko same miejsca zamieszkania, budynki i lokale mieszkalne, ale też ich bezpośrednie otoczenie powiązane z nimi funkcjonalnie i współtworzące jakość życia na danym terenie: przestrzenie wspólne, publiczne, ważne jako miejsca spotkań i dające poczucie wspólnoty oraz usługi obsługujące obszar oraz jakość życia społecznego na tych obszarach.

Cel operacyjny 3.1. Eliminacja źródeł energii cieplnej generujących niską emisję.

Kierunki działania:

Sprzyjać termomodernizacji budynków i podniesieniu ich ogólnej efektywności energetycznej, w szczególności dzięki likwidacji indywidualnych palenisk, poprawie izolacyjności termicznej budynków i instalowaniu źródeł energii odnawialnej.

Wyposażyć mieszkańców, właścicieli nieruchomości oraz administratorów budynków w niezbędną wiedzę w zakresie poprawy efektywności energetycznej ale także źródeł finansowania ewentualnych inwestycji niskoemisyjnych oraz skutków, jakie niesie za sobą stosowanie paliw powodujących niską emisję.

Realizować przedsięwzięcia przewidziane w Gminnym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej i osiągnąć zaplanowany w jego ramach trwały efekt ekologiczny.

Przedsięwzięcie nr 18: Program dotacji do wymiany lokalnych węglowych źródeł ciepła na proekologiczne

Przedsięwzięcie polega na kontynuowaniu i aktualizowaniu programu dotacji do wymiany lokalnych węglowych źródeł ciepła na proekologiczne, z uwzględnieniem przyjętego celu ekologicznego, spójnego z planem gospodarki niskoemisyjnej Gminy Lębork oraz z Programem ochrony środowiska miasta Lęborka.

Przedsięwzięcie nr 19: Standardy budownictwa niskoemisyjnego

Przygotowanie dla właścicieli i zarządców nieruchomości katalogu działań, które przyczyniają się do poprawy wydajności energetycznej budynków. Standardy powinny zawierać zarówno działania

inwestycyjne jako rekomendację działań mających za zadanie zmianę zachowania mieszkańców, np. ogrzewanie opałem kiepskiej jakości, brak systematycznych regulacji instalacji grzewczej. Standardy powinny zawierać także dostępne programy, gdzie można uzyskać wsparcie finansowe na działania obniżające niską emisję

Cel operacyjny 3.2. Przeprowadzenie remontów wszystkich budynków, które tego wymagają i zapewnienie dobrego stanu i estetyki zabudowań.

Kierunki działania:

Wspierać właścicieli nieruchomości (w tym – wspólnoty mieszkaniowe reprezentujące właścicieli) i wieczystych dzierżawców w ich staraniach o podniesienie technicznego standardu mieszkań i części wspólnych budynków, z zachowaniem warunku, że każdy wniosek o dotację miejską musi przewidywać oprócz standardowych działań remontowych także działania wspólnototwórcze: aranżowanie części przestrzeni, np. poddaszy, podwórek, kondygnacji podziemnych itd. na funkcje współużytkowane, służące zawiązaniu i umocnieniu autentycznej, a nie tylko formalnej wspólnoty sąsiedzkiej.

Przedsięwzięcie nr 20: Remont części wspólnych w budynkach mieszkalnych:

a) 29 budynków komunalnych i socjalnych z Obszaru:

- izolacja przeciw wilgotnościowa fundamentów,
- remont elewacji budynków,
- wymiana pokryć dachowych wraz z przemurowaniem kominów,
- remont klatek schodowych,
- zagospodarowanie bezpośredniego otoczenia;

b) 6 budynków wielorodzinnych wspólnot mieszkaniowych

- wyróżnionych w drodze konkursu,
- preferowana lokalizacja w „trójkącie bermudzkim” oraz przy ulicy Mostnika.

Cel operacyjny 3.3. Poprawa organizacji ruchu i zapewnienie dobrych warunków do bezpiecznego poruszania się pieszo i rowerem

Kierunki działania:

Stopniowa przebudowa dróg w obszarze rewitalizacji musi być podporządkowana celom rewitalizacji. Poza kluczowymi arteriami komunikacyjnymi należy dążyć do przebudowy infrastruktury drogowej według wskazanego w niniejszym programie standardu ulicy, kontrapasami rowerowymi na ulicach jednokierunkowych i infrastrukturą fizycznie uspokajającą ruch charakterystycznymi dla strefy uspokojonego ruchu Tempo 30.

Standardem na przebudowywanych ulicach powinny być pasy rowerowe i możliwie pełna infrastruktura techniczna obsługująca ruch rowerowy: stojaki postojowe, szafki serwisowe, stanowiska zatrzymania i śluzy przed skrzyżowaniami z sygnalizacją świetlną itd.

Przedsięwzięcie nr 21: Ulice jako przestrzeń publiczna

Przedsięwzięcie polega na stopniowej przebudowie dróg w obszarze rewitalizacji zgodnie ze standardem opisanym w niniejszym GPR w rozdziale 3.4. *Wytyczne dla inwestycji drogowych w obszarze rewitalizacji*, gdzie wyznaczono standard ulicy z infrastrukturą fizycznie uspokajającą ruch charakterystyczną dla *strefy uspokojonego ruchu Tempo 30*

Stopniowe wprowadzenie woonerfów - docelowo woonerfy na wszystkich poprzecznych ulicach

Przedsięwzięcie nr 22: Remont dróg dojazdowych i ciągów pieszych przy odnawianych budynkach, podwórkach integracyjnych i terenach rekreacyjnych, wg wytycznych z rozdziału 3.4 w tym:

- ul. Malczewskiego i Krótka z łącznikiem do Stryjewskiego,
- ul. Gdańska od ul. Kossaka do Zakątka Kultury i ul. Przyzamyce,
- ciąg ulic i chodników wzdłuż ścieżki rowerowej od ul. Buczka do alei Wolności
- połączenie ul. Kellera z ul. Łokietka obok noclegowni MOPS,
- ul. Kazimierza Wielkiego.

Przedsięwzięcie nr 23: Ścieżka rowerowa od ul. Buczka do Placu Kopernika i do Al. Wolności – włączenie obszaru w sieć miejską, krajową i międzynarodową

Cel operacyjny 3.4. Budowa przyjaznych i dopasowanych do różnych grup użytkowników miejsc w przestrzeni publicznej.

Kierunki działania:

Zadbać o podniesienie standardu przestrzeni publicznych; stworzyć dostęp do zieleni: miejsc zacienionych i przewietrzanych, wody, wyposażać przestrzenie publiczne w infrastrukturę cywilizacyjną: oświetlenie, toalety, meble miejskie, urządzenia rekreacyjne, informację, systemy podnoszące bezpieczeństwo, kontakt ze sztuką.

Angażować mieszkańców w kształtowanie takich przestrzeni wspólnych, jak place, skwery, woonerfy (ulica - podwórce miejskie), trakty piesze, parki, zielone enklawy, kameralne miejsca wypoczynku i spotkań, wkomponowane pomiędzy funkcje techniczne przestrzeni miejskiej. Konsekwentnie stosować do przebudowy ulic standardy opisane w niniejszym GPR.

Wspierać aranżowanie niewielkich przestrzeni publicznych, również przez wspólnoty i właścicieli nieruchomości, koordynować działania w tym zakresie.

Wytwarzać przestrzenie publiczne wokół instytucji publicznych i jednostek organizacyjnych samorządu miasta, świadczących usługi publiczne (przedszkola, szkoły,). Jako podstawowy sposób projektowania przestrzeni publicznych przyjęta będzie zasada włączania mieszkańców na każdym etapie tego procesu.

Przedsięwzięcie nr 24: Podwórka integracyjne

Co najmniej 5 podwórek spośród wskazanych potencjalnych lokalizacji na terenie obszaru

Oprócz podwórka integracyjno-kulturalnego Zakątek Kultury proponuje się budowę podwórka integracyjno – wspomnieniowego przy ul. Stryjewskiego 52 (obok budynku w którym mieszkał Patron głównej ulicy obszaru), podwórka przy Wspólnocie Mieszkaniowej Stryjewskiego 64 (inicjatywa mieszkańców) oraz co najmniej 3 podwórek, których wybranych w drodze wewnętrznego konkursu na koncepcję zagospodarowanie i funkcje, z udziałem mieszkańców sąsiadujących budynków (pożądane w strefie kompleksowej rewitalizacji Stryjewskiego - Malczewskiego).

3.3. Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Dla realizacji kierunków działań, o których mowa w rozdziale 3,1,4., niniejszy Program charakteryzuje poniższe **typy pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych**. Dla tych przedsięwzięć nie ustala się indykatywnych kwot finansowania; mogą one być sfinansowane w przypadku pojawienia się dodatkowych źródeł finansowania, w tym – oszczędności w środkach przeznaczonych na finansowanie przedsięwzięć z listy przedsięwzięć podstawowych.

Typ 1: Przedsięwzięcia wspierające tworzenie godziwego zatrudnienia, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Programy wspierające kompetencje poszukiwane w sektorze informatycznej, w szczególności programistyczne, z preferencją programów skierowanych do kobiet.
- b. Programy wspierające bezrobotnych, w szczególności bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łęborku. Programy promowania godziwego zatrudnienia, z wykorzystaniem instrumentów CSR (społecznej odpowiedzialności biznesu), promocja pracodawców przez przyznawanie certyfikatu „Dobre zatrudnienie w Łęborku”.
- c. Zlecenie podmiotom ekonomii społecznej z obszaru rewitalizacji usług utrzymania czystości, konserwacji zieleni, prowadzenia jadłodajni itp.

Typ 2: Przedsięwzięcia zmniejszające narażenie na ubóstwo, oraz hamujące proces dziedziczenia ubóstwa, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Programy wspierające, aktywizacyjne i budujące kompetencje osób doświadczających ubóstwa, szczególnie programy oparte o model Labiryntu Problemów.
- b. Mikro-inicjatywy samopomocowe, współdziałanie sąsiedzkie, projekty wymiany usług i współużytkowania dóbr. Budowanie trwałej sieci wzajemnego wsparcia.
- c. Formy pracy z młodzieżą nakierowane na przerwanie cyklu dziedziczenia ubóstwa.
- d. Formy animacji kultury, działania na rzecz żywego uczestnictwa w kulturze.

- e. Inicjatywy tworzenia i rozwijania podmiotów ekonomii społecznej.

Typ 3: Przedsięwzięcia zwiększające szanse edukacyjne, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Innowacyjne projekty przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów, zwiększające szanse edukacyjne uczniów ze środowisk defaworyzowanych.
- b. Inicjatywy edukacji pozaformalnej i nieformalnej, zwiększającej potencjał osobisty.
- c. Przedsięwzięcia z zakresu edukacji ustawicznej.
- d. Przedsięwzięcia edukacyjne na rzecz odbudowy poczucia tożsamości lokalnej.

Typ 4: Przedsięwzięcia na rzecz wzmacniania pomostowego kapitału społecznego, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Inicjatywy budowanie sieci relacji zaufania, lojalności i solidarności ponad barierami środowisk społecznych, pokoleń, klas i grup zawodowych, czy dzielnic zamieszkania.
- b. Programy skierowane do młodzieży, których celem jest budowanie osobistej sieci kontaktów ponad barierami własnego środowiska.
- c. Mikrodziałania na obrzeżach obszaru rewitalizacji „rozmywające granicę” obszaru.

Typ 5: Przedsięwzięcia polegające na tworzeniu powierzchni (lokali, budynków) dla działalności gospodarczej, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Wygospodarowywanie lokali użytkowych w dolnych kondygnacjach kamienic, zarówno w częściach przyulicznych, jak i w oficynach.

Typ 6: Przedsięwzięcia na rzecz synergii w biznesie (np. inkubatory, klastry, sieci), przez co rozumie się szczególnie:

- a. Inicjatywy w zakresie nadania tematów fragmentom przestrzeni miejskiej (tematycznych skupisk działalności określonego rodzaju: *uliczki tematyczne*, *podwórka tematyczne* itp.).
- b. Klastry i sieci współpracy, w szczególności klastry z uczelniami lub ośrodkami badań.

Typ 7: Przedsięwzięcia na rzecz wsparcia tradycyjnych rzemiosł budujących krajobraz kulturowy miasta, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Inicjatywy na rzecz kształcenia adeptów rzemiosł tradycyjnych.
- b. Inne inicjatywy działań na rzecz wsparcia tradycyjnych rzemiosł i ginących zawodów, cennych dla krajobrazu kulturowego Lęborka.

Typ 8: Przedsięwzięcia wspierające postawę przedsiębiorczą wśród dzieci i młodzieży, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Programy aktywizacji i edukacji pozaszkolnej, nastawione na wzbudzanie i utrwalanie postawy przedsiębiorczej, w tym programy inkubacji młodzieżowych inicjatyw.
- b. Dwuetapowy konkurs dla szkół na programy edukacji przedsiębiorczej, w którym pierwszy etap to konkurs dla młodzieży na koncepcję konkursu głównego: „Jak moja szkoła mogłaby nie tłumić przedsiębiorczości?”.

Typ 9: Przedsięwzięcia na rzecz uspołnienienia systemu identyfikacji wizualnej i reklamy, przez co rozumie się szczególnie:

- a. System identyfikacji wizualnej miasta.
- b. Katalogi wzorów dobrej praktyki.

Typ 10: Przedsięwzięcia polegające na poprawie standardu technicznego miejsc zamieszkania z uwzględnieniem aranżowania przestrzeni wspólnych, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Podniesienie technicznego standardu mieszkań i części wspólnych budynków, ze szczególnym ukierunkowaniem na działania wspólnototwórcze: aranżowanie części przestrzeni, np. poddaszy, podwórek, kondygnacji podziemnych itd. na funkcje współużytkowane.
- b. Przedsięwzięcia z zakresu efektywności energetycznej budynków.

Typ 11: Przedsięwzięcia polegające na tworzeniu dostępnych niewielkich przestrzeni półpublicznych, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Aranżowanie przestrzeni półpublicznych przez wspólnoty i właścicieli nieruchomości połączone z otwieraniem przejść przez kwartały.
- b. Aranżowanie przestrzeni półpublicznych wokół miejskich instytucji i jednostek organizacyjnych: przedszkoli, szkół itd.

Typ 12: Przedsięwzięcia włączające mieszkańców obszaru w projektowanie i zagospodarowywanie przestrzeni publicznych, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Procedury projektowania uspołecznionego (obywatelskiego) przestrzeni, których funkcje są adresowane bezpośrednio do mieszkańców obszaru.
- b. Procedury pogłębionych konsultacji w procesach projektowania przestrzeni, których funkcje NIE są adresowane bezpośrednio do mieszkańców obszaru.

- a. Usuwanie wszelkich kolizji z ruchem pieszym innych funkcji (szczególnie parkowania samochodów kosztem ruchu pieszego).
- b. Stwarzanie dla ruchu pieszego udogodnień z zakresu dostosowania do zmian klimatycznych: zacienionych, zielonych miejsc wypoczynku z dostępem do wody.

Typ 14: Przedsięwzięcia na rzecz uspoijnienia i wzbogacania krajobrazu kulturowego Łęborka,
przez co rozumie się szczególnie:

- a. Zachowanie i ochrona historycznej struktury miasta oraz obiektów zabytkowych istotnych dla krajobrazu kulturowego Łęborka.
- b. Preferencje dla dogęszczania zabudowy śródmiejskiej, w tym uzupełniania ubytków w zabudowie pierzejowej współczesnymi budynkami plombowymi.
- c. Budowanie atrakcyjność obszaru rewitalizacji w oparciu o wątki zaczerpnięte z historii miasta.

Typ 15: Przedsięwzięcia na rzecz poprawy jakości środowiska, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Programy wspierające przyłączanie budynków do sieci ciepłowniczej, likwidujące niską emisję.
- b. Programy poprawy termoizolacyjności budynków: wymiany okien, poprawy izolacyjności ścian (z zachowaniem zasady, że izolowanie elewacji obiektów zabytkowych nie może odbywać się kosztem ich wartości architektonicznej) stropów i dachów.
- c. Programy wspierające instalowanie źródeł energii odnawialnej, w szczególności źródeł solarnych (ciepłych i fotowoltaicznych).
- d. Programy wspierające rewaloryzację i rozwój zieleni miejskiej, w tym zazieleniania wnętrz kwartałów oraz – w uzasadnionych przypadkach – projektowania i urządzania zielonych elewacji i dachów czynnych biologicznie.

Typ 16: Przedsięwzięcia na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Tworzenie lokalnych systemów bezpieczeństwa (alarmy, domofony, monitoring obiektowy) – przy rygorystycznym przestrzeganiu zasady, że bezpieczeństwo lokalne nie może być budowane kosztem dostępu do przestrzeni publicznych.
- b. Programy edukacji powszechnej na rzecz podniesienia bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w tym – adresowane do dzieci i młodzieży.

Typ 17: Przedsięwzięcia na rzecz zmniejszania zadłużeń czynszowych, przez co rozumie się szczególnie:

- a. Tworzenie oferty lokali mieszkalnych o niskim czynszu całkowitym i niskich kosztach eksploatacyjnych, oraz program ułatwiania zamian lokali zadłużonych na takie lokale.
 - b. Powszechny programy na rzecz ułatwiania zamian mieszkań.
 - c. Programy na rzecz odpracowywania zadłużenia czynszowego.
 - d. Całościowe indywidualne programy naprawcze wychodzenia z zadłużeń nawarstwionych, w tym – zadłużeń odziedziczonych.
-

3.4. Sposób włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji

Interesariusze rewitalizacji będą zaangażowani w proces zarządzania programem rewitalizacji w zakresie proceduralnym poprzez zaangażowanie w poszczególne przedsięwzięcia oraz w proces monitorowania wdrażania programu.

Zaangażowanie interesariuszy będzie realizowane poprzez:

- Komitet Rewitalizacji, powołany zgodnie z Ustawą o Rewitalizacji z przedstawicieli interesariuszy, który będzie monitorował i wspierał proces rewitalizacji.
- Biuro rewitalizacji, będzie stanowiło miejsce “pierwszego” kontaktu mieszkańców z procesem zmian. Biuro znajdować się będzie na obszarze zdegradowanym i będzie koordynowało wdrażanie programu.
- Włączenie mieszkańców w poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne, w tym wspólne planowania podwórek integracyjnych oraz nowych przestrzeni rekreacyjnych i ciągów komunikacyjnych.

3.5. Mechanizmy integrowania działań

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są ze sobą ściśle powiązane i precyzyjnie odpowiadają za realizację poszczególnych celów operacyjnych. Część celów jest możliwa do osiągnięcia jedynie poprzez skoordynowanie kilku przedsięwzięć w tym samym czasie. W związku z tym, w trakcie procesu wdrażania należy zadbać, aby żadne działanie nie zostało pominięte albo odłożone w czasie. Ewentualną zmianę w skali poszczególnych przedsięwzięć musi zaakceptować Komitet Rewitalizacji. Matrycę powiązań poszczególnych przedsięwzięć i celów prezentuje Załącznik nr 1.

3.6. Zarządzanie procesem rewitalizacji

Skoordynowany proces zarządzania to kluczowy element całego procesu rewitalizacji.

Poszczególne przedsięwzięcia będą realizowane przez różne komórki organizacyjne Urzędu Miasta Łęborka, a także trzeci sektor, cały proces należy więc precyzyjnie skoordynować. W tym celu UML powoła koordynatora ds. rewitalizacji, którego zadaniem będzie zarządzanie całym procesem zmian. Koordynator będzie korzystał ze wsparcia Komitetu Rewitalizacji.

Jednocześnie Burmistrz Miasta Łęborka po przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji powoła zespół ds. rewitalizacji (złożony z pracowników jednostek i wydziałów UML). Członkowie zespołu będą

odpowiadać za realizację poszczególnych celów rewitalizacji. W celu usprawnienia i uspołecznienia procesu zarządzania, Burmistrz Miasta Lęborka będzie mógł część działań koordynujących przekazać w drodze konkursu organizacji pozarządowej.

3.7. System monitorowania

Monitorowanie procesu rewitalizacji będzie opierać się na analizie poszczególnych wskaźników. Za przeprowadzanie monitoringu odpowiedzialny będzie Komitet Rewitalizacji, który minimum raz do roku będzie weryfikował zmiany poszczególnych zjawisk. Corocznie po pracy Komitetu powstanie raport z wynikami analizy, który będzie prezentowany Radzie Miejskiej. Badanie efektów wdrażania nastąpi na podstawie wskaźnika rezultatu. Wskaźnik ten dotyczy efektów działań, które nastąpiły po zakończeniu i w wyniku realizowania Programu. Coroczna analiza pozwoli na bieżąco reagować w przypadku, gdy konkretny wskaźnik będzie osiągać zbyt małą dynamikę zmiany.

Tabela: Zestawienie wskaźników rezultatu.

Lp	Wskaźnik	Stan aktualny	Stan docelowy
1	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności.	119,8	97,05
2	Wyniki egzaminów w szkołach podstawowych w odniesieniu do średniej w mieście [pkt].	20,9	22
3	Liczba ofiar przemocy na 1 tys. ludności.	3,65	2,17
4	Liczba osób uczestniczących w różnych formach konsultacji odnośnie rewitalizacji [szt.].	80	524
5	liczba fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych (NGO) na 100 osób.	0,32	0,64
6	Udział mieszkań socjalnych w ogólnej ich liczbie [%].	17,01	5,5
7	Liczba zrealizowanych projektów z zakresu edukacji kulturalnej do 2025.	5	27
8	% mieszkańców miasta spoza obszaru oceniających pozytywnie obszar Lębork-Północ	10	50
9	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób.	8,8	12

3.8. Harmonogram działań podejmowanych w ramach wdrażania programu rewitalizacji.

[illegible]

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ

nr 12: Aktywne spędzanie wolnego czasu									
nr 13: Przygotowanie infrastruktury umożliwiającej wartościowe wykorzystanie czasu wolnego									
nr 14: Ład i estetyka									
nr 15: Standardy dobrej przestrzeni									
nr 16: Inkubator mikrobiznesów									
nr 17: Ułatwienia dla handlu ulicznego									
nr 18: Program dotacji do wymiany lokalnych węglowych źródeł ciepła na proekologiczne									
nr 19: Standardy budownictwa niskoemisyjnego									
nr 20: Remont części wspólnych w budynkach mieszkalnych									
nr 21: Ulice jako przestrzeń publiczna									
nr 22: Remont dróg i ciągów pieszych przy odnawianych budynkach.									
nr 23: Ścieżka rowerowa od ul. Buczka do Placu Kopernika i do Al. Wolności.									
nr 24: Podwórka integracyjne									

3.9. Ramy finansowe.

Szacunkowe ramy finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Łęborka dla obszaru Łębork-Północ.			
Przedsięwzięcia	Szacunkowe koszty	Źródła Finansowania	Instytucje i inne podmioty zaangażowane
nr 1.: Nowi mieszkańcy w obszarze rewitalizacji.	40 000	UML	UML
nr 2.: Klub Osiedlowy BAZA	5 500 000	UML, EFS	Miejska Rada Seniorów, LCK "Fregata", Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej SR, UML, MOPS, NGO,
nr 3: Cykliczne działania dotyczące wsparcia społecznego w obszarze rewitalizacji	300 000	UML, RPO,	UML NGO
nr 4: Program wyrównywania szans	2 500 000	UML	UML, Szkoły, NGO

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Lęborka dla obszaru Lębork-Północ

edukacyjnych			
nr 5: Placówka Wsparcia Dziennego.	1 550 000	UML, EFS, Powiat Lęborski	UML, NGO, SOSW, MOPS, Powiat Lęborski
nr 6.: Budowa monitoringu na obszarze zdegradowanym	250 000	UML, EFS	UML, Straż Miejska w Lęborku
nr 7: Kampania informacyjna	300 000	UML,	UML, NGO
nr 8: Biuro rewitalizacji	900 000	UML	UML, NGO
nr 9: Nagroda Burmistrza	150 000	UML, sponsorzy prywatni	UML, NGO
nr 10: Program dekoncentracji mieszkań Socjalnych	0	UML	UML
nr 11: Festiwal Uliczny	360 000	UML, sponsorzy prywatni,	UML, NGO
nr 12: Aktywne spędzanie wolnego czasu	300 000	UML, EFS	LCK "Fregata", MOPS
nr 13: Przygotowanie infrastruktury umożliwiającej wartościowe wykorzystanie czasu wolnego	1 800 000	UML, EFS	UML, Powiat Lęborski, LCK "Fregata",
nr 14: Ład i estetyka	5000	UML	UML, NGO
nr 15: Standardy dobrej przestrzeni	10 000	UML	UML, NGO
nr 16: Inkubator mikrobiznesów	400 000	UML, RPO, EFS	UML, NGO,
nr 17 Ułatwienia dla handlu ulicznego	0	UML	UML
nr 18: Program dotacji do wymiany lokalnych węglowych źródeł ciepła na proekologiczne	500 000	UML, RPO, program KAWKA,	UML, właściciele nieruchomości, wspólnoty mieszkaniowe
nr 19: Standardy budownictwa niskoemisyjnego	10 000	UML	UML, NGO
nr 20: Remont części wspólnych w budynkach mieszkalnych	4 300 000	UML, EFS	UML, Wspólnoty Mieszkaniowe, MZGK
nr 21: Ulice jako przestrzeń publiczna	0	UML, NGO	UML, LCK "Fregata", CSiR, NGO
nr 22: Remont dróg i ciągów pieszych przy odnawianych budynkach.	1 000 000	UML, EFS	UML
nr 23: Ścieżka rowerowa od ul. Buczka do Placu Kopernika i do Al. Wolności.	1 700 000	UML, EFS	UML

nr 24: Podwórka Integracyjne	1 400 000	UML, EFS, Powiat Łęborski	UML, MZGK, NGO, Powiat Łęborski
RAZEM, szacunkowe koszty	23 275 000		

3.10. Wytyczne dla projektów przestrzennych i inwestycji drogowych

To od poprawy jakości przestrzeni między budynkami w głównej mierze zależy, czy ten program rewitalizacji zrealizuje założone cele. Miejsce bezpieczne, dostępne, odpowiadające na potrzeby różnorodnych użytkowników, w tym seniorów i dzieci, wspierające lokalny biznes - na to wszystko zasługują mieszkańcy. Dobra przestrzeń jest demokratyczna, nikogo nie wyklucza. Powstaje w procesie konsultacji z jej użytkownikami. Partycypacyjne wypracowywanie rozwiązań powinno stać się standardem w procesie projektowania zmian w obszarach zdegradowanych. Dotyczy to także ulic, które należy traktować jak kluczowy fragment przestrzeni publicznej obszaru zdegradowanego.

Obszar zdegradowany powinien otrzymać przestrzeń publiczną jak najwyższej jakości, aby mieszkańcy innych osiedli ("lepszey strony miasta") chcieli z niej korzystać.

Ustalenia generalne: funkcje ulicy

Ulica to także przestrzeń publiczna.

Ulice obszaru rewitalizacji powinny uzyskać status przestrzeni publicznej wysokiej jakości. Przyjmuje się generalną zasadę, że ulice w obszarze służą przede wszystkim poruszaniu się i poprawie dostępności usług, nie zaś funkcji tranzytowej (z oczywistymi wyjątkami). Z kolei poruszanie się po ulicach to nie tylko ruch samochodów indywidualnych.

Preferować należy ruch pieszy i rowerowy, przed publicznym transportem zbiorowym i samochodami osobowymi. Miejska ulica to nie wyłącznie arteria komunikacyjna, a jej nie mniej ważną funkcją jest funkcja „przestrzeni kulturowej” – miejsca przebywania mieszkańców, robienia zakupów, spacerowania i spędzania czasu. Wobec tego, drożność i przepustowość ulic nie powinny być traktowane jako główne parametry ich jakości.

Zasada.

Wszystkie ciągi pieszkie muszą być równe i czyste. Minimalna różnica poziomów może wnieść max 2 cm (np. przy przejściu dla pieszych).

Zasada:

Na całym obszarze zdegradowanym zalecanym rozwiązaniem jest strefa uspokojonego ruchu „Tempo 30” z inżynieryjnymi elementami uspokojenia ruchu (wyniesione przejścia dla pieszych, wyniesione tarcze skrzyżowań równorzędnych, przewężenia jezdni, esowatość jezdni, ulice jednokierunkowe).

Parkowanie przyuliczne

Parkujący samochód nie może wypierać pieszych z ulicy. Chodzi tu nie tylko o wypieranie fizyczne: parkowanie kosztem chodnika, ale także o zawłaszczanie przez parkujące samochody krajobrazu miejskiego, czynienie przestrzeni brzydszą i mniej atrakcyjną, psucie unikalnej atmosfery miejsca. Przyjmuje się zasadę, że przy ulicach obszaru rewitalizacji parkowanie jest możliwe przede wszystkim wzdłuż ulicy (a nie skośnie), na wyznaczonych w ograniczonej liczbie miejscach. Miejsca parkowania są wyznaczane co do zasady pojedynczo lub w niewielkich skupiskach (maksymalnie trzy obok siebie) i rozdzielone innymi funkcjami obsługującymi ruch pieszego. Zaleca się zostawianie dłuższych odcinków przynajmniej jednej strony ulicy całkowicie wolnej od funkcji parkowania. Przewiduje się bezwzględny zakaz parkowania na chodnikach (nawet częściowego).

Techniczna infrastruktura nadziemna ulicy

Za niedopuszczalne uznaje się lokalizowanie na chodnikach elementów infrastruktury nadziemnej zawężających swobodne przejście do szerokości mniejszej lub równej 1,50 m z dowolnej strony. Dotyczy to w szczególności takich elementów infrastruktury technicznej jak: słupy oświetleniowe i trakcyjne, parkometry, znaki drogowe i sygnalizatory, elementy miejskiego oznakowania informacyjnego, wolnostojące skrzynki i szafy instalacyjne.

Wytyczne co do projektowania modernizacji i przebudów ulic

Podstawową wytyczną jest to, aby ulice były modernizowane na zasadzie przebudowy ze zmianą geometrii (a nie tylko poprzez wymianę materiałów), w tym poszerzanie chodników i zawężanie jezdni. Jest to konieczne, aby zlikwidować konflikty funkcjonalne i poprawić jakość przestrzeni publicznej. Co do zasady na ulicach o ruchu uspokojonym powinno być zastosowane zawężenie pasa jezdni do 2,75 m w przypadku braku komunikacji autobusowej w obrębie danego pasa ruchu.

Wydzielone pasy rowerowe oznaczone znakiem poziomym P-23 należy wyznaczać tylko, jeśli nie dzieje się to kosztem szerokości minimalnej chodnika po żadnej ze stron. W pozostałych przypadkach należy wyznaczać sugerowany tor jazdy rowerów po wspólnym pasie ruchu (znak poziomy P-27).

W przypadku ulic jednokierunkowych należy każdorazowo rozważać wprowadzenie kontrapasa rowerowego (pasa drogi tylko dla rowerów z kierunkiem jazdy pod prąd kierunku głównego) z oznaczeniem tabliczką T-22, „nie dotyczy rowerów” pod znakiem „Ulica jednokierunkowa” i znaku poziomego P-27 (tzw. „sierżant rowerowy”) na kontrapasie oddzielonym linią ciągłą. Niezbędną infrastrukturą przyuliczną powinny być stojaki na rowery w ilości co najmniej pięciokrotnie większej od liczby przyulicznych miejsc parkingowych dla samochodów ($1 \text{ samochód} \leq 5 \text{ rowerów}$).

Zieleń przyuliczna

Należy bezwzględnie chronić istniejące drzewa. To jedna z wielkich wartości tego obszaru. Jednocześnie przy każdej modernizacji i przebudowie ulic za obligatoryjne uznaje się wprowadzanie szpalerowej zieleni, w tym, jeśli to możliwe, wysokiej (drzewa przyuliczne). W miejscach, gdzie posadzenie roślinności w gruncie jest niemożliwe z uwagi na kolizję z instalacjami podziemnymi, można stosować nasadzenia w donicach z preferencją dla donic o większej kubaturze, zagłębionych w gruncie. Przy doborze gatunków drzew kryterium wygody pielęgnacji nie może być decydujące; przesądzać muszą względy krajobrazowe i funkcja zacieniania ulicy jako coraz ważniejsza w związku ze zmianami klimatycznymi i koniecznością dostosowania do nich miasta.

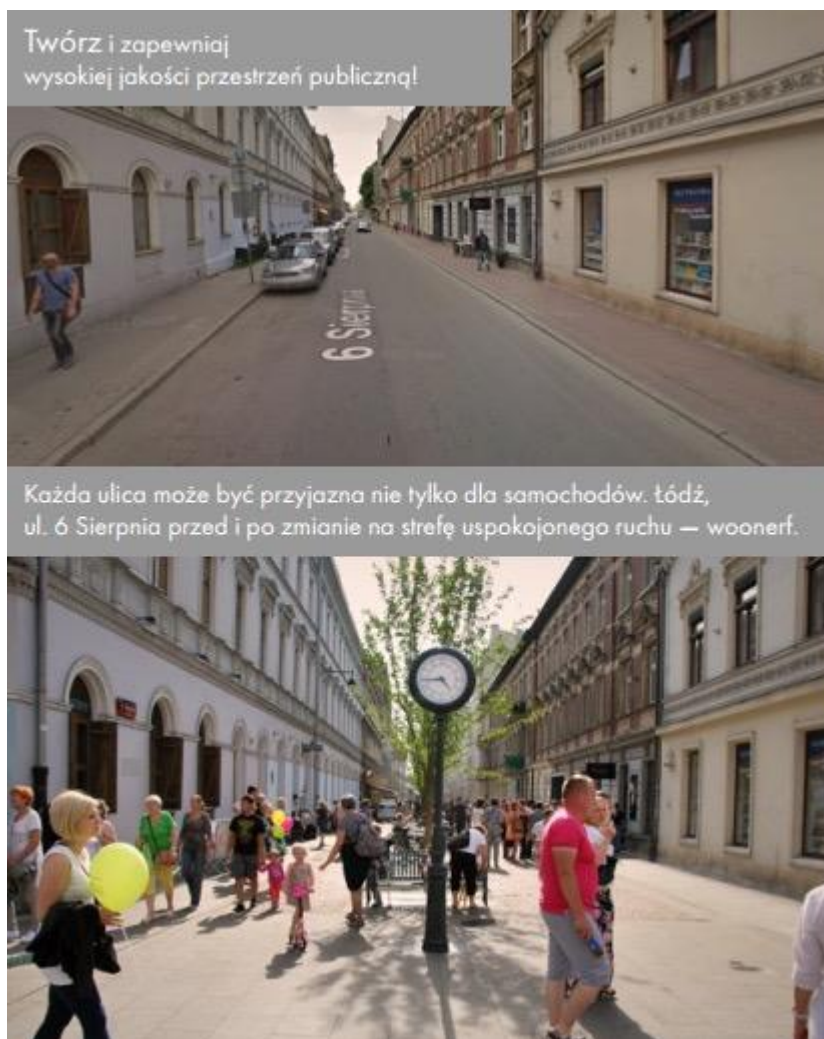
100-letni buk to nawet 800 000 liści o powierzchni asymilacyjnej ok. 1600 m². Pochłania ok. 2,35 kg dwutlenku węgla (CO₂) na godzinę, co daje rocznie liczbę ponad 20 ton CO₂. Jeden samochód emituje średnio 170 g CO₂ na kilometr.

Rozwiązanie szczególne – ulica typu „woonerf – podwórzec miejski”

Zalecanym rozwiązaniem na wszystkich ulicach poprzecznych (szczególnie tych o małym natężeniu ruchu i jednokierunkowej organizacji ruchu) jest utworzenie ulic typu „woonerf”. To jednokierunkowe ulice przejezdne z ograniczeniem prędkości j do 20 km/h i dodatkowymi elementami spowalniającymi (w szczególności tor jazdy w kształcie litery “S”, wyniesienie niektórych elementów jezdni), z elementami małej architektury. Na Woonerfach stosuje się różne rodzaje nawierzchni od klasycznego albo barwionego asfaltu, kostki, klasycznego bruku po nawierzchnie betonowe.

Woonerfy pełnią różnorodne funkcje społeczne, są miejscami spotkań, zieloną przestrzenią, gdzie można obcować z kulturą i sztuką, odpocząć, ogródkami przy lokalach gastronomicznych. Główną funkcją woonerfów jest tworzenie przyjaznej przestrzeni do przebywania dla mieszkańców i osób odwiedzających, zaś przejezdność i parkowanie (tylko w ściśle wyznaczonych miejscach) jest funkcją dodatkową. W związku z tym, na woonerfach zamiast typowego oświetlenia ulicznego częste jest oświetlenie typu parkowego połączone z dyskretną iluminacją elewacji budynków.

Woonerf – podwórzec miejski (przykład: ul. 6 Sierpnia w Łodzi)***Zarządzanie przestrzenią***

Proces rewitalizacji wpłynie na duży obszar miasta, nadając mu nowe funkcje. Dla samorządu to nowe wyzwanie. Powstaną nowe miejsca, obiekty przeznaczone dla różnych grup odbiorców, o różnym przeznaczeniu. Tak odnowioną przestrzenią trzeba odpowiednio zarządzać, stale dopasowywać do zmieniających się potrzeb użytkowników. Ktoś musi być odpowiedzialny za aktywność w przestrzeni, za tereny zielone, czystość miejsc do siedzenia. Rekomendujemy, aby w Biurze Rewitalizacji znalazła się osoba odpowiedzialna wyłącznie za zarządzanie przestrzenią.

Konkursy Architektoniczne

Zalecamy, aby sposób projektowanych zmian w przestrzeni był jak najbardziej transparentny. Dla miejsc kluczowych, z punktu widzenia celów rewitalizacyjnych oraz tych z rozbudowanym planem funkcjonalnym, zalecamy każdorazowo zastosować procedurę konkursu architektonicznego.

Zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa dotyczącego respektowania zasad polityki przestrzennej kraju przy wdrażaniu środków Unii Europejskiej działania powinny uwzględniać konieczność przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego, zwłaszcza miast. Tym samym, w ramach RPO Województwa Pomorskiego, przewiduje się preferencje dla projektów rewitalizacyjnych, które będą zakładać wykorzystanie formuły konkursów architektonicznych, architektoniczno-urbanistycznych oraz urbanistycznych, a tym samym projektów zmierzających do poprawy jakości przestrzeni.

Konkurs architektoniczny, architektoniczno-urbanistyczny czy urbanistyczny to specjalna procedura, która umożliwia instytucji zamawiającej wybranie projektu koncepcyjnego wytypowanego jako najlepsze rozwiązanie przez sąd konkursowy po przeprowadzeniu odpowiedniego postępowania konkursowego. Zgodnie z art. 110-127 ustawy o zamówieniach publicznych konkurs oraz procedury konkursowe są metodą wyłonienia najlepszego projektu koncepcyjnego. Konkurs ten stanowi wartościowe narzędzie uzyskania najlepszych rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i może stanowić szczególnie przydatne narzędzie zwłaszcza w realizowanych w miastach projektach o charakterze rewitalizacyjnym.

W ramach RPO WP przewiduje się preferencję dla projektów obejmujących przedsięwzięcia dotyczące między innymi kubaturowych obiektów użyteczności publicznej czy też przestrzeni publicznych.

Bezpieczna droga do szkoły

Możliwość samodzielnego dotarcia dzieci do szkoły to jeden z tych czynników, który sprawia, że miasto staje się przyjazne dla rodzin. Jednocześnie wspólna wycieczka z dzieckiem przez miasto na rowerach, rolkach czy pieszo ma być przyjemnością, nie powinna jej zatem towarzyszyć nadmierna obawa o bezpieczeństwo.

Zasada:

Każda szkoła powinna wyznaczyć główne trasy, którymi dzieci docierają do szkoły. Każda taka trasa musi zapewniać maksymalne bezpieczeństwo użytkowania do tego stopnia, aby rodzice pozwalali dzieciom od najmłodszych lat przemieszczać się do szkoły samodzielnie.